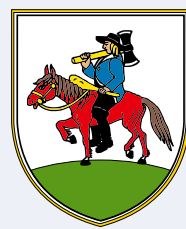

Pivški list

Zelenikras

Spoštovane občanke in občani!

Ob občinskem prazniku se spominjamo leta 1869, ko se je na gradu Kalec pri Zagorju zgodil tabor z izraženo zahtevo po zedinjeni Sloveniji. Pivko je politično močno razgibal ter jo izenačil z ostalimi narodno prebujenimi kraji na Slovenskem. Od takrat do danes je tukajšnja zgodovina ljudi in krajev napisala številna poglavja, v njih pa popisala izjemne ljudi, ki vsemu navkljub prizadevno vztrajate, se povezujete, ohranjate naše kulturno izročilo in naravo ter iščete nove razvojne priložnosti. Drage občanke in občani, vi ste tisti, ki znate, ki želite, ki vam ni vseeno in ki največ prispevate v dobro celotne skupnosti. Zato si zaslužite spoštovanje in poklon. Ob našem skupnem prazniku se vam zahvaljujem in vam iskreno čestitam.

Robert Smrdelj, župan

OBČINA
PIVKA

Iz vsebine:

- 11** Iz občinske hiše
Letošnji prejemniki občinskih priznanj

- 13** Iz občinske hiše
Naložbe v letu 2023

- 18** Spoznajmo zaposlene v Zavodu za Turizem
Intervju: Jana Gržinič

- 34** Naši kraji in ljudje
Intervju: Franko Dolgan, predsednik
Čebelarskega društva Pivka

- 38** Dediščina
Mašna ustanova barona Janeza Krstnika De Lea

Pivški list je glasilo Občine Pivka, ki izhaja šestkrat letno. Pivka, maj 2023, leto izdaje 13, številka 88.

Naslov uredništva: Pivški list, Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5, 6257 Pivka.

E-naslov: pivski.list@pivka.si.

Glasilo je vpisano v razvid medijev pod zap. št. 1686. ISSN: 2536-4367.

Izdajatelj in založnik: Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5, 6257 Pivka.

Za Občino Pivka: župan Robert Smrdelj.

Uredniški odbor: Silvo Čelhar, Damjan Fatur, Irena Margon, Katarina Temkova in Majda Žužek.

Odgovorna urednica: Alenka Furlan Čadež.

Na naslovnici: Prejemniki občinskih priznanj

Fotografija na naslovnici: Valter Leban

Lektoriranje: Irena Margon, razen oglasnih in promocijskih vsebin.

Oblikovanje: Multimedijsko ustvarjanje, Denis Komen s.p.

Tisk: Abakos d.o.o.

Naklada: 2.400 izvodov.

Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Pivka in prihodkov oglaševanja.

Uredništvo si pridružuje pravico, da članke ustrezno skrajša in jih v primeru, ko v skladu s programsko zasnovno glasila ne sodijo v eno od rubrik, ne objavi. Nenaročenih prispevkov ne honoriramo.

Prispevke za julijsko številko pričakujemo do 5. julija 2023.

foto: Valter Leban

Spoštovane občanke in občani, cenjeni gostje in letošnji nagrajenci!

Uspešno delovanje lokalne skupnosti temelji na vključevanju vseh: prebivalcev, organizacij iz različnih področij, pa društev, podjetij, vaških skupnosti, uprave, občinskega sveta. Vsak posameznik prispeva k rasti in blaginji svoje sosesčine, prijateljev in celotne skupnosti. Danes praznujemo vaše, naše, skupne uspehe.

»Občina Pivka izkazuje izjemno kakovost življenja ter uravnoteženo stopnjo razvoja«, je bilo ugotovljeno na letošnji vseslovenski konferenci Zlati kamen, kjer smo zopet prejeli zlati ISSO certifikat. V analizi je navedeno, da nadpovprečno vlagamo v spodbujanje podjetništva, saj na prebivalca namenjamo šestkrat več denarja, kot je povprečje slovenskih občin. Glede naložb pa smo na primer uvrščeni v zgornjo desetino vseh slovenskih občin. Pohvaljeni smo pri črpanju evropskih sredstev, saj smo v zadnji finančni perspektivi uspeli pridobiti 23 milijonov evrov oziroma skoraj 3.700 evrov na prebivalca, kar našo občino uvršča na 2. mesto med slovenskimi občinami.

Zanimivi smo tudi za strateške naložbe. Oživitev nekdanjega območja podjetja Javor se uresničuje. Proizvodnja avtomobov slovenskega porekla Tourne je stekla v začetku letošnjega leta in verjamem, da imamo skupaj z investitorjem, podjetjem Tourne mobil, še veliko potencialov za razvoj, zlasti v širšem kontekstu turizma.

Občino Pivka večkrat izpostavijo kot primer dobre prakse, ko gre za varovanje naravne dediščine in ekosistemov ter pri spodbujanju trajnostnega ravnanja z energijo. V naši lokalni skupnosti je na primer po načelih ekološkega kmetijstva obdelanih preko 37 odstotkov kmetijskih površin (slovensko povprečje je 11 odstotkov).

Veliko medijske pozornosti je deležno čiščenje jame Ravnica nad Jurščami kot izpostavljen primer dobre prakse, kako se poišče sredstva za sanacijo starih okoljskih grehov. Izvedba projekta za izboljšanje stanja ohranjenosti vrst in habitatnih tipov na Pivških presihajočih jezerih, ki je skoraj v celoti financiran iz kohezije, je namreč v polnem teku in v sklopu tega projekta rekonstruiramo tudi Ekomuzej, izvajamo ureditev kalov in tematskih poti, saniramo Napoleonov most ter izvajamo druge aktivnosti, vezane na ohranjanje jezer, travišč in ogroženih živalskih vrst.

Park vojaške zgodovine, Krajinski park Pivška presihajoča jezera in Center za velike zveri Dina so trije razvojni strateški stebri pivškega turizma, v katere s strani občine veliko vlagamo in od njih tudi veliko pričakujemo. Z vlaganji v turistično infrastrukturo in produkte želi občina spodbujati zasebno ponudbo in kazalniki kažejo, da nam to skupaj uspeva.

Včeraj smo si lahko pogledali lep, nov in že skoraj dokončan dom za starejše, ki bo v kratkem odprl svoja vrata in omogočil, da bodo imeli naši občani v neposredni bližini možnost kvalitetne domske oskrbe, kar še krepi naša prizadevanja za dolgotrajno oskrbo starejših in starosti prijazno občino.

Letos smo prejeli tudi certifikat Mladim prijazna občina, kar nakazuje, da smo na pravi poti ustvarjanja pogojev za življenje in razvoj mladih. Seveda pa nas tukaj čaka še zelo veliko aktivnosti in izzivov.

Čeprav je za nami popisani list številnih izvedenih projektov, letošnji koledar ni brez črnih. Pred nami so pomembne razvojne in infrastrukturne naložbe.

Kot največjo v zadnjem obdobju bi rad izpostavil ureditev vodovodnega sistema v sklopu operacije »Oskrba s pitno vodo v porečju Ljubljane«. S pridobljenimi dodatnimi sredstvi in rekonstrukcijo vodovoda do Slovenske vasi in ureditvijo komplet infrastrukture v Radohovi se je projekt zaključil na terenu, formalno in finančno pa še potekajo zaključna dejanja z Ministrstvom za naravne vire in prostor. Skupaj z Direkcijo RS za infrastrukturo smo izvedli rekonstrukcijo ceste od Pivke do sredine Parij, v zaključevanju je ureditev križišča za Šmihel in intenzivno se pripravlja dokumentacija za obvoznico ter druge skupne projekte. Skupaj z Ministrstvom za obrambo smo zaključili s prenovo ceste Parje-Juršče. Sanirali smo udorna – plazeča mesta na lokalni cesti proti Suhorju, večinoma s sredstvi iz programa odprave posledic naravnih nesreč. Rekonstruirali smo odsek lokalne ceste pred Neverkami in uredili parkirišča pred gasilskim domom in trgovino v Košani.

S kohezijskimi sredstvi iz programa za Razvoj regij smo izgradili novo poslovno infrastrukturo v razširjeni Industrijski coni Neverke in izgradili nov proizvodni Inkubator, ki že lepo služi svojemu namenu. V industrijski coni smo prodali vsa zemljišča in zato pričeli s postopki za širitev cone, pri čemer pa je zelo pomembno dogovarjanje z lastniki ter predvsem bližnjimi vaškimi skupnostmi za uskladičevanje pogledov in interesov.

Pomembna prioriteta v prihodnjih letih je povečanje stanovanjske kapacitete – predvsem za potrebe mladih. V objektu na Kolodvorski 11 v Pivki, ki smo ga odkupili, bomo uredili pet neprofitnih stanovanj, za kar smo uspeli pridobiti skoraj četrto milijona evrov iz evropskega Načrta za okrevanje in odpornost. Na Kolodvorski 26 pripravljamo projekt obnove odkupljenih dotrajanih Javorških stanovanj – objekt pa je lani že dobil novo streho. Vgradili smo dvigalo v večstanovanjskem objektu na Snežniški 3 in dokončali obnovo strehe ter fasade na Kolodvorski 3 v centru Pivke. Na odkupljenem kompleksu zemljišč nad zdravstvenim domom peljemo postopek spremembe podrobnega prostorskega načrta za izgradnjo 50 novih najemnih neprofitnih stanovanj. Z zasebnim investitorjem, ki ima primerno zemljišče na Radohovski, pa smo pred kratkim sklenili pogodbo o opremljanju in tako omogočili, da bo lahko v kratkem pridobil gradbeno dovoljenje in začel z izgradnjo 42 novih stanovanj, namenjenih za trg.

Zagotovili smo sredstva za nakup osebne zaščitne opreme za naša gasilska društva ter za nujna vzdrževalna dela na gasilskih domovih. Izbran pa je že izvajalec, ki bo kmalu pričel z rekonstrukcijo in širitvijo gasilskega doma v Košani, pivški gasilci bodo še pred poletjem dobili novo gasilsko vozilo.

Danes smo si v Šmihelu pogledali že skoraj dokončano večnamensko dvorano, ki jo sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport ter Fundacija za šport. Dvorana bo namenjena za šport in rekreacijo ter za kulturne prireditve, predvsem pa je potrebna za normalno in dolgoročno delovanje podružnične osnovne šole v Šmihelu. Dvorana bo predana v uporabo po počitnicah z novim šolskim letom. V okviru izvedbe projektov iz razpisa Interreg smo v preteklem letu zaključili z obnovo strehe in zunanega ovoja Krpanovega doma. Pripravili smo vso potrebno

foto: Valter Leban

dokumentacijo za izgradnjo komunalne infrastrukture v Trnju in Klenku in čakamo odgovor za sofinanciranje iz razpisa Načrta za okrevanje in odpornost. V Zagorju teče postopek izbire izvajalca za dokončanje gradnje kanalizacije, ki bo sofinancirana iz koncesnine Postojnske jame. Načrtovan je pričetek gradnje mrliške vežice v Palčju, nadstreška na balinišču v Košani in ureditev prostorov za fizioterapijo v Zdravstveni postaji Pivka, pa preplastitev Kolodvorske ulice v Pivki ter ureditev nekaterih odsekov cest v Neverkah, Drskovčah, Zagorju ...

Z aktivnim sodelovanjem med Občino, vaškimi in Trško skupnostjo urejamo naselja ter spodbujamo različne aktivnosti na športnih in kulturnih področjih in s tem bogatimo družabno življenje v občini.

Ob občinskem prazniku se spominjamo dogajanja v letu 1869, ko je bil na gradu Kalce pri Zagorju vseslovenski tabor z izraženo zahtevo po zedinjeni Sloveniji. Kot vemo, je Pivški prostor politično močno razgibal ter ga izenačil z ostalimi narodno prebujenimi kraji na Slovenskem. Od takrat do danes je tukajšnja zgodovina ljudi in krajev napisala številna poglavja, v njih pa popisala izjemne ljudi, ki prizadevno vztrajate, se povezuje, razdajate, ohranjate naše kulturno izročilo in čudovito naravo, negujete in krepite podjetniški duh ter iščete nove razvojne priložnosti. Ob našem prazniku se zahvaljujem sodelavcem, občinskemu svetu, vaškim svetom in res čisto vsem, ki sodelujete v razvoju naše skupnosti.

Iskrene čestitke tudi vsem našim letošnjim nagrajencem, ki ste požrtvovalni ter skrbite za dogajanje in pozitivno promocijo naše lokalne skupnosti.

Občanke in občani – čestitke za občinski praznik in čestitke vsem ob današnjem dnevu Evrope.

Hvala za pozornost in lepo praznovanje voščim.

Robert Smrdelj

Prejemniki letošnjih občinskih priznanj v občini Pivka

Priznanje Občine Pivka za leto 2023 je prejela Turistična kmetija Pri Andrejevih.

foto: Valter Leban

Na Turistični kmetiji Pri Andrejevih so pravi ambasadorki lokalnega turizma. S kakovostno turistično ponudbo prispevajo k prepoznavnosti občine, kulinariki in pestrosti turistične ponudbe. Jože in Mojca Želko sta se s turizmom začela ukvarjati leta 1998. Po treh letih sta gostinski dejavnosti dodala še nastanitveni del. Kmalu sta ugotovila, da samo sobe in dobra domača hrana ne bodo dovolj, zato sta poskrbela še za nadgradnjo ponudbe z izleti. Pritegnila sta obisk skupin, hkrati pa poskrbela, da so se gostje pri njih zadržali več dni. To se jim obrestuje. Danes nimajo poletne rezervacije za krajši čas od petih dni. Skupaj z drugo generacijo v družini so prepoznali lepoto in naravno in kulturno dediščino naših krajev. Kombinacija zanimivega oglada z dobro domačo malico je pritegnila obiskovalce. Prvi gostje so bili Izraelci, tudi danes ostaja večina turistov pri njih tujcev. Vseskozi so poudarjali pomen izobraževanja. Pomagali so pri organizaciji prvih tečajev za lokalne vodnike v občini Pivka. Prizadevali so si za razvoj širše skupnosti. V programu Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi so v sodelovanju z drugimi poskrbeli za ureditev Narina in povečanje turističnih kapacitet. Obiskovalce so navdušili s ponudbo vožnje z lojtrnikom, danes s klicanjem volkov in ogledom medveda. Več kot 80 odstotkov živil, ki jih uporabljajo pri kuhi, pridelajo sami z ekološkim kmetovanjem. Ponujajo

tudi jedi, ki bi sicer šle v pozabo: suho župo in krompir v zevnici. Kulinarika temelji v glavnem na sezonski izbiri. Poleg odlične priprave jedi Andrejeve odlikuje tudi način postrežbe in kreacija doživetja. Obiskovalci se pri njih resnično počutijo kot doma in se radi vračajo.

Mojca in Jože Želko

foto: Valter Leban

foto: Valter Leban

Pevska skupina Studenec je prejela priznanje Občine Pivka za bogatitev kulturnega življenja v občini in širši regiji.

Zasedba deluje od leta 2002, ime si je nadela po 270 let starem studencu v Pivki. Pevsko se je razvila iz prvotnega dueta in postopoma prerasla v sedanji sekstet. V njej prepevajo izkušeni pevci, ki najbolj uživajo, če njihova pesem ubrano zazveni ter se dotakne src ljudi. Čeprav je sestava skupine raznolika, so se med seboj dobro ujeli.

Tekmovalnih ambicij nimajo, a se zaradi tega nič manj ne trudijo za kvaliteto svojega petja. Prepevajo zelo raznolik program, najbolj pa jim je pri srcu ljudska pesem. Ustanoviteljica in umetniška voditeljica skupine je Irena Rep. Letno nanizajo okrog 25 nastopov.

V času svojega delovanja so nastopali na številnih odrih v svojem okolju: v občinah Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica, na širšem Primorskem kot tudi v zamejstvu, krono njihovega delovanja pa predstavljajo obiski Slovencev, ki se daleč od matične domovine trudijo za ohranitev slovenskega jezika in kulture.

Tako so že gostovali po vseh državah bivše Jugoslavije, pa tudi po mnogih drugih evropskih državah, prepevali so tudi v Moskvi.

Pogosto organizirajo zanimive glasbene večere z gosti, tako domačimi kot tudi iz zamejstva in tujine, s katerimi

bogatijo kulturno dogajanje v Pivki in okolici. Ob 20-letnici delovanja je ustanovni član skupine Rafael Zorko prejel častno Gallusovo značko za skoraj 50-letno prepevanje, ki mu jo je podelil Javni sklad za kulturne dejavnosti, skupina pa je ob okroglem jubileju prejela priznanje Zveze pevskih zborov Primorske.

Irena Rep in Rafael Zorko

foto: Valter Leban

foto: Valter Leban

Društvo Hiša kulture v Pivki je prejelo plaketo Občine Pivka ob 25- letnici delovanja ter za pomemben prispevek na področju kulture in umetnosti.

Zgodba društva Hiša kulture v Pivki se začne leta 1998. V obdobju do leta 2011 se je zvrstilo več sto dogodkov z različnih kulturno – umetniških področij. V prostorih sedanje galerije so se odvijale razstave, ustvarjalne delavnice in tečaji slikarstva, kiparstva, risbe in grafike, pa tudi okrogle mize in predavanja o aktualni (ali zgodovinski) družbeni problematiki, predstavitve knjig in filmov, gledališke in plesne predstave. V kletnih prostorih, kjer je delovala Čuza, d. o. o., in kasneje v dvorani XXL, so potekali koncerti in tematski glasbeni večeri. Dogajanje je segalo tudi izven matičnega prostora. Vsako poletje, že od leta 1997, poteka Festival drugačne glasbe Trnje, v prvih petih letih pa so na različnih lokacijah v okolici Pivke potekale likovne kolonije. V okviru društva je v letih 2007 – 2012 deloval tudi Multimedijijski center, v prostorih takratnega Kulturnega doma Pivka. Po letu 2011 je delovanje društva začasno zamrlo. Nova ekipa, ki se je zbrala leta 2013 in danes vključuje sedem oseb, je v ospredje postavila vizualno umetnost. V galerijski program je uvedla tudi sodobne umetniške prakse in nove medije. Osnova delovanja galerije je razstveni program, ki poteka pod vodstvom kuratorke Mojce Grmek. Program predstavlja tekočo produkcijo slovenskih umetnikov in umetnic (osem razstav na leto), poleg tega pa vključuje najmanj eno tematsko, problemsko ali študijsko razstavo letno, občasno v koprodukciji z drugimi organizacijami. Poleg razstavnega poteka več podpornih programov, med katerimi je najpomembnejši ustvarjalni program, ki ga vodi

akademski slikar Leon Zuodar. Program poteka v grafičnem ateljeju, ki že od vsega začetka deluje v okviru Hiše kulture ter predstavlja eno ključnih prednosti in posebnosti tega prostora. Program je namenjen ustvarjanju, izobraževanju in delovanju na področju grafike. Uporabniki programa so umetniki in umetnice, umetniške skupine, organizirane skupine otrok in mladostnikov ter vsi zainteresirani posamezniki. Poleg ustvarjalnega poteka tudi izobraževalni program, ki ga vodi pedagoginja Mateja Premrl. Stranski učinek programov, ki jih izvaja Hiša kulture, je oblikovanje stalne zbirke grafičnih del, ki trenutno šteje nekaj več kot 100 kosov. Vsa dela iz zbirke, med katerimi so grafične mape, grafična dela na različnih podlagah, grafične knjige in zini, so stalno razstavljeni v ločenem prostoru in si jih je mogoče ogledati v času, ko je galerija odprta.

foto: Valter Leban

Plaketo Občine Pivka za leto 2023 je prejel Kvartet Sonček

foto: Valter Leban

Kvartet Sonček je prejel plaketo Občine Pivka ob 30 - letnici delovanja ter za njihov prispevek h kulturni bogatitvi občine. Sedanji člani kvarteta, Matej Penko (prvi tenor in umetniški vodja), Miran Žitko (drugi tenor), Primož Dekleva (bariton) ter Peter Tomšič (bas), pojejo skupaj že od samih začetkov. V Sončkih, ki so skozi različna obdobja šteli od štiri do šest članov, so prepevali še Matej Vičič, Rado Jurič in Milan Gril, še posebej pa se s hvaležnostjo spominjajo odličnega basista in dolgoletnega sopevca, žal že pokojnega Evgena Vodopivca.

Pevce družijo predvsem želja po prepevanju in se radi odzovejo vsakemu povabilu. V pivški dolini so domačemu ter širšemu občinstvu znani po organizaciji Sončkovega pomladnega pozdrava.

Prepevali so na številnih odrih po Sloveniji in v zamejstvu. V sodelovanju z veleposlaništvom Republike Slovenije so pri Svetem sedežu izpeljali turnejo z nastopi v Rimu in Vatikanu, kjer so zapeli tudi papežu Frančišku, prepevali so na festivalu Festival de Chant choral v francoskem mestu Aumetz, kjer so izpeljali tri odlične festivalske koncerte. Dvakrat so gostovali tudi pri Slovencih v Argentini in Urugvaju.

V svojem dolgoletnem delu so sodelovali s številnimi priznanimi slovenskimi umetniki, kot so Rudi Bardorfer,

Andraž Hauptman, Tone Potočnik, Pavle Ravnohrib, Tomaž Plahutnik in drugimi.

Pevci so v tridesetih letih delovanja posneli tri zgoščenke in štiri kasete. S skladbami četrte zgoščenke (Ljubezen nešteta, nikoli izpeta) so sodelovali na zaključni prireditvi Sozvočenja 2016, na kateri so za svoj nastop osvojili nagrado. Pred kratkim so posneli novo zgoščenko in jo predstavili na koncertu ob 30. obletnici delovanja.

Matej Penko in Miran Žitko

foto: Valter Leban

Plaketo Občine Pivka za leto 2023 je prejelo Kulturno društvo Šmihel.

foto: Valter Leban

Kulturno društvo Šmihel je prejelo plaketo Občine Pivka za prispevek k obogatitvi kulturnega življenja v občini in širše, za vzgajanje novih rodov v kulturi in ob 35 - letnici delovanja društva. Začetki kulture na šmihelskem segajo v leto 1987, ko so za potrebe novo ustanovljene dramske skupine 16. marca 1987 ustanovili Kulturno društvo Šmihel.

Trenutno pod okriljem društva deluje šest sekcij: Mešani cerkveni pevski zbor je zbor z najdaljšo neprekinjeno tradicijo. Zbor vodita Marjana Lenarčič Kobal in Ksenija Belcer Žnidaršič.

Otroški pevski zbor Sonce je vodila Marjana Lenarčič Kobal, zborček pa je deloval predvsem na področju cerkvene glasbe. Leta 2013 je zbor prevzela Tjaša Smrdel in mladi pevci so pričeli nastopati tudi drugje. Trenutno ga vodi Ksenija Belcer Žnidaršič.

Moško pevsko skupino Zgun sestavljajo pevci iz Šmihela in njegove okolice. Z delovanjem so začeli leta 2009, vodi jo Ksenija Belcer Žnidaršič.

Žensko vokalno skupino Šmihel, ustanovljeno 2010, sestavlja 16 pevk iz pivške občine, prepevajo pod vodstvom Tjaše Smrdel.

Od leta 2013 deluje Vokalna skupina Iskrice, s 13 članicami, pod vodstvom Tinkare Volk. Največkrat nastopajo s fantovsko zasedbo, ki so ga poimenovali Iskrivi bend.

Najmlajša pevka skupina v Kulturnem društvu Šmihel, Vokalna skupina Izvir, je nastala leta 2020. Šteje deset

pevcev z različnimi pevskimi izkušnjami, ki jih vodi Cvetko Lenarčič.

Kulturno društvo Šmihel se pohvali s 70 članicami in člani, od tega jih je 35 mlajših od 30 let, tako da se za podmladek ni bati. Dolgoletno predsednico društva Dragico Kaluža je letos zamenjala Meri Kaluža.

V društvu se veselijo odprtja nove večnamenske dvorane v Šmihelu in verjamejo, da bodo z novo pridobitvijo še bolj dejavni na kulturnem področju.

Dragica Kaluža in Meri Kaluža

foto: Valter Leban

Plaketo Občine Pivka za leto 2023 je prejelo Prostovoljno gasilsko društvo Pivka.

foto: Valter Leban

Prostovoljno gasilsko društvo Pivka je ključni del lokalne skupnosti. Njihovo delo je izjemno pomembno za zagotavljanje varnosti prebivalcev in premoženja, zato ob 130-letnici delovanja društva prejmejo plaketo Občine Pivka.

Prostovoljno gasilsko društvo Pivka je ena izmed najstarejših gasilskih organizacij na območju Slovenije. Ustanovljeno je bilo leta 1893, ko so takratni gospodarji Šempetra na Krasu, današnji Pivki, spoznali, da brez organizirane obrambe proti ognju, naravnim in drugim nesrečam ne gre več.

Ob ustanovitvi je enota štela 24 članov iz Pivke in sosednjih vasi, z zbranimi sredstvi so leta 1910 zgradili gasilski dom. Vse do prve svetovne vojne se je društvo razvijalo in živelo. Z italijansko okupacijo pa je prostovoljno delo gasilcev zamrlo. Pred začetkom druge svetovne vojne so Italijani organizirali enoto poklicnih gasilcev.

Po koncu vojne so domačini društveno dejavnost ponovno organizirali. Leta 1955 je zaživelo delo z mladino, leta 1980 so dobili novo orodno vozilo TAM 125, ki je bilo v uporabi vse do leta 2019. Potrebo in željo sodelovati v gasilskem društvu so znova začutile tudi ženske, zato so se leta 1994 včlanile v društvo in ustanovile svojo desetino, ki še danes aktivno deluje.

V 130 letih delovanja je društvo doseglo številne uspehe in priznanja. Danes je Prostovoljno gasilsko društvo Pivka gasilska enota 3. kategorije in osrednja gasilska enota v Občini Pivka. Območje posredovanja se razprostira na

223 km² in gasilci skrbijo za varnost okoli 6000 prebivalcev oziroma cca 26 prebivalcev na km². Društvo danes šteje preko 110 članic in članov.

V operativni enoti je 33 članov in članic ter pet pripravnikov in ena pripravnica. V svojih garažah imajo šest vozil: za prevoz moštva, za gašenje požarov v naravi, dve vozili GVC in eno avtocisterno, še letos pa bodo vozni park nadgradili z večjim vozilom za gašenje požarov v naravi.

Rok Sovdat in Sandi Grzetič

foto: Valter Leban

Novinarska konferenca vodstva občine Pivka kot uvod v praznovanje občinskega praznika

Župan občine Pivka Robert Smrdelj in direktorica občinske uprave Mihaela Smrdel sta 25. aprila predstavila največje projekte na področjih cestne in komunalne infrastrukture, naložb v javne in športne objekte, gradnji stanovanj ter širitvi industrijske cone Neverke. Poudarila sta spodbudne rezultate pivškega turizma in razglasila letošnje prejemnike občinskih priznanj.

V sklopu prireditev ob občinskem prazniku je vodstvo Občine povabilo na ogled zgrajenega sodobnega doma starejših občanov investitorja podjetja SeneCura in nove večnamenske dvorane v Šmihelu. Več o teh vsebinah boste našli na prazničnih straneh Pivškega lista.

Tiskovna konferenca vodstva Občine Pivka

AFČ, foto: Valter Leban

Osrednja prireditev ob občinskem prazniku

foto: Valter Leban

Ob občinskem prazniku obeležuje občina Pivka spomin na velik politični in narodno odmevni dogodek, tabor na Kalcu, 9. maja 1869, z osrednjim geslom »Vse za narod, svobodo in napredek. Slovenstvo se je v zgodovini uresničevalo in oblikovalo skozi kulturo, ki je bila v ospredju tudi na osrednji prireditvi 9. maja v Krpanovem domu v Pivki.

Gostitelj dogodka, župan Robert Smrdelj, je v slavnostnem nagovoru izpostavil skupne uspehe vseh deležnikov občine Pivka. Skupaj s predsednikom komisije za

priznanja Jožetom Morelom sta slavnostno podelila letošnja občinska priznanja. Priznanje Občine Pivka sta prejeli Turistična kmetija Pri Andrejevih in Pevska skupina Studenec, plaketo pa Društvo Hiša kulture v Pivki, Kvartet Sonček, Kulturno društvo Šmihel in Prostovoljno gasilsko društvo Pivka. V kulturnem programu so sodelovali Kvartet Sonček, Pevska skupina Studenec in pevski zbori Kulturnega društva Šmihel, program je povezoval Gregor Budal. Praznično vzdušje se je prelilo v veselo razpoloženje in druženje ob pogostitvi v avli Krpanovega doma.

AFČ

Jeseni si želijo sprejeti prve stanovalce

SeneCura domovi starejših občanov Central SI d.o.o. pod svojim okriljem združuje tri male domove, ki sprejmejo vsak od 60 do 70 stanovalcev. »Poimenovali smo jih grozd malih domov. Tri jagode našega grozda so PE SeneCura Žiri, kjer smo prve stanovalce sprejeli pred letom dni, PE SeneCura Komenda, kjer smo vrata novim stanovalcem odprli v januarju 2023 in PE SeneCura Pivka, za katero si želimo, da bi zaživela jeseni letos,« pove Marija Tavželj, direktorica vseh treh poslovnih enot.

Koncesija za 65 stanovalcev

Dom starejših občanov SeneCura Pivka ima pridobljeno koncesijo za 65 mest. Dom bo imel 50-eno in 10-dvoposteljnih sob ter oazo. Oaza je koncept večposteljne sobe, ki kljub temu zagotavlja intimnost, omogoča pa drugačen pristop pri oskrbi in zdravstveni negi stanovalcev, ki so popolnoma odvisni od

pomoči.

V pritličju doma se nahajajo prostori uprave, ambulanse, delovne terapije in fizioterapije. Prvo nadstropje je namenjeno stanovalcem z demenco, v drugem nadstropju sta bivalno-negovalni oddelek in oaza. Za domom se razprostira velik vrt, ki bo omogočal druženje in preživljanje časa v naravi.

Trenutno pridobivajo potrebna dovoljenja

V tem trenutku je Dom še v pridobivanju potrebnih dovoljenj za začetek delovanja. V teku so tudi že postopki zaposlovanja novih sodelavcev. »Ob odprtju novega doma praviloma zapolnimo tretjino zmogljivosti in s sprejemi nadaljujemo, ko se procesi dela stabilizirajo in se zapolnijo vsa potreba delovna mesta. Trenutno tudi že zbiramo vloge za sprejem,« še dodaja Marija Tavželj.

Kandidati vloge za sprejem lahko pošljejo po pošti ali na elektronski naslov:

foto: Valter Leban

sprejem.pivka@senecura.si, kamor lahko naslovijo tudi morebitna vprašanja, povezana s sprejemom ali vlogo.

Nova delovna mesta

Razpise za odprta delovna mesta bodo objavljali tudi na zavodu za zaposlovanje in na spletni strani doma. Vse kandidate za zaposlitev zato vabijo, da vloge oddajo na elektronski naslov: kadri.pivka@senecura.si. »Obljubljamo prijetno in sodobno opremljeno delovno okolje, kjer bodo znanje in izkušnje naših novih sodelavcev cenjeni in spoštovani,« še zaključuje direktorica novega doma v Pivki Marija Tavželj.

»Blizu ljudem« je že od ustanovitve podjetja naprej vodilo skupine SeneCura in pomeni temeljni odnos spoštovanja do vseh ljudi. Vodi nas pri ravnanju z našimi stanovalci, njihovimi družinami in sodelavci.

Več informacij: Mag. Sanda M. Gavranovič, Poslovna direktorica za Slovenijo, SeneCura, e-pošta: pisarna@senecura.

Risanka in dokumentarca z lokalno vsebino

Med dogodki ob letošnjem občinskem prazniku so bile tudi brezplačne projekcije filmov, namenjenih tako otrokom kot odraslim. To priložnost so najbolj izkoristili v osnovnih šolah Pivka in Košana in več kot dvesto učencem višjih razredov omogočili ogled filmov »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice« in »Ravne. Mali dvorec pomembnih ljudi.«

Polonca Šeško, učiteljica geografije na OŠ Pivka, je po ogledu povedala, da so otroci z zanimanjem spremljali vsebino, še posebej so jih pritegnili zgodovinski posnetki in predstavljene zgodbe. Zato so dokumentarci ustrezna dopolnitev šolskega pouka tudi sicer, je še dodala. Učenci se dobro zavedajo zgodovinske vrednosti dvorca, ki se nahaja v neposredni bližini njihovih domov, veliko že vedo

o njem, in tudi sicer je dvorec vključen v šolski program, je povedala **Anita Nedeljkovič Andlovic**, učiteljica slovenščine na OŠ Košana. Najmlajši občani Pivke pa so se zabavali ob odličnem risanem filmu »Neverjetna zgodba o velikanski hruški«.

AFC

Naložbe v letu 2023

V **Dolnji Košani** je bilo izvedeno: parkirišče, pločnik in sanacija občinske ceste na odseku pred gasilskim domom in gostilno.

Obnova infrastrukture v Dolnji Košani

Obnovili smo fasado in streho poslovno-stanovanjskega objekta na **Kolodvorski cesti 3 v Pivki**.

Obnova fasade in strehe

Občina je usmerjena v razvoj trajnostnega turizma. V sklopu projekta izboljšanje stanja ohranjenosti vrst in habitatnih tipov Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera – PIVKA.KRAS.PRESIHA, nadgrajujemo interpretacijo v Ekomuzeju Pivških presihajočih jezer v Slovenski vasi. Izvedli smo tudi čiščenje jame **Ravnica** na Jurščah, uredili bomo tudi poti in **Napoleonov most** v Drskovčah.

Čiščenje Ravnice

Načrt nadgradnje Ekomuzeja

Na področju vlaganj v cestno mrežo smo v sodelovanju z **Direkcijo za infrastrukturo** izvedli **rekonstrukcijo državne ceste, odsek med Ilirsko Bistrico in Pivko v Parjah**. V zaključni fazi je rekonstrukcija križišča ob državni cesti **Pivka – Ribnica**, in sicer od križišča za Šmihel do križišča za Ndanje selo. Skupaj z direkcijo pripravljamo tudi številne druge investicije: rekonstrukcijo ceste čez **Vremščico**, nadaljevanje kolesarske ceste in rekonstrukcijo ceste od **Parij** naprej, obvoznico **Pivka**, podvoz **Hrastje**, ureditev križišča za **Gradec**.

Kolesarska steza do Parij

Na območju naselja **Trnje** je predvidena gradnja kanalizacije, vodovoda, kabliranje elektro in telekomunikacijskih vodov ter ureditev zunanjih površin. V letu 2023 je predvidena izdelava investicijske dokumentacije, izbira izvajalca in pričetek del za dokončanje kanalizacije v **Zagorju**.

V naselju **Klenik** se načrtuje gradnja komunalne infrastrukture in ureditev zunanjih površin.

Občina Pivka zagotavlja šolskim in predšolskim otrokom ustrezne, varne in prijetne prostore. Zaključuje se izgradnja nove dvorane v **Šmihelu**, ki bo namenjena podružnični šoli v Šmihelu.

Nova dvorana v Šmihelu

Predvidena je izgradnja 2. faze **Vrtca Vetrnica**, ki obsega dodatnih osem oddelkov. Letos bo potrebno spremeniti prostorski načrt, ki bo v končni fazi omogočil izgradnjo 20 oddelčnega vrtca. Sočasno s pripravo prostorskega akta bo izdelana dokumentacija za spremembo gradbenega dovoljenja in ocena vrednosti investicije. Pričetek gradnje je predviden v letu 2024, zaključek pa 2026.

Idejna zasnova Vrtca Vetrnica

Občina veliko pozornosti namenja stanovanjskemu področju. V začetku leta je odkupila 6811 m² zemljišča za **Zdravstveno postajo** v Pivki za potrebe izgradnje neprofitnih stanovanj, skupaj s **Stanovanjskim skladom** RS. V letu 2024 je načrtovana gradnja stanovanjske soseske **Šentpeter**, ki bo predvidoma končana do leta 2026.

Načrt soseske Šentpeter

Na osnovi interesa dveh zasebnih investitorjev za izgradnjo večstanovanjskega objekta in niza enostanovanjskih hiš ob ulici **Radohovska pot**, smo na Občini novembra 2022 sprejeli spremembo prostorskega načrta in s tem omogočili zasebnim lastnikom zemljišča pridobitev gradbenega dovoljenja za predvidene gradnje. Letos bo eden od zasebnih investitorjev pričel z izgradnjo okoli 40 stanovanj za prodajo. Sočasno bo obnovljen tudi del Radohovske poti.

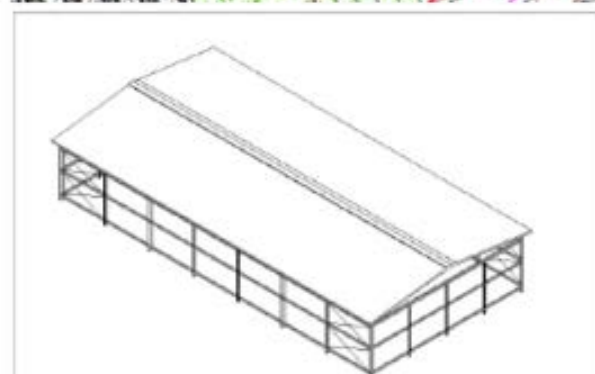
Soseska na Radohovski cesti

Načrtujemo delno obnovo objekta na naslovu Kolodvorska 26 z ureditvijo štirih manjših stanovanjskih enot.

Občina Pivka je na razpisu iz Načrta za okrevanje in odpornost za dodelitev sredstev, s področja stanovanjske

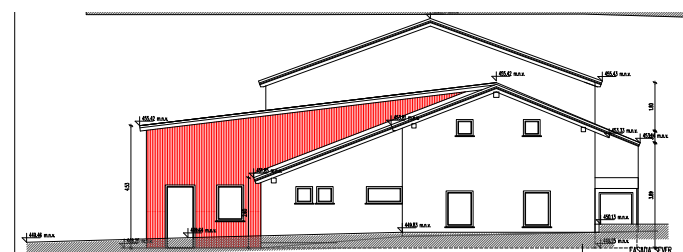
politike, pridobila sredstva za sofinanciranje odkupa objekta na Kolodvorski 11 ter izgradnje petih neprofitnih stanovanj, pričetek obnove je načrtovan v letu 2023.

Med posodobitvami površin za rekreacijo in šport je načrtovana gradnja nadstreška na balinišču v Košani.

Načrt nadstreška v Košani

Junija bomo pričeli z rekonstrukcijo in dozidavo objekta obstoječega gasilskega doma v **Košani**, v mesecu juniju pa je načrtovana dobava gasilskega vozila GVGP-2 za potrebe **Prostovoljnega gasilskega društva Pivka**.

Gasilski dom Košana

V letošnjem letu Občina načrtuje vzpostaviti ambulantno fizioterapije v Zdravstveni postaji v Pivki.

Načrtovana je preplastitev krajših odsekov lokalnih cest po občini, ter začetek izgradnje poslovilne vežice v Palčju.

Pripravljamo spremembo prostorskega plana za izgradnjo vrtca v Pivki II. faza ter širitev industrijske cone v Neverkah.

Ogled večnamenske dvorane v Šmihelu

V sklopu dogodkov ob občinskem prazniku Občine Pivka je vodstvo Občine Pivka povabilo zainteresirano javnost na ogled nove večnamenske dvorane v Šmihelu. Občina Pivka je pridobila sofinancerska sredstva v višini 270.000 evrov s strani Ministrstva za šolstvo in 55.157 evrov na javnem razpisu Fundacije za šport. Vrednost naložbe brez DDV znaša 760.000 evrov. Nove dvorane, ki bo uradno odprta z novim šolskim letom, se veselijo tako v podružnični osnovni šoli kot vsi drugi bodoči uporabniki, saj bo nov prostor poleg šolskim in občinskimi dejavnostim na voljo tudi športno-rekreativnim aktivnostim in občasnim kulturno prireditvenim dogodkom. Gradnja je v zaključni fazi, predviden rok izvedbe in pridobitve uporabnega dovoljenja je konec meseca maja.

Projekt zajema izgradnjo dvorane s pripadajočimi objekti zunanje ureditve, ki obsegajo območje parkirišča (685 m²), podporne zidove, zunanje utrjene funkcionalne površine in proste zelene površine. Objekt je v celoti pritličjen, maksimalnih tlorisnih dimenzij 19,86 m x 20,90 m, sestavljen je iz osrednjega dvoranskega dela in dela objekta, v katerem se nahajajo komunikacijski prostori

foto: Valter Leban

(avla, hodnik) ter prostori, ki služijo potrebam dvorane (sanitarni prostori, dve garderobi, shramba za športne rekvizite, prostor za čistila). Fasada objekta je ometana. Streha osrednjega dela je dvokapna, krita s korci, preostali del ima ravno streho. Glavni zunanji vhod v objekt je dostopen preko zunanjih utrjenih površin iz različnih smeri lokacije. Glavna navezava je iz novega parkirišča, ki se nahaja na vzhodni strani objekta. Na zunanje površine je mogoče dostopati iz vseh štiri strani objekta. Objekt ima izvedeno notranjo in zunanjo povezavo z obstoječo podružnično šolo, saj je prvenstveno namenjen učencem za športno vzgojo, podaljšano bivanje in razne interesne dejavnosti.

Občina Pivka

3. redna seja občinskega sveta občine Pivka

Občinski svetniki so na 3. redni seji 13. aprila potrdili skupni predlog komisije za mandatna vprašanja in odbora za družbene dejavnosti in v **uredniški odbor glasila Pivški list imenovali člane: Silva Čelharja, Katarino Temkovo, Damjana Faturja, Majdo Žužek in Ireno Margon.**

Imenovali so **nadomestnega člana v svet javnega zavoda Zdravstveni dom dr. Franca Ambrožiča Postojna**, in sicer je bila za čas do konca mandata, do junija 2025, imenovana **Jana Gržinič.**

Občinski svetniki so sprejeli **zaključni račun proračuna Občine Pivka za leto 2022**, v katerem so bili prihodki proračuna realizirani v višini 12.760.861 evrov in odhodki v višini 12.519.453 evrov, kar pomeni približno **86 odstotno realizacijo prihodkov glede na sprejeti proračun.**

Občinski svet občine Pivka je v drugi obravnavi sprejel **Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za območje kmetije Šabec v Zagorju** (parc. št. 2493 in 2239/1 - del, vse k.o. Zagorje). Z njegovo uveljavitvijo bodo načrtovane ureditve v območju kmetije Šabec pridobile pravno podlago za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Svetniki so podali **soglasje k zadolžitvi Javnega zavoda - Parka vojaške zgodovine Pivka za pokrivanje tekoče likvidnosti**. Zavod v prvih petih mesecih tekočega leta z izkupičkom iz vstopnin doseže povprečno 30 odstotkov letnih vstopnin, zaradi manjših prilivov in v izogib morebitnim likvidnostnim težavam, ima zavod možnost likvidnostnega zadolževanja. Sredstva banki bodo vrnila iz lastne tržne dejavnosti zavoda pred koncem leta 2023.

NAJVEČJE INVESTICIJE V LETU 2022

Oskrba s pitno vodo v porečju Ljubljance-1. sklop	1.599.595 €	Sanacija usadov na lokalni cesti LC 315131 na Suhorje	83.378 €
Prenova ceste Parje Jurišče-2 faza	397.931 €	Preplastitev ceste Neverke (odcep R3-Neverke 32)	87.570 €
Incubator v IOC Neverke	998.965 €	Nakup objekta Kolodvorska 11 v Pivki (za ureditev 5 stanovanjskih enot)	98.000 €
Poslovna infrastruktura v IOC Neverke	465.077 €	Nakup stavbnih zemljišč pri ZD Pivka (predvidena izgradnja 52 novih stanovanj)	232.760 €
Večnamenska dvorana Šmihel	243.798 €	Obnova strehe in zunanjega ovoja Krpanovega doma (Secap)	238.919 €
Rekonstrukcija ceste Ilirska Bistrica-Pivka v naselju Parje	174.218 €	Izboljšanja stanja in habitatih tipov KPPPI	357.079 €
Širitev IOC Neverke-nakup zemljišč II faza	76.625 €	MerlinCV	105.739 €
Investicijsko vzdrževanje stanovanj (obnove kritin, stavbnega pohištva, vgradnja dvigala,...)	127.555 €	Stara šola Kal-ureditev notranjosti	26.901 €

vir: občina Pivka

Občinski svetniki so potrdili **sklep o višini letne nagrade za delo predsednikov vaških in trške skupnosti za mandatno obdobje 2022-2026**. Letna bruto nagrada predsednika vaške skupnosti znaša 184,08 evrov bruto, predsednikom vaških skupnosti, ki imajo več kot 300 prebivalcev, se izplača dvojna nagrada, predsedniku trške skupnosti pa trikratna nagrada.

Občinski svet je sprejel tudi **Sklep o določitvi cen programa predšolske vzgoje v Vrtcu Košana in Vrtcu Pivka**. Gre za povišanje cen oskrbnin zaradi dviga stroškov plač v skladu z veljavno zakonodajo, izvedenih napredovanj ter dviga materialnih stroškov in stroškov hrane. Stroški plač pedagoškega kadra so od lanskega dviga cen (1.5.2022) narasli od 12 do 16 odstotkov, poleg tega so se nekateri materialni stroški dvignili za več kot 20 odstotkov. Dvig minimalne plače za 12 odstotkov pa je vplival na dvig stroškov dela tehničnega kadra. **Tako je cena za prvo starostno obdobje višja za 16 odstotkov, cena za drugo starostno obdobje za 8,84 odstotka.**

Člani občinskega sveta so podali **soglasje k izplačilu redne delovne uspešnosti ravnateljic Osnovne šole Košana in Osnovne šole Pivka za leto 2022**, obenem pa so sprejeli tudi sklep o zagotavljanju dodatnih finančnih sredstev za pokrivanje primanjkljaja v Osnovni šoli Pivka, ki je nastal predvsem zaradi nenapovedanega dviga stroškov plač od 1.10. 2022 do 31.12. 2022. **Primanjkljaj v Osnovni šoli Pivka je v letu 2022 znašal 6.673,35 evrov.**

Občinski svet je potrdil spremembo Sklepa o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v občini Pivka. Sprememba se nanaša na nepremičnino s parc. št. 4220/6 katastrske občine 2502 Radohova vas, pri kateri se zaznava javne kulturne infrastrukture izbriše, status javne infrastrukture na področju kulture pa pridobi nepremičnina s parc. št. 4229/18 k.o. Radohova vas, po tem, ko bo nepremičnina postala last občine Pivka. Nepremičnini bosta predmet menjave, in sicer bo občina v zameno za nepremičnino 4220/6 pridobila nepremičnino 4229/18, obe k.o. Radohova vas, na kateri je že zgrajeno parkirišče v Parku vojaške zgodovine Pivka ter javna infrastruktura.

Svetniki so potrdili Sklep o pridobitvi statusa grajenega vodnega javnega dobra lokalnega pomena za nepremičnino s parc. št. 2466/4 katastrske občine 2493 Volče. **Na nepremičnini se v naravi nahaja napajališče-**

kal oziroma lokev. Občina Pivka in vodilni partner projekta ReNature, Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija, si v projektu ReNature prizadevata obnoviti omenjeni kal, s čimer bosta prispevala k varstvu evropsko pomembnih vrst Nature 2000, varstvu dvoživk in širjenju njihovega življenjskega prostora. **Za izvedbo obnovitvenih del je potrebno urediti lastništvo nepremičnine.**

Sprejet je bil tudi sklep o ukinitvi statusa javnega dobra lokalnega pomena na nepremičninah v katastrski občini 2498 Narin, ki predstavljajo ostanke ceste po rekonstrukciji in so v naravi dvorišča. Status javnega dobra lokalnega pomena-odprto širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij OŠOEK Pivka, pa se ukine tudi pri nepremičnini 1384/10 k.o. Petelinje, kar je predpogoj za nadaljnje razpolaganje z nepremičnino.

Vezano na nepremičnino 1384/10 k.o. Petelinje je Občinski svet sprejel tudi Spremembe in dopolnitve Sklepa o določitvi javnih športnih objektov občinskega pomena v občini Pivka. Spremembe se nanašajo na območje »košarkarsko igrišče Pivka s pripadajočimi objekti«, in sicer se nepremičnina 1384/10 k.o. Petelinje izvzame iz statusa javnega športnega objekta, sklep pa se v tem delu novelira z novimi parcelnimi številkami.

Občina Pivka

Obisk veleposlanika Češke republike na Občini Pivka

17. aprila je Občino Pivka obiskal Nj. eksc. Juraj Chmiel, veleposlanik Češke republike v Sloveniji. V pogovoru z županom Robertom Smrdeljem sta poudarila pomen skupnega sodelovanja in povezovanja ter spregovorila o možnostih sodelovanja tako na gospodarskem kot kulturnem področju.

Veleposlanik je obisk nadaljeval v Parku vojaške zgodovine Pivka, ki bo predvidoma v začetku junija, v skupnem sodelovanju Občine Pivka, Parka vojaške zgodovine

Pivka ter veleposlanika, Nj. eksc. Juraja Chmiela, gostil veleposlanike Republike Slovenije na delovnem srečanju.

AFČ, foto: občina Pivka

Župan Robert Smrdelj ponovno izvoljen za predsednika Združenja občin Slovenije

Na skupščini **Združenja občin Slovenije (ZOS)** 24. marca so izvolili novo vodstvo za obdobje do leta 2026. Zaupnico za dobro opravljeno dosedanje delo in mandat za nadaljevanje je na čelu ZOS z večino glasov dobil dosednji predsednik **Robert Smrdelj**. Ob izvolitvi se je zahvalil za izkazano zaupanje in zatrdil, da poslanstvo ZOS ostaja - biti glas manjših in šibkejših občin ter zavzemanje za finančno stabilnost občin.

Župani so na skupščini razpravljali o izbranih perečih temah. Povprečnina za občine je določena prenizko, so opozorili, zato občinam primanjkuje denarja za investicije, in bili enotni v zahtevi vladi, naj prične konkretne pogovore z reprezentativnimi združenji o dvigu povprečnine za leto

2023. Na podlagi uradnih podatkov ministrstva za finance in UMAR so na ZOS izračunali, da bi v letu 2023 morala povprečnina znašati 773,66 evrov. Skupščina je vlado ponovno pozvala k ustanovitvi Strateškega sveta za lokalno samoupravo ter izrazila nasprotovanje napovedani reorganizaciji upravnih enot.

AFČ, foto: občina Pivka

Oblike pomoči najranljivejšim

Občina Pivka nudi svojim občanom raznovrstne oblike pomoči, še posebej najranljivejšim skupinam. Občane bi želeli spomniti, da lahko koristijo brezplačno cepljenje s tretjo dozo cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu (KME) za otroke in mladostnike, brezplačne prevoze za starejše od 65 let in sofinancirano storitev pomoči na domu.

Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu

S pričetkom pomladi se prebujajo tudi na prvi pogled nedolžni klopi, ki prenašajo virus **KME**. Okuženi klopi se nahajajo tudi tam, kjer se z otroci še posebej radi zadržujemo ob lepem vremenu, na vrtovih, v parkih... Ob tem želimo občane spomniti, da Občina Pivka sofinancira **tretjo dozo cepiva in nadaljnja ponovitvena cepljenja proti KME za otroke in mladostnike s stalnim prebivališčem v občini**. Za cepljenje proti KME bo Občina letos namenila **4.000 evrov**.

Na spletni strani **ZD Postojna** pojasnjujejo, da je bilo z letom 2019 v Sloveniji v program cepljenja uvedeno cepljenje otrok proti KME, in sicer za otroke stare tri leta. **V letu 2023 to velja za otroke rojene v letu 2020**. Cepljenje za to skupino se opravi s **trema odmerki cepiva, ki so poravnani iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ)**. Tisti, ki so že prej „samoplačniško“ začeli s cepljenjem, so lahko v breme OZZ cepljeni z naslednjimi tremi odmerki.

Z letom 2019 je bilo v Sloveniji v program cepljenja uvedeno tudi cepljenje odraslih proti KME, in sicer za osebe stare 49 let, **v letu 2023 to velja za osebe rojene v letu 1974**. Cepljenje za to skupino se prav tako opravi s **trema odmerki cepiva, ki se plačajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ)**, so zapisali na spletni strani ZD Postojna. Cepljenja izvajajo v ambulantni nujne medicinske pomoči. Cena cepiva je 30 evrov.

Prevozi starejših in socialno šibkih

Občina Pivka nadaljuje z organizacijo prevozov za starejše skupaj z **Zavodom Sopotniki**, ki so v Pivki dejavni že od aprila 2018. Sopotniki, zavod za medgeneracijsko solidarnost, je nastal z namenom pomagati starostnikom pri vključevanju v aktivno družbeno življenje. Z medgeneracijskim sodelovanjem želijo preprečiti ali prekiniti izoliranost in osamljenost starejših prebivalcev iz predvsem manjših, oddaljenih krajev, ki zaradi oddaljenosti, odsotnosti avta ali slabih prometnih povezav skoraj ne zapuščajo doma, je pojasnil **koordinator Tibor Pranjic**. **Prevozi so namenjeni starejšim od 65 let**, letno jih opravijo 200. Občina Pivka program sofinancira v višini **29.574,38 evrov**.

»K sodelovanju v prostovoljski mreži Sopotnikov pa vabimo nove člane, mlajše upokojence ali študente. Ne pozabimo - s tem ko delimo, tudi sebe bogatimo. Svojo prijavnico lahko pošljete na tibor.pranjic@sopotniki.org ali pa pokličete na telefonsko številko 051/657-555,« vabijo med Sopotnike. Njihovo geslo je: **»Človek, človeku sopotnik.«**

Sopotniki so v Pivki od leta 2018, letno opravijo 200 prevozov, foto: arhiv Sopotniki

Pomoč na domu

Pomoč na domu je socialnovarstvena storitev, ki je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, če se **zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti**. Pri pomoči na domu gre za različne oblike organizirane praktične pomoči in podpore, s katerimi se upravičencem vsaj za določen čas nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu, v drugi družini ali drugi organizirani obliki. Storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih, gospodinjstvo pomoč in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, je pojasnila **Jana Knafelc Strle, višja svetovalka za družbene dejavnosti in splošne zadeve na Občini Pivka**.

Zakonodaja določa, da se pomoč na domu financira iz proračuna občine, in sicer najmanj v višini 50 odstotkov stroškov. V občini Pivka znaša subvencija med 78 in 85 odstotki.

Subvencija je različna glede na dan opravljanja storitve:

-poln strošek za delavnik je 23,43 evrov, strošek za uporabnika je 4,95 evrov (subvencija občine je 78,48 odstotkov)

-poln strošek za delavnik je 32,79 evrov, strošek za uporabnika je 5,07 evrov (subvencija občine je 84,54 odstotkov)

-poln strošek za delavnik je 35,12 evrov, strošek za uporabnika je 5,19 evrov (subvencija občine je 85,22 odstotkov).

Za pomoč na domu so namenjena občinska sredstva v višini 191.007,65 evrov.

AFČ

Intervju: Jana Gržinič, direktorica Zavoda za turizem Pivka

Od leve Jana Gržinič, Tibor Pranjič, Helena Šneberger Mandelj, foto arhiv Zavoda za turizem Pivka

Zavod za turizem Pivka upravlja s Centrom o velikih zvereh Dina, Ekomuzejem pivških presihajočih jezer in kinom ter Krpanovim domom. Kakšna je strategija razvoja posameznih enot in katere dejavnosti bodo v ospredju letošnjega leta?

Center o velikih zvereh Dina ima pred seboj še precej izzivov. Veliko smo naredili glede promocije v šolah in drugih interesnih skupinah. Letos nas učenci slovenskih šol redno obiskujejo, pa društva upokoјencev, univerze za tretje življenjsko obdobje... Obiskovalci odhajajo navdušeni z novimi znanji. Aktualno dogajanje glede odstrela medveda, škodnih primerov, naselitve risa, vse to potrjuje, da je center o velikih zvereh nujno potreben. Izobraževanje je pomembno, več kot bomo vedeli o zvereh, lažje bomo našli rešitve sobivanja. Hkrati pa bo center Dina v prihodnje, tudi prek novih projektov, utrjeval svojo vlogo strokovnega središča.

Letos sta bili v centru nadgrajeni dve postaji, v prihodnjem letu pa s pomočjo projekta »Varna paša« načrtujemo posodobitev naslednjih dveh. Postaje bodo interaktivne, zanimive in zabavne. Obiskovalci bodo na moderen način spoznali načine zagotavljanja varne paše in izogibanja nevarnih srečanj. Želimo si še dodatne širitve centra, ker niso obdelane še vse teme, v centru imamo tudi premalo prostora za večje skupine. Za sredstva bomo poskušali poskrbeti s pomočjo različnih evropskih projektov.

Ekomuzej je trenutno v obnovi, konec septembra nas čaka odprtje. Potem pa priprava vodnikov, šolskih programov in promocija. Šolske in ostale skupine bomo o novi ponudbi obveščali že pred koncem šolskega leta. Del strokovnih vsebin, zunanjih dogodkov, degustacij in predstavitev bomo preselili v Ekomuzej in prostor pred njim. Odprtja se zelo veselimo. Turistična muzejska ponudba Pivke bo spet popolna, za nas pa to pomeni delo na dveh lokacijah.

V **Kinu Pivka** pripravljamo Poletje na platnu: serijo starih filmskih uspešnic s poletno noto. Vrteli jih bomo zunaj, v amfiteatru Krpanovega doma. V kombinaciji z nastopom lokalnih pevcev in gostinske ponudbe bo to zagotovo pet zabavnih poletnih večerov. Za jesen pripravljamo ponovno otroški gledališki abonma, razmišljamo o filmskem mladinskem abonmaju z delavnicami in abonmaju za odrasle. Lahkotnejša filmska ponudba ostaja v soboto, med tednom pa bomo pivški filmski publiki ponudili bolj vsebinske kvalitetne filme. S pomočjo delavnic za razumevanje nastanka in pomena risank in filmov bi radi izobrazili bodoče filmske poznavalce in navdušence.

Krpanov dom v celoti ostaja osrednji pivški kulturni prostor. Že sedaj sodelujemo pri pripravi večine kulturnih dogodkov. S pomočjo zunanje strokovnjakinje iščemo drugačne, nove vsebine in oblike. Želimo, da bi tudi na tem področju v Pivki naredili korak naprej od standardnih, že velikokrat videnih vzorcev. Načrtujemo ožvitev galerije, ki se ji do zdaj nismo uspeli dovolj posvečati. Z ureditvijo amfiteatra in kletnih prostorov Krpanovega doma bi pridobili možnost za pripravo praznovanj občanov različnih starosti, druženja, degustacije in zabave v stilu 80. let. Tudi za to investicijo iščemo dodatna sredstva.

Letošnje poletje bomo popestrili z dopoldanskimi dogodivščinami. Program že oblikujemo in k sodelovanju vabimo lokalna društva in skupine. Predstavili bomo teme varovanja okolja in naših razstavišč, poskrbeli pa tudi za vsakodnevno gibanje in zabavo.

Vabimo in nagovarjamo vse generacije. Lani so bili večinoma udeleženci otroci, letos se bomo dodatno posvetili starejšim. Mogoče bi jih ponudba dobre kave in sedežev v prijetni senci privabila k sodelovanju. Vsekakor se bomo potrudili za vse.

V maju načrtujemo Medeni teden. Pred Krpanovim domom bo razstavljen čebelarški tovarnjak, na ogled bo razstava o opravevalcih, film Medena dežela. Sodelovali bodo pivški čebelarji s svojo ponudbo.

Medeni teden in odprtje Ekomuzeja sta osrednja letošnja dogodka. Poleg prej omenjenih prireditev sodelujemo še pri pripravi obiskov pobratenih občin, s Študijskim krožkom Kultura v turizmu pripravljamo zanimive pohode. Z društvom Modro nebo bomo iskali rešitve za turizem gibalno oviranih. Razvijamo čuječe Medeno doživetje, zaključujemo program DINAmična Pivka, v katerem bodo obiskovalci spoznavali urbani del Pivke. Pripravljamo poletni program za tuje obiskovalce, želimo dodatne poletne športne dogodke. Načrtujemo dogajanje v adventnem času, za priseljence v Pivki sestavljamo program spoznavanja Pivke in njenih značilnosti, razmišljamo o načrtu ogleda Parske golobine z arheologinjo, sodelujemo pri iskanju rešitev obnove dvorca Ravne in njegovi promociji. Želimo biti vsaj majhen del dogajanja GO!2025 – Nove Gorice Evropske prestolnice kulture ter nadaljujemo s promocijo in predstavitvijo Žive, pivške čistilne naprave in razstave Radio skozi čas...

Koliko zaposlenih je v ustanovi?

Na zavodu smo trenutno zaposleni trije: strokovni sodelavec **Tibor Pranjič** skrbi za kino, športne in kulturne ustanove in dogodke, strategijo mladih, program Sopotnika. **Helena Šneberger Mandelj** je strokovna sodelavka, vodi in pripravlja šolske programe ogledov Dine, sodeluje z vrtci in šolo, skrbi za rezervacije, študente, nadgradnje in projekte Dine, strokovne vsebine glede velikih zveri. Je odlična animatorka in interpretatorka. Glede na širok spekter dejavnosti se večkrat pošalita, da je poleg del, ki jih vključujeta opisa njunih delovnih mest pri nas več tistih po navodilu nadrejenega. Sta odlična sodelavca, polna idej, neumorna in ju je večkrat v razmišljanju in željah potrebno omejiti na način: »Previdno, ne bomo zmogli«.

Dogajanje v zavodu je pestro in veseli smo, ko se na nas obrnejo ljudje, ki si želijo sprememb, imajo dobre ideje in so pripravljeni za njihovo uresničitev tudi kaj narediti. Seveda pa je potrebno skrbeti za finance, razpored dela, iskanje virov financiranja, povezav, koordinacijo

nalog, izobraževanja, predstavitve na pravih mestih. Pa organizacija, sodelovanje z drugimi, podobnimi ustanovami, Občino, Parkom vojaške zgodovine, sosednjimi zavodi. To je delo direktorice in moja odgovornost. **Erika Kovačič** je zaposlena na Občini, dejavna je zlasti pri prenovi Ekomuzeja in bo zagotovo osrednji akter njegovih dejavnosti tudi po odprtju. Že leta spremlja in spodbuja pivški turizem in skrbi za stike s ponudniki.

Kakšen obisk ste beležili v letu 2022 po enotah?

Lani smo v Krpanovem domu pripravili 111 filmskih predstav, v filmih je uživalo 1440 odraslih in 2349 otrok. Center Dina si je ogledalo 4055, Ekomuzej pa kljub zaprtju 1089 obiskovalcev.

Kateri so največji izzivi pivškega turizma?

V prihodnjih letih bo glede na smernice STO izziv vključevanje kulture in kulturne dediščine v turizem. Teh elementov imamo na razpolago veliko in res lahko obogatijo obstoječo turistično ponudbo. Ključno je povezovanje: ponudnikov, vodnikov, vseh aktivnih na področju kulture. O prebivalcih Raven vemo vedno več in pomembno je, da o tem obveščamo širšo javnost, poudarjamo pomen dvorca v preteklosti in mu iščemo primerno mesto v prihodnosti. Izziv ostaja tudi skrb za okolje, izgled vasi. Naši občani se morajo zavedati, da smo vsi turistični delavci, vsi odgovorni za gostoljubje in dobro počutje naših gostov. Turizem je gotovo naša priložnost, saj imamo čudovito naravo. Naša naloga je njeno ohranjanje in ustvarjanje dobrih turističnih idej, s katerimi bomo znali svoje prednosti izkoristiti in jih primerno ponuditi. Želimo si obisk ozaveščenih gostov, ki bodo v celoti spoznali naša doživetja in ravnali odgovorno do okolja in nas. Ne glede na način, s katerim vstopajo v naš prostor: z avtom, avtodomom, kolesom, na invalidskem vozičku, peš ali na konju, bodo spoštovali pravila. Mi kot gostitelji pa njih.

Všeč mi je misel Johna F. Kennedyja: »Vedno sem mislil, da bi moral nekdo nekaj narediti, dokler nekega dne nisem ugotovil, da sem ta nekdo jaz«. Zdi se mi odlična popotnica v nove, še boljše in bolj živahne pivške čase.

Alenka Furlan Čadež

Leto dni praznih obljub, manipulacij in laži

Minilo je leto dni od parlamentarnih volitev. Se še spomnite izjave Roberta Goloba na dan volilne zmage njegove stranke 24. aprila lani: »Danes ljudje plešejo. Jutri bomo začeli trdo delati, da upravičimo to zaupanje.« Po letu dni, dan po interpelaciji zoper vlado, pa je dejal: »Ne bomo dajali več nobenih javnih obljub, ampak bomo trdo delali«. Po letu dni je predsednik vlade skesano priznal, da so bile vse, kar je govoril ljudem pred volitvami, na dan volitev in po njih, samo prazne obljube.

V začetku letošnjega leta smo poslušali iz njegovih ust, da bo 2023 leto reform. Osem jih je naštel. Dva meseca za tem je lastno obljubo zanikal. Niti zdravstvene, ki naj bi bila prioriteta in na mizi do 1. aprila, nismo dočakali. Reforma na področju zdravstva je za Golobovo koalicijo iz predala potegnen zakon iz časov Šarčeve vlade, ki prostovoljno zdravstveno zavarovanje preoblikuje v obvezno. Plačevali bomo isto kot doslej. Obvezno. Pomeni 80.000 ljudi več bo plačevalo. Državni zavarovalnici. Birokratsko in neučinkovito vodeni. Oblasti uslužni mediji pa so poročali o UKINITVI dodatnega prostovoljnega zavarovanja?! Ne samo to. Iz proračuna bodo letno dodali 200 milijonov evrov. Kako, če so imele zavarovalnice doslej dobičke? To ni nobena reforma, saj se čakalne dobe, ki so se v letu dni golobizma povečale za 30 odstotkov, ne bodo nič skrajšale.

Golob je na interpelaciji trdil, da se je košarica petnajstih osnovnih živil (kruh, mleko, jajca, testenine,...) med septembrom in marcem pocenila za 25 odstotkov. Mu verjamete?

Nadalje je trdil, da so se v času njegove vlade pokojnine povišale največ v zadnjih desetih letih. Ne drži. Ob 10,3 odstotni inflaciji je februarjska uskladitev znašala 5,2 odstotka. Pred letom dni, v času Janševe vlade, je ob 4,9 odstotni inflaciji

znašala 4,2 odstotka, torej bi morala letos redna uskladitev znašati nekaj manj kot 9 odstotkov. Ob tem, da so upokojenci lani januarja dobili solidarnostni dodatek v višini med 300 in 130 evri in lani aprila še energetski dodatek. V času Goloba pa so poleg prenizke redne uskladitve prejeli samo še draginjski dodatek novembra in decembra in to tako, da so tisti z najvišjimi pokojninami prejeli največ, tisti z najnižjimi pa nekaj deset evrov. Golob tudi laže, ko trdi, da je šlo pri tem za izredno uskladitev pokojnin. Slovensko vlado vodi torej notorični lažnivec, populist in manipulant. Golobu ne verjame nihče več, samo še del tistih, ki so pred letom dni plesali. Pa še ti ne plešejo več.

Ob tem pa Golob pravi, da se oni (torej vladajoči) ukvarjajo s prihodnostjo, mi v Slovenski demokratični stranki pa s preteklostjo. In to je izjavil v dneh, ko je njegova ministrica slavila Čebine 1937! V Slovenski demokratični stranki spoštujemo temelje, na katerih je nastala ta država in na teh temeljih smo trikrat doslej, ko smo vodili vlado, dokazali, da delujemo za prihodnost. Sedanja koalicija osamosvojitve ne spoštuje, z ukinitvijo Muzeja slovenske osamosvojitve je tudi grobo pljunila na nastanek naše države in takratno plebiscitno odločitev slovenskega naroda. Vladajoča politika in predsednica države odpirajo teme, ki narod delijo in ga uničujejo (evtanazija,...), namesto, da bi sprejemali odločitve, ki narod povezujejo in omogočajo njegov razvoj. Koliko časa še bodo ljudje plesali tako, kot oni igrajo?

V mesecu maju praznuje občina Pivka. Čestitke vsem občankam in občanom ob občinskem prazniku in iskrene čestitke vsem nagrajencem.

Zvone Černač, poslanec

Moč besed

Besede so izjemno močno orodje. Sprožajo čustva, spreminjajo tok misli, vplivajo na ravnanje drugih ljudi. So pa lahko tudi močno orožje. In lahko zelo hitro postanejo sovražni govor.

Sovražni govor je izbor tistih besed, ki spodbuja nasilje, diskriminacijo ali sovraštvo do posameznikov ali skupin na podlagi njihovega izvora, vere, rase, spola, spolne usmerjenosti ali drugih, povsem osebnih, značilnosti. Tak govor ni samo visoko neetičen, je celo nezakonit in lahko vodi do resnih posledic za posameznike in družbo.

Žalostno dogajanje v Srbiji, ko sta dva mladeniča izvedla strelska napada za kakršne smo mislili, da so "zgolj v domeni ZDA", nas opominja, da življenje v družbi, kjer so laži in besede sovraštva del vsakdana (tudi in predvsem v parlamentu), lahko postane izjemno nevarno.

Zato me izjemno žalosti, da protesti, ki se zadnje tedne vrstijo po ljubljanskih ulicah, niso več zgolj izražanje drugačnega mnenja, nezadovoljstva in iskanja boljših rešitev. Ampak demonstracija sovražnosti. Nagačen golob na palici? Ali poziv s konkretnimi zahtevami na transparentu ni več dovolj?

So protesti namenjeni izboljšanju stanja v družbi, boljšemu jutri? Ali zgolj promociji večkrat obsojenega Pavla Ruparja, ki si - vsem dokazanim podkupljivostim in sovražnostim navkljub - želi nazaj v nacionalno politiko?

Na teh straneh sem že zapisal, da so protesti in izražanje nezadovoljstva pravica vsakogar. Zapisal sem tudi že, da spremembe terjajo čas. Če jih "zaukažeš" čez noč, niso demokratične. Mi pa smo pred enim letom zmagali na volitvah

z zavezo, da bomo delovali drugače. Spoštovali pravno državo. Poslušali civilno družbo. Poslušamo upokojence. Uskladili smo pokojnine in še jih bomo. Poslušamo uporabnike zdravstvenih storitev. Omejili smo ceno dodatnega zavarovanja, ki ga bomo tudi ukinili. Urejamo nepregledno dogajanje v zdravstvu, da izbrani posamezniki ne bodo več bogateli. Šele nato bo lahko sistem pošteno plačal vse ostale. In odpravil zaostanke. Zimo smo preživeli s cenami energentov, ki jim nismo dovolili podivjati. Brezposelnosti je na rekordno nizki ravni. Policija ne vdira več nasilno v življenja državljanek in državljanov.

Smo storili dovolj? Nismo. So razlogi za nezadovoljstvo? So. Kar pa ne pomeni, da so tudi razlogi za sovraštvo.

Kako lahko preprečimo sovražni govor? Čisto vsak od nas lahko prispeva. Pozitivna in vključujoča, konstruktivna sporočila, ki poudarjajo spoštovanje in enakost, skupno dobro vseh. To je prvi korak. Kritika? Da, seveda. A spoštljiva. Pozorni moramo biti na izbiri besed, ki jih uporabljamo, izogibati se moramo stereotipom in spodbujati raznolikost. To je vse.

Preprosto, kajne?

Le če se bomo zavedali svojih besed in dejanj, lahko ustvarimo boljšo družbo za vse. Družbo prihodnosti, ki je na preteklost ponosna, a se vanjo ne vrača.

Ob občinskem prazniku občine Pivka vam spoštovane občanke in občani iskreno čestitam.

Aleksander Prosen Kralj, poslanec

Zmagovalca programa Biznis in PIP v Pivki sta Nejc Penko in Ajda Michelle Kreft

V avli Krpanovega doma so 19. aprila izvedli drugega od treh zaključnih dogodkov podjetniškega programa Biznis in PIP. Na dogodku, namenjenemu predstavitvi poslovnih idej in razglasitvi dveh zmagovalcev, je uvodoma spregovorila podžupanja Občine Pivka, Majda Godina, ki je perspektivnim podjetnikom izrazila čestitke za pogum in napredek, ki so ga naredili v programu Biznis in PIP.

Vlogo Mrežnega podjetniškega inkubatorja Perspektiva in podjetniškega programa je v svojem nagovoru poudarila njegova vodja, **dr. Jana Nadoh Bergoč**. Gre za sistematično delo s podjetniki in spodbude, ki jih podpirajo tudi občine in so pomembne za razvoj podjetništva v našem okolju. Vsi letošnji udeleženci programa, ki so ga uspeli tudi uspešno zaključiti, potrjujejo, da so njihova prizadevanja na področju podjetništva resna in Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva jim bo pri podjetniških korakih še naprej stal ob strani.

Program so sooblikovali zmagovalci regijskega tekmovanja **POPRI**, ekipa EPC – Eco Phone Case iz OŠ Toneta Tomšiča Knežak, Anita Urbančič, lanskoletna zmagovalka poziva Biznis in PIP v občini Pivka, ter glasbenika, člana skupine Vit@vox. Osrednja pozornost je bila namenjena udeležencem letošnjega programa Biznis in PIP v Pivki.

Svoje poslovne ideje so prisotnim predstavljali **Aleksandra Kljun, Patricija Štemberger, Nejc Penko, Metka Škrj Manojlovič in Ajda Michelle Kreft**.

Tričlanska neodvisna komisija je za zmagovalca z naj perspektivno poslovno idejo izbrala **Nejca Penka** z idejo DogoVital, ki nudi najem invalidskih vozičkov in rehabilitacijske opreme za pse. Z naj perspektivno turistično idejo, ki spodbuja dostopnost invalidov, Turizem za vse, pa jih je prepričala **Ajda Michelle Kreft**. Vsak od njiju je s strani **Občine Pivka** prejel finančno spodbudo v višini **10.000 eurov**.

Ideje dokazujejo, da se podjetništvo lahko povezuje s številnimi panogami in to dela področje še bolj zanimivo.

Ekipa Mrežnega podjetniškega inkubatorja Perspektiva in partnerji v programu zmagovalcema iskreno čestitamo in se veselimo sodelovanja tudi v prihodnje.

Podjetniški inkubator Perspektiva.

Nejc Penko je predstavnik trgovine DogoVital, ki nudi rehabilitacijske pripomočke in izdelke za pse. Kot prva specializirana trgovina za rehabilitacijo psov v Sloveniji, nudi tudi invalidske vozičke za pse. Invalidski vozički za pse lahko služijo v namen rehabilitacije ali kot podpora psom in njihovim skrbnikom v zadnjem življenjskem obdobju. Cene pasjih invalidskih vozičkov so za marsikoga previsoke, zato povpraševanje po najemu raste iz dneva v dan. Njihova želja je, da bi lahko z najemom invalidskih vozičkov, omogočili čim bolj kakovostno življenje čim več psom in njihovim skrbnikom.

Ajda Michelle Kreft - **TURIZEM ZA VSE**, je naslov, ki pove vse in še več. Ajda je z idejo o kočiji, ki bo primerna za vse vrste invalidov stopila izven okvirjev klasičnega dostopnega turizma. Želja je, da tudi invalidi začutijo toplino, ki jo konji dajejo, ter, da imajo možnost uživanja v vožnji z njimi.

Poslovanje gospodarskih družb v primorsko-notranjski regiji

Družbe primorsko-notranjske regije so v letu 2022 poslovale uspešno. Leto so zaključile z neto čistim dobičkom v višini 90 milijonov 259 tisoč evrov. Rezultat je za 18 odstotkov višji v primerjavi z rezultati poslovanja družb, ki so predložile podatke iz letnih poročil za leto 2021, te so ugotovile neto čisti dobiček v višini 76,5 milijonov evrov. Rast dobička je večja kot na ravni Slovenije, kjer se je dobiček v povprečju zvišal za sedem odstotkov.

Po podatkih Poslovnega registra Slovenije je bilo v letu 2022 na območju primorsko-notranjske regije novoustanovljenih 54 družb, izbrisanih pa 28 družb. Nad 6 družbami je bil med letom 2022 uveden insolvenčni postopek (6 stečajev, nobene likvidacije ali prisilne poravnave).

Na uspešnost poslovanja gospodarstva v primorsko-notranjski regiji so najbolj vplivale srednje družbe, ki so ustvarile 41 odstotkov vsega neto čistega dobička regije. Pomemben vpliv so imele tudi majhne družbe, ki so ustvarile 28 odstotkov vsega dobička in največ neto dodane vrednosti ali 31 odstotkov, ter so zaposlovale skoraj tretjino vseh delavcev. Sledijo jim velike družbe, ki so ustvarile 20 odstotkov neto čistega dobička. Največ čiste izgube pa so pridelale srednje družbe, kar 44 odstotkov. Čisti dobiček nad 500.000 evrov je zabeležilo 34 družb, skupaj 68 milijonov evrov ali 67 odstotkov čistega dobička družb. Čisto izgubo večjo od 500.000 evrov sta ugotovili dve družbi, za skoraj 7 milijonov evrov, kar predstavlja 60 odstotkov ugotovljene čiste izgube družb v regiji in vpliva na manjšo rast skupnega dobička regije.

Družbe v primorsko-notranjski regiji so ob koncu 2022 izkazale 1 milijardo 459 milijonov evrov sredstev, to je 10 odstotkov več kakor leto poprej. Premoženje družb se glede na dvig cen življenjskih potrebščin (10,3 odstotkov) realno ni povečalo. Kapital, ki je najpomembnejši vir financiranja sredstev družb, je znašal 739 milijonov evrov, njegov delež v virih sredstev predstavlja več kot polovico. Napram letu poprej se je še povečal, kakor tudi kratkoročne in dolgoročne obveznosti. Zaznati je za petino več likvidnih sredstev. **Ugotoviti je, da je gospodarstvo regije dolgoročno manj zadolženo kot republiško, delež dolgoročnih obveznosti v virih sredstev regije znaša le 15 odstotkov, slovensko povprečje pa 18 odstotkov.**

Družbe so v letu 2022 ustvarile milijardo 980 milijonov evrov prihodkov in izkazale milijardo 873 milijonov evrov odhodkov. **Družbe regije so v primerjavi s slovenskim gospodarstvom še vedno nadpovprečno izvozno usmerjene, saj je bilo več kot polovico čistih prihodkov od prodaje ustvarjenih na tujem trgu, medtem ko slovensko povprečje znaša 46 odstotkov.** Najpomembnejši trg predstavljajo države Evropske unije, tu je bilo ustvarjenih 43 odstotkov vseh čistih prihodkov od prodaje, sledijo tretje države (okvirno 10 odstotkov). Največ prihodkov in hkrati odhodkov (več kot polovico vseh) so zabeležile družbe iz predelovalnih

dejavnosti, z vidika občin pa družbe iz občine Postojna (29 odstotkov vseh). Skoraj 71 odstotkov ali 819 družb je poslovalo pozitivno. Ugotovile so 101 milijon evrov čistega dobička, v primerjavi z letom 2021 se je povečal za 26 odstotkov. **Največ čistega dobička oziroma 61 milijonov evrov ali 60 odstotkov vsega je bilo ustvarjenega pri družbah s področja predelovalnih dejavnosti. Podrobnejši pregled razkrije, da je bilo največ čistega dobička realizirano na podpodročju obdelave in predelave lesa in proizvodnje izdelkov iz lesa, sledi podpodročje proizvodnje kovinskih izdelkov ter podpodročje proizvodnje izdelkov iz gume in plastike.**

Pomembnejši sta še področji trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil ter drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti, kjer je bilo skupaj doseženih **23 milijonov evrov čistega dobička ali 23 odstotkov delež.** Na drugi strani pa je 309 ali 27 odstotkov družb zabeležilo 11 milijonov evrov čiste izgube. Ta se je v primerjavi z letom prej povečala za kar 102 odstotkov. Največ ali 55 odstotkov čiste izgube v letu 2022 je bilo ugotovljene na področju predelovalnih dejavnosti v znesku 6 milijonov evrov. Sledijo družbe s področij trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil ter informacijskih in komunikacijskih dejavnosti, s skupaj 3 milijoni evrov oziroma 27 odstotkov deležem. 32 družb v letu 2022 ni ugotovilo niti dobička niti izgube, kar pomeni, da niso delovale.

Na nivoju republiškega gospodarstva je bil ugotovljen neto čisti dobiček v znesku 6,1 milijarde evrov. V letu 2022 je vseh 12 statističnih regij izkazalo neto čisti dobiček, izstopata osrednjeslovenska (2,5 milijarde evrov) in savinjska regija (656 milijonov evrov). **Tako po številu družb kot po ustvarjeni neto dodani vrednosti in ugotovljenem neto čistem dobičku spada regija med manjše, uvršča se na predzadnje 11. mesto v republiškem gospodarstvu (predstavlja 1,7 odstotkov delež vseh družb, 1,4 odstotkov NDV in 1,5 odstotkov NČD na ravni države), vendar zaseda 6. mesto med regijami po rasti dobička.**

Na ustvarjen neto čisti dobiček regije v letu 2022 so najbolj vplivale družbe v občini Postojna, ki so ustvarile 31 milijonov evrov neto čistega dobička. Sledijo družbe občine Ilirska Bistrica, z 19 milijoni evrov. Družbe občine Cerknica so pristale na 3. mestu in leto zaključile s 17 milijoni evrov. **Neto čisti dobiček so v letu 2022 beležile vse občine.**

Tudi največ dodane vrednosti je bilo ustvarjene v družbah občine Postojna, 154 milijonov evrov. Med področji dejavnosti pa po ustvarjeni dodani vrednosti najbolj izstopa področje predelovalnih dejavnosti z 283 milijoni evrov. **Skupaj je bilo v družbah regije ustvarjene za 453 milijonov evrov neto dodane vrednosti. Neto dodana**

vrednost na zaposlenega v regiji je znašala 50.845 evrov, na ravni države pa 55.688 evrov.

Povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega pri družbah v regiji se je v primerjavi z 2021 zvišala za 115 evrov, znašala je 1.799 evrov, ampak še vedno za 12 odstotkov zaostaja za republiškim povprečjem, ki je 2.034 evrov.

V preteklem letu se je povečalo število zaposlenih pri družbah v regiji za štiri odstotke, tako da so ob koncu leta 2022 družbe regije zaposlovale 8.915 delavcev.

Larisa Benassi, vodja izpostave Ajpes v Postojni

Čemaževi dnevi 2023

V okviru letošnjih Čemaževih dnevov na Zelenem krasu so organizatorji RRA Zeleni kras, Društvo za gostinstvo in turizem Postojna in Pivka ter Visit Postojna (Zavod Znanje OE Turizem) izvedli več aktivnosti.

Čemaževi dnevi so se pričeli z delavnico »Divja hrana za vsak dan«, ki jo je vodil Jože Podboj, velik poznavalec divje hrane in zelišč. Na osrednjem dogodku je deset gostinskih ponudnikov iz destinacije Zeleni kras pripravilo osem hodni meni z notami čemaža. Pri pripravi menija so gostinski ponudniki uporabili lokalne in sezonske sestavine ter sestavili izvrstne jedi, ki so postavile nov mejnik kulinarične ponudbe Zelenega krasa.

»Izredno me veseli, da smo lahko del zgodbe o uspehu ter da sodelujemo pri gradnji kulinarične identitete destinacije Zeleni kras. Pri tem podpiramo gostinske ponudnike, da nadgrajujejo svoje znanje, razmišljajo glede uporabe lokalnih sestavin, se podajo v odkrivanje novih okusov in razvijajo nove produkte, ki so namenjeni vsem, ki iščejo kvalitetno hrano in prijetne okuse,« je povedal **Dejan Iskra**, vodja RDO Postojnska jama-Zeleni kras.

Gostje kulinaričnega dogodka so med drugim okušali slano pito z žolco, fokačo z drožmi, oslovski jezik, sardele na šavor, čemaževo juho, raviole z albuminsko skuto z jurčki in čemažem, kvašene štruklje in zajčji ragu, vrat krškopoljca ter se posladkali z velikonočno interpretacijo potice.

Med ponudniki so sodelovali tudi pivški gostinci, in sicer ponudnika **Morski Konjiček** in **Gostilna Špelca**.

AFČ, foto: Simon Avsec

Zanimivost

1785 kilometrov do Črne gore

Ekipa Tomos Pivka je uspešno izpeljala izlet od Pivke do Ulcinja v Črni Gori. Skupaj 1785 kilometrov dolgo potovanje je večinoma potekalo brez zapletov. Vse tehnične probleme smo uspešno reševali tekom poti. Tudi vreme nam je dobro služilo večino časa, razen zadnje dva dni, ko nas je spremljalo deževje. Ob povratku so nas skupaj z našimi najbližjimi pričakali Kalani. Kalanom in našim družinam, posebej soprogam se zahvaljujemo za zelo lep sprejem in dobro postrežbo. Zahvaljujemo se tudi spremstvu ter vsem sponzorjem, ki so nam potovanje omogočili, med njimi tudi Občini Pivka.

Dejan Purkeljc

Novosti v Centru Dina

DINA

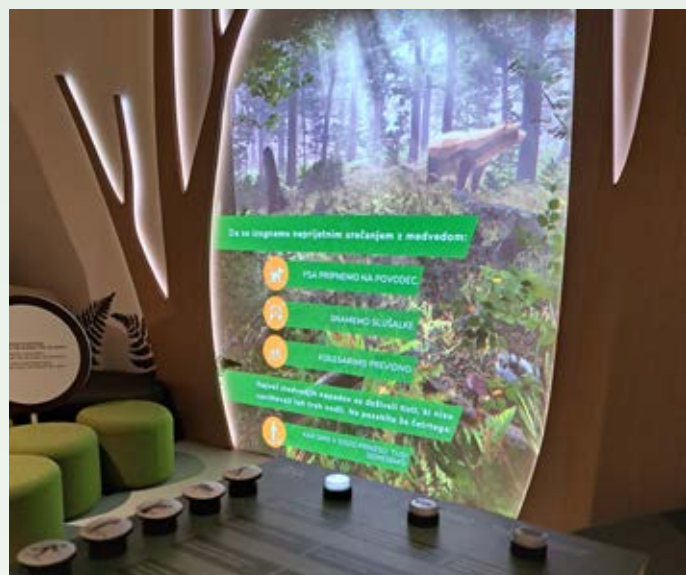

V Centru o velikih zvereh Dina Pivka smo se konec marca razveselili nadgradnje treh interaktivnih postaj.

Kaj storiti, če srečate medvedko?

Pomlad je čas, ko medvedke prihajajo iz brlogov, kjer so čez zimo kotile svoje mladičke. Malim medvedom je gozd čisto nov svet, od svoje mame pa se hitro začnejo učiti vsega, kar bodo potrebovali v svojem življenju. To je obdobje, ko so mladički še zelo počasni. Posledično medvedke potrebujejo veliko več časa, da se z mladički uspešno umaknejo. Hkrati pa je to čas, ko ljudje čedalje več časa preživljamo v gozdu – v začetku pomladi nabiramo čemaž, kasneje borovnice in druge gozdne plodove, v gozdu se rekreiramo, sproščamo, igramo. Poskrbimo, da bomo v gozdu primerno glasni in tako pravočasno opozorili na svojo prisotnost. Naši kučki naj bodo na povodcih.

Na novi postaji **Kaj storiti, če srečate medvedko?** lahko preverite, ali bi znali pravilno odreagirati v primeru srečanja. Bi splezali na drevo, metali kamenje, kričali ali kaj drugega? Tudi napačni odgovori vam bodo podali uporabne informacije.

Pašnik in visoka elektromreža

Postaja **Pašnik** je z nadgradnjo postala interaktivna. S pomočjo posebnega zaboja se boste preizkusili v znanju prižiganja električne ograje. Kateri trije elementi so potrebni, da se vzpostavi tok v ograji? Kaj se zgodi, če je ob elektromreži previsoka trava in kakša je vloga fotokamer?

Varovanje z visokimi elektromrežami se je v Sloveniji in drugod po svetu izkazalo za izredno učinkovito metodo. Uporablja se jih tako za ograjevanje pašnikov kot čebelnjakov. Njihova ključna prednost je premičnost. Z uporabo tovrstnih ograj je sobivanje lažje, škode pa bistveno manj.

Čebelnjak

Že do sedaj pisana postaja **Čebelnjak** je z nadgradnjo postala še bolj zanimiva. Na premičnih panjskih končnicah lahko izveste številne zanimive podatke o čebelah in medvedih, ali pa se malce poigrate in poiščete medvedje pare.

Ker bo konec meseca maja posvečen čebelarstvu in drugim opravevalcem ter prikazovanju dobrih praks sobivanja, je tokratna trditev o velikih zvereh povezana prav s tem.

Drži ali ne drži: Medved čebelnjake napada samo zaradi medu.

Trditev ne drži – za medveda je znotraj čebeljega panja vir hrane tako zalega (jajčeca, ličinke) kot tudi zaloga (med).

Vsake toliko časa, na območjih, kjer je prisoten medved, le ta vir hrane poišče tudi znotraj čebeljih panjev. Rjavi medved se prehranjuje z zelo raznoliko hrano. Izbira tisto, ki mu je najlažje dosegljiva. Žuželčje zalege spadajo med

najbolj hranljiv in bogat vir energije, zato so tudi priljubljena hrana medvedov. In prav v tem tiči razlog, zakaj so čebelji panji tarča napadov medvedov. Čebelarji pa lahko panje preprosto in učinkovito zaščitijo, na kar kažejo tudi rezultati sodelovanja med številnimi čebelarji z različnih koncev Slovenije in sodelavci projekta LIFE DINALP BEAR (Vir: Čebelarški vestnik in portal Varna paša).

Vabljeni na Medeni teden v Pivki

Center o velikih zvereh Dina Pivka in Čebelarско društvo Pivka vabimo na **Medeni teden v Pivki**, ki bo potekal med **22. in 28. majem 2023**. V tem tednu bo v Pivki gostoval čebelarški paviljon ČZS – **paviljon Medena zgodba**. Za obiskovalce smo pripravili širok nabor strokovnih in poljudnih dogodkov za vse starosti – družinske delavnice in ogleds, dokumentarni film in risanko, strokovna vodenja in degustacije medenih izdelkov.

Organizacija Medenega tedna v Pivki je rezultat odličnega sodelovanja med ČD Pivka in Zavodom za turizem Pivka, pod okriljem katerega deluje naš center. Tu na zanimiv in tehnološko napreden način podajamo informacij o pomenu ohranjanja medveda, volka in risa, njihovi biologiji ter ekosistemski vlogi. Pomemben poudarek dajemo na **razbijanju stereotipov** o velikih zvereh, predstavitvi izzivov **sobivanja**, in primerov **dobrih praks**. Ključen vidik sobivanje je namreč **zmanjševanje konfliktov**.

Zavedamo se, da je sobivanje z velikimi zvermi lahko velik izziv. Občina Pivka je v širšem slovenskem prostoru prepoznana kot primer dobre prakse, zahvaljujoč številnim ukrepom, projektom in ljudem, za katere je uspešno sobivanje del vsakdana.

Med primeri dobre prakse je tudi čebelarška dejavnost, ki je v na Pivškem možno zastopana in se pogosto vključuje v ponudbo za domačine in turiste. ČD Pivka šteje preko 90 članov, mnogo od njih čebelarji na ekološki način.

V sodelovanju s kustosinjo Mojco Grmek iz galerije Hiša kulture v Pivki bo v Krpanovem domu gostovala razstava Polonce Lovšin **Bodi Čebela / Be a bee**.

Umetnica in arhitektka Polonca Lovšin na razstavi predstavlja serijo prototipov za ročno opraševanje rastlin, skupaj z videi, ki prikazujejo njihovo uporabo. Prototipe je izdelala s pomočjo reciklaže in predelave vsakdanjih predmetov, v videih pa poudarila kolektivno delovanje; vse to so po njenem mnenju ključne komponente delovanja človeka za preživetje v prihodnosti.

Razstava Bodi čebela / Be a bee in delavnice bodo potekale v okviru projekta ReNature EEA, ki ga sofinancirajo Islandija, Lihtenštajn in Norveška s sredstvi Finančnega mehanizma EGP 2014-2021 in pripadajoča slovenska udeležba.

V veliko zadovoljstvo nam je, da vas lahko povabimo na za nas večji dogodek letošnjega leta – vabljeni, da nas obiščete.

torek - petek: 10.00 - 15.00, sobota - nedelja: 10.00 - 17.00

PONEDELJEK 22. 5. 2023
17.00 Otvoritev paviljona Medena zgodba in razstave Bodi čebela

ČETRTEK 25. 5. 2023
17.00 Filmska predstava Medena dežela
18.30 Voden ogled paviljona s ČD Pivka

SOBOTA 27. 5. 2023
10.00 - 17.00 Medeni sejem
Raziskovanje Pivke z DINAmično beležko
10.00 in 15.00 Družinsko vodenje in delavnica
15.00 - 17.00 Las (Do)živi v urbanem okolju
17.00 Risanka Čbelica Maja

NEDELJA 28. 5. 2023
13.00 Sprehod med kali in jezeri

DINA Pivka

ČEBELARSKO DRUŠTVO PIVKA

Pivka - prijazna

KINO PIVKA

PVKI

V času med 23. in 26. majem bosta center Dina, paviljon in razstava na ogled med 10. in 15. uro. Konec tedna, 27. in 28. maja, pa med 10. in 17. uro. Letos smo se prvič pridružili tudi vseslovenski akciji Poletna muzejska noč, 17. junija med 18. in 24. uro. Za vas smo pripravili številne zanimive dogodke: javno vodenje po Centru Dina Pivka, ob 18. uri, filmska predstava, ob 19. uri, nočni sprehod z lovcom, druženje ob ognjišču in pripovedovanje zgodb, ob 21. uri.

Vsi dogodki so brezplačni. Vabljeni!

Helena Šneberger Mandelj, fotografije arhiv centra Dina

Izlet v partnersko mesto Tivat

Skupina dvaindvajsetih »turistov«, večinoma iz občine Pivka, pa tudi bližnje okolice, je bila od 4. do 8. maja na popotovanju po Črni gori z izhodiščem v Boki Kotorski oziroma mestu Tivat. »Nepozaben« izlet je izpeljala tamkajšnja Turistična agencija Magut Trevel, Zavod za turizem Pivka in prijatelji iz Tivata, udeleženci pa so si ogledali številne turistične znamenitosti in še poglobili dobre odnose s partnerskim mestom Tivat, kjer obljublajo, da bodo obisk kmalu vrnili.

B.F.

Najdbe izplavljenih človeških ribic

Človeško ribico ali proteus (*Proteus anguinus*), ki je zavarovana živalska vrsta, občasno izplavijo na površje visoke vode, kar potrjujejo tudi najdbe teh živali na Zgornji Pivki. Tudi sama sem jih v preteklih letih po naključju našla med opazovanjem Pivških presihajočih jezer in nekaterih izvirov Pivke. O njih sem poročala Gregorju Aljančiču iz Jamskega laboratorija Tular v Kranju. Pregledal je njihovo zdravstveno stanje. Štiri od najdenih živali smo rešili: izpustil jih je v Matijevo jamo na Palškem jezeru in jih tako vrnil nazaj v matično populacijo. Na suhem človeške ribice kmalu poginejo ali pa jih pojedo plenilci, predvsem ribe in vodne ptice. Aljančič poziva, da najdbo človeške ribice izven jam takoj sporočimo na telefonsko številko 031 804 163 (SOS Proteus). Živali se dotikamo le izjemoma, s čistimi rokavicami. Če je na suhem, jo čim prej prestavimo v čisto posodo, napolnjeno z vodo iz okolice.

Največ človeških ribic sem našla v Kljunovem ribniku in izviroh ob njem. Na Kalskem jezeru sem človeške ribice našla

Izplavljena človeška ribica ob vrtini v Kljunovem ribniku, foto: Tina Kirn

na majhnem izviru. Na izviru Pivke v Zagorju sem naletela na človeško ribico med kamni pred podhodom, ki vodi v jašek na izviru. Človeško ribico sem opazila tudi v Klenski Pivki pri izviru Mišnik, ko se je premikala v kotanjci na dnu zalite struge. Na Petelinjskem jezeru pa sem človeško ribico našla v skoraj presahli estaveli. Njeno reševanje, ki je bilo tudi objavljeno v majski številki Pivškega lista iz leta 2014, je Jamski laboratorij Tular izvedel v sodelovanju z Ekomuzejem Pivških presihajočih jezer.

Tina Kirn

Obnova suhih kraških travnikov in kalov

V okviru projekta ReNature, ki ga sofinancirajo Islandija, Lihtenštajn in Norveška s sredstvi Finančnega mehanizma EGP 2014-2021 in pripadajoča slovenska udeležba, v vrednosti 1.196.385 evrov, smo izvedli vrsto aktivnosti, ki so nanizane v nadaljevanju.

V zimskih mesecih je Občina Pivka očistila manjši del lesne zarasti pri **dvorcu Ravne**. Skupaj z vodstvom občine smo si ogledali očiščeno območje in skovali načrte za naprej. Večji del obnove suhih kraških travnikov pa bomo izvedli v Narinu, kjer bomo začeli z odstranjevanjem lesne zarasti pozno poleti oziroma jeseni, ko se bodo lahko mladiči ptic in divjadi varno umaknili.

Projektni partner **Univerza v Ljubljani**, Veterinarska fakulteta, je že očistila 39 hektarjev zaraščajočih površin na Vremščici, vodilni partner **Park Škocjanske jame** pa je začel z obnovo velbanega studenca in osem kalov, od tega so kar štirje v občini Pivka. Obnovili bodo kal v **Gornji Košani, na Bujah, Suhorju in kal »Luža« v Narinu**.

Obnovljeni travniki in mokriščni ekosistemi bodo pozitivno prispevali k ohranjanju biotske raznovrstnosti in življenjskih prostorov številnih živalskih in rastlinskih vrst Natura 2000 ter k blaženju podnebnih sprememb.

Kaja Vereš

Aktivnosti v projektu PIVKA.KRAS. PRESIHA

Zgodaj spomladi, še preden so se netopirji vrnili iz jamskih zavetišč v cerkvene zvonike in na podstrešja, so v projektu **PIVKA.KRAS.PRESIHA** očistili njihova poletna zatočišča in uredili line ali preletne odprtine. V projektu so bili očiščeni zvoniki v devetih cerkvah na območju parka. Ureditve preletnih odprtin pa so bile izvedene na cerkvah **Selcah, Slovenski vasi, Gradcu in Šilentabru**. Poleg izvedenih aktivnosti so projektni sodelavci veseli in hvaležni za vzpostavljeno dobro sodelovanje s ključarji, župniki in predstavniki vasi. Pomladni čas je bil primeren tudi za vzpostavitev dveh novih kalov na pašnikih. V projektu tako širijo mrežo vodnih teles za dvoživke in vzpostavljajo dodatna napajališča za pašno živino. Za oba kala bosta skrbela kmetovalca, ki jima vzdrževanje lokev ali kalov ni tuje. S širjenjem mreže vodnih teles ne skrbimo le za ohranjanje življenjskega prostora dvoživk, ampak tudi blažimo posledice podnebnih sprememb, kot sta suša in vročinski valovi. V projektu so aprila veliko pozornosti

PIVKA.KRAS.
PRESIHA

Pivška
presihajoča
jezera

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

posvetili novim spremembam, ki jih uvaja Skupna kmetijska politika. Že drugo leto zapored smo skupaj s kmetijsko svetovalno službo izvedli info dneve za kmete z območja krajinskega parka. Kmetovalcem so predstavili novosti novega programskega obdobja in svetovali o možnostih vpisa ukrepov na območju krajinskega parka. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Eva Šabec Korbar

Kako se pretakajo vode v pivškem podzemlju?

Ob svetovnem dnevu voda so v Krajinskem parku Pivška presihajoča jezera in Inštitutu za raziskovanje kraša ZRC SAZU v Krpanovem domu v Pivki izvedli predavanje »Kako se pretakajo vode v pivškem podzemlju?« Iz vodnega vira Malni se oskrbuje 21.000 prebivalcev pivške in postojnske občine. Njegovo kakovost ogrožajo različne človekove dejavnosti: kmetijstvo, prometnice, neprečiščene komunalne odplake, vojaška dejavnost ... Razumevanje delovanja celotnega hidrološkega sistema je zato izjemnega pomena tako z vidika oskrbe z vodo kot z vidika varovanja in razumevanja kraške naravne dediščine. Na dobro obiskanem dogodku je raziskovalec z Inštituta dr. Cyril Mayaud predstavil dosedanje rezultate raziskave, ki jo financirata občini Pivka in Postojna prek Javnega podjetja Kovod, glavni financer pa je Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Raziskovalci Inštituta skušajo s hidrogeološkimi raziskavami v Zgornji Pivški kotlini izboljšati poznavanje kraškega vodonosnika, ki napaja reko Pivko, in njegove povezave z vodonosnikom Javorniki. Namestili so mrežo avtomatskih postaj, ki beležijo nivo vode, električno prevodnost in temperaturo vode. Zbrani podatki bodo omogočili izdelavo hidrološkega modela regije, hkrati pa je mogoče opisati hidrološki režim in vodno bilanco treh presihajočih jezer. Poglobljeno razumevanje dogajanja bo omogočilo boljšo oceno ogroženosti in možnosti zaščite vodnega vira Malni.

Pri delu so se raziskovalci osredotočili na dve območji

Prvo je Skrivnostno jezero v Planinski jami, kamor se stekajo vode iz Cerkniškega polja, Rakovega Škocjana in Javornikov ter od tam odteka v izvire v Malnih in v Planinsko jamo. V jezero in dotočni sifon so namestili merilnike vodnih nivojev in drugih parametrov vode ter

Raziskovanje kraškega vodonosnika v globinah pivškega podzemlja, foto: dr. Cyril Mayaud

merilnik smeri in hitrosti vodnega toka. Dosedanje meritve so pokazale izjemno zanimivo dinamiko stekanja in raztekanja vode. Mrežo samodejnih merilnikov nivoja in nekaterih fizikalno kemičnih lastnosti vode so vzpostavili tudi v vodnih jamah in vrtinah na robu Pivške doline ter v nekaterih Pivških jezerih. Preučujejo stik regionalnega vodonosnika Javornikov s Pivško dolino, umeščenost izbranih jam v regionalni tok ter možnost vzpostavitve rezervnega vodnega vira v eni od jam. V prvih dveh letih so opravili večino terenskega dela, v zadnjem letu projekta pa izvajajo analizo in interpretacijo meritev, pojasnjujejo v Inštitutu. Predavanje je med udeleženci vzbudilo živahno razpravo, v kateri so sodelovali znani strokovnjaki iz vrst naravovarstvenikov in druge zainteresirane javnosti. Z zanimanjem je predavanju prisluhnila tudi upokojena slovenska raziskovalka dr. Janja Kogovšek, ki je pohvalila delo svojih kolegov, da so raziskovali na širokem območju na številnih točkah, da lahko sočasno primerjajo, kako vplivajo padavine na različne izvire, obenem pa je opozorila na vpliv podnebnih sprememb ter drugih znanih dejavnikov, ki lahko vplivajo na kakovost vodnega vira Malni. Kot je poudarila, bi morali na ozemlju celotne države preveriti vire pitne vode in ta območja zaščititi ne le za nas in naše otroke, ampak tudi za prihodnje rodove, tista, ki so že degradirana, pa nameniti dejavnostim, pri katerih prihaja do onesnaževanja.

Alenka Furlan Čadež

V Parku vojaške zgodovine razkrili Enigmo

V Parku vojaške zgodovine so aprila s krajšo slovesnostjo odprli novo muzejsko razstavo Enigma – skrivnostno zakulisje vojne, ki predstavlja prvo celovito obdelavo te pomembne zgodovinske teme pri nas.

Verjetno nobena naprava, povezana z drugo svetovno vojno, skoraj 80 let po njenem koncu, ne razburja domišljije v tolikšni meri kot nemški šifrirni stroj Enigma. O njej so napisane brezštevne knjige, strokovni in poljudni članki, posnetih je kopica filmov. Nemška vojska je Enigmo čuvala v veliki tajnosti, saj je predstavljala pomembno orodje za izvajanje strategije bliskovite vojne. Nemški kriptologi so verjeli, da ne obstaja niti teoretična možnost za dekodiranje njene šifre. Z druge strani pa je bila ena od največjih skrivnosti na zavezniški strani dejstvo, da so razbili šifro Enigme in tako dekodirali večino nemških sporočil. Šlo je za enega najpomembnejših dosežkov v drugi svetovni vojni. A šlo je za tiho zmago, zavito v strogo tajnost, ki je bila šele v zadnjem času predstavljena širši javnosti.

Enigma se je v drugi svetovni vojni pojavljala vsepovsod, kamor so dosepele nemške vojaške enote, ladje ali podmornice. Ker so nemški vojaki v skladu z ukazi storili vse, da Enigma ne bi prišla v sovražnikove roke, je ohranjenih Enigem relativno malo, še redkeje pa so tiste modela M4, ki ga je uporabljala Kriegsmarine. A po spletu srečnih naključij se je leta 2021 ena znašla v zbirki Parka vojaške zgodovine.

Gre za Enigmo z nemškega minolovca R 15, ki je bil v noči s 16. na 17. april 1945 potopljen ob istrski obali. Kot lahek minolovec razreda R 1 nemške Kriegsmarine je bil splovljen leta 1934 v Travemündu ob Severnem morju. Leta 1942, v polnem razmahu vojne vihre, je bil v sestavi 6. flotilje po celinskih vodnih poteh in kopnem s Severnega morja premeščen v Sredozemlje, kjer je najprej deloval ob afriški obali. V januarju 1944 je bil prek kopnega in po reki Pad iz Genove prestavljen v Jadran, kjer je aktivno deloval do usodne noči, ko ga je potopil torpedo britanskega torpednega čolna.

S potopitvijo minolovca R 15 je za štiri desetletja ostala v morskih globinah skrita tudi njegova šifrirna naprava, vse dokler je ni v 80. letih na površje potegnil izkušeni potapljač Zvone Kralj. Leta 2020 jo je predal mlajšemu potapljaškemu kolegu Danijelu Germeku, ki jo je izročil Parku vojaške zgodovine.

Park je v podvodni najdbi prepoznal izjemen zgodovinski pomen, saj se je izkazalo, da gre za enega redkih ohranjenih primerkov kompleksnejše mornariške verzije Enigme M4. Sočasno z zahtevnim konservatorskim postopkom, ki ga je izvedel konservator Muzeja novejša in sodobne zgodovine Slovenije Aleš Jelinčič ob pomoči strokovnjakov iz Mednarodnega centra za podvodno arheologijo v Zadru in Narodnega muzeja Slovenije, so tako stekle tudi priprave na njeno muzejsko obdelavo.

Razstava Enigma – skrivnostno zakulisje vojne, ki sta jo pripravila mag. Janko Boštjančič in dr. Andrej Gaspari, ob razstavljeni Enigmi M4 z minolovca R 15 razkriva zapletene mehanizme delovanja Enigminega šifrirnega kolesja ter znotraj širšega zgodovinskega konteksta osvetljuje vlogo Enigme in vpliv razkritja njene šifre na potek druge svetovne vojne. Muzejsko prezentacijo Enigme dopolnjuje niz najdb z razbitine R 15 in več drugih dragocenih predmetov. Pomemben prispevek k razstavi je z orisom poteka druge svetovne vojne na Jadranu doprinesel tudi znan hrvaški raziskovalec vojnega dogajanja na Jadranu Danijel Frka. Muzejsko postavitve sta z velikim občutkom za dovršeno vizualno podobo zasnovala in oblikovala Barbara Sirk ter Žiga Okorn iz podjetja Uvid.si.

Razstavo je za javnost odprl načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Robert Glavaš. V kratkem nagovoru je avtorjema izrazil vse pohvale za uspešno muzejsko interpretacijo tako pomembnega vojaškozgodovinskega eksponata. Krstno vodenje po razstavi sta za častne goste izpeljala njena avtorja mag. Janko Boštjančič in dr. Andrej Gaspari, pri čemer sta posebej izpostavila ključne vsebinske poudarke ter potek njene priprave.

»Trio kraških znamenitosti« potrdil dobro sodelovanje

Ob obletnici osnovanja partnerstva so se Park Škocjanske jame, Kobilarna Lipica in Park vojaške zgodovine, kot gostitelj dogodka 25. aprila, s slovesnim podpisom obnovljenega sporazuma o sodelovanju za leto 2023 zavezali k še tesnejšemu povezovanju v bodoče. Ob tej priložnosti je v Parku vojaške zgodovine potekala tudi novinarska konferenca, na kateri so direktor Parka Škocjanske jame g. Stojan Ščuka, direktorica Holdinga Kobilarna Lipica mag. Tatjana Vošinek Pucer in direktor Parka vojaške zgodovine Pivka mag. Janko Boštjančič predstavili poslovanje v lanskem letu, dosedanje sodelovanje ter načrte za okrepitev partnerstva v prihodnje.

Povezovanje pod skupno znamko »Trio kraških znamenitosti« je v zadnjih sedmih letih s skupnimi promocijskimi aktivnostmi doprineslo k večji prepoznavnosti vseh treh ponudnikov, okrepilo turistične tokove na ta konec Slovenije in s tem ugodno vplivalo na njihovo obiskanost. Obiskovalci z nakupom vstopnice pri enem ponudniku pridobijo kupone za 25-odstotni popust, ki jih lahko v treh mesecih unovčijo na preostalih dveh točkah.

Dogodka se je kot častni gost udeležil državni sekretar na **Ministrstvu za gospodarstvo**, turizem in šport **Matevž Frangež** ter v kratkem nagovoru udeležencem

Sedem let trdnega partnerstva

predstavil priložnosti in nove izzive slovenskega turizma. Nova strategija slovenskega turizma po njegovih besedah predvideva dvig ravni turistične ponudbe, pri čemer predstavlja Kras s svojimi biseri – Kobilarno Lipica, Parkom Škocjanske jame in Parkom vojaške zgodovine – izjemen potencial. Razvoj znamke Trio kraških znamenitosti je pohvalil tudi **župan Občine Pivka Robert Smrdelj**.

PVZ

Park obiskali Junaki

3. nadstropja

Park vojaške zgodovine se je 22. aprila odel v simbol zlate pentlje v podporo otrokom, ki se borijo z rakom. Tega dne je na obisku gostil Društvo Junakov 3. nadstropja, v katerem so združene družine z otroci, zdravljenimi na hemato-onkološkem oddelku Pediatrične klinike.

Mlade Junake in njihove bratce, sestre ter starše je v muzejskem kompleksu uvodoma pozdravil Martin Krpan in jim v zanimivi pripovedi slikovito predstavil pivške kraje ter svojo literarno zgodbo. Ob pričetku programa sta udeležencem dobrodošlico izrazila direktor Janko Boštjančič in direktorica občinske uprave Občine Pivka Mihaela Smrdelj.

Po okrepčilu in sladkem presenečenju se je skupina podala na raziskovanje muzejskih zbirk ter razstav. Muzejski paviljoni so zaživeli v duhu pristnega otroškega navdušenja in vedoželjnosti mladih nadobudnežev, ki so z zanimanjem prisluhnili razlagi muzejskih vodnikov. Prav posebno doživetje je za skupino skoraj 200 udeležencev predstavljal obisk notranjosti podmornice, v kateri so se seznanili s težkimi pogoji življenja in dela podmorničarjev pod morsko gladino. Živahno je bilo tudi ob podmornici, kjer so bile organizirane tematske otroške delavnice, na katerih so si otroci izdelali periskop kot spominek na prijeten dan v Parku vojaške zgodovine. Med čakanjem na

obisk podmornice so nastale tudi kreativne pobarvanke, ki so bile tega dne razstavljene na novi muzejski razstavi – Razstavi pobarvank.

Skupina je obisk Parka vojaške zgodovine sklenila s pozitivnimi vtisi in iskreno zahvalo organizatorjem za zagotovitev tako doživetega dneva za mlade Junake. Park vojaške zgodovine se ob tem iskreno zahvaljuje sodelavki Marti Penko za vsa trud in koordinacijo, Občini Pivka za podporo in vsem prostovoljcem, ki so pomagali pri izvedbi dogodka.

PVZ

S Podmorničarskim vikendom v novo turistično sezono

V Parku vojaške zgodovine sta sobota in nedelja sredi aprila minili v znamenju Podmorničarskega vikenda, s katerim je bila tik pred pričetkom glavne turistične sezone obeležena 12. obletnica prihoda podmornice P-913 Zeta iz Črne gore. Dogodek poteka v tesnem sodelovanju s številnimi nekdanjimi slovenskimi podmorničarji iz Društva za ohranjanje podmorniške tradicije Podmorničar, ki si prizadevajo s svojim delovanjem ohranjati zavest o dolgi in bogati zgodovini podmorničarstva ob vzhodni jadranski obali ter pomembni vlogi slovenskih podmorničarjev.

Na ogled je bilo podvodno diverzantsko plovilo R-2 v lasti Vojaškega muzeja Slovenske vojske, ki je v dneh dogodka dragoceno dopolnilo zbirko podmorničarske vojaškozgodovinske in tehnične dediščine. Muzejski prikaz je ob tej priložnosti obogatila še občasna razstava diverzantske opreme, ki jo je Parku vojaške zgodovine velikodušno podaril nekdanji vojaški potapljač Stane

Mesec iz Škofje Loke. Dogodek so popestrila raznolika muzejska vodenja, tematske otroške delavnice in filmske projekcije, predstavili pa so se tudi pripadniki 430. divizionu Slovenske vojske, Notranjski muzej Postojna, Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran in Oddelek za pridobivanje kadrov iz Postojne.

PVZ

Obisk tujih vojaških atašeev

Park vojaške zgodovine je 29. marca gostil redno letno srečanje tujih vojaških atašeev, akreditiranih v Sloveniji. Dvanajst tujih atašeev je Park obiskalo v spremstvu gostiteljev z Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in predstavnikov Grozda obrambne industrije Slovenije (GOIS). Delegacija se je seznanila s ponudbo slovenskih podjetij, ki delujejo na področju obrambe, varnosti in zaščite.

Srečanje je bilo namenjeno vzpostavljanju stikov, ki se bodo v bodoče lahko razvili v potencialna sodelovanja in pomenili nove priložnosti za slovenska podjetja. Srečanje so sklenili z ogledom muzejskih zbirk in razstav Parka. Ob zaključku so Parku vojaške zgodovine izrazili vse pohvale za uspešno delo na področju muzejske interpretacije vojaško zgodovinske in tehnične dediščine.

PVZ

Park s predavanjem o lipicancih gostoval v več muzejih

Park vojaške zgodovine je v sodelovanju z Društvom Kolut pripravil serijo gostujočih tematskih večerov, katerih rdeča nit je bila predstavitev zgodbe plemenitih lipicancev širši javnosti in njihova kontekstualna umestitev v vojaškozgodovinsko obravnavo Parka vojaške zgodovine.

Sezona gostovanj se je začela sredi marca v Gorenjskem muzeju, kjer je direktor Parka mag. Janko Boštjančič v predavanju z naslovom »Lipicanci – žive legende« zbranim predstavil zgodovino lipicancev, zlasti v povezavi z vojaško zgodovino našega prostora. Poseben poudarek je bil dan selitvam lipiške črede, ki je bila ob vojaški nevarnosti

večkrat preseljena na varnejšo lokacijo. Predavanju je sledila projekcija filma Društva Kolut »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice«. V najnovejšem zgodovinskem dokumentarcu je na velikem platnu upodobljena zgodba o legendarnem reševanju lipicancev, potem ko so ob koncu druge svetovne vojne ostali ujeti v češkem mestu Hostouň, kjer jim je pretela nevarnost, da jih zajame Rdeča armada. Ameriška vojska pod vodstvom generala Pattona se je odločila za drzno vojaško reševalno akcijo in z »Operacijo Kavboj« konje rešila na Zahod. Podoben dogodek je sledil v Notranjskem muzeju Postojna in Filmskem gledališču Idrija.

PVZ

Predstavitve novega Fordovega Ranger Raptorja

Med 22. in 25. marcem je v Parku vojaške zgodovine potekala slovenska predstavitev novega Fordovega vozila Ranger Raptor.

Povabljeni na dogodek so si pod nadzorom vrhunskega inštruktorja Janeza Marolta in sodelavcev podjetja Ford na poligonu ogledali dinamične predstavitvene vožnje, v katerih so se potrdile osupljive tehnične zmogljivosti novega poltovornjaka. Nad prikazom so bili navdušeni tudi številni priznani avtomobilski novinarji, ki so se udeležili novinarske konference ob lansiranju novega Ranger Raptorja. Štiridnevni dogodek se je zaključil s predstavitvijo članom AMZS-ja.

Park in AMZS sodelujeta že vrsto let, tako imajo vsi člani Avto-moto zveze Slovenije 15-% popust pri nakupu vstopnice za osnovni ogled razstav ter zbirk Parka.

PVZ

Spominska slovesnost ob obletnici padca letala Spitfire MH980 pri Suhorju

Park vojaške zgodovine je v sodelovanju z britanskim veleposlaništvom 7. maja organiziral spominsko slovesnost ob obletnici padca letala Spitfire MH980 pri vasi Suhorje v Brkinih in smrti pilota letala narednika Edmunda Ramsbothama iz 249. eskadrilje britanskih kraljevih letalskih sil. Slovesnosti so se udeležili minister za obrambo Marjan Šarec in veleposlanica Združenega kraljestva v Sloveniji Nj. Eksc. Tiffany Sadler, ki sta k spomeniku padlemu pilotu položila venca, ter nekdanji britanski veleposlanik David Lloyd.

Minister za obrambo Marjan Šarec je izpostavil, da se s spominsko slovesnostjo ob obletnici sestrelitve letala in tragične smrti mladega narednika spominjamo tudi vseh drugih mladih junakov iz naše zgodovine, ki so za to, da lahko mi živimo v miru, dali največ, kar so lahko – svoje življenje. Izjemno simbolno vlogo spomenika je v slovesnem nagovoru izpostavila tudi veleposlanica Združenega kraljestva v Republiki Sloveniji Nj. Eksc. Tiffany Sadler. Spominsko obeležje na kraju, kjer je med vojno ugasnilo mlado življenje, predstavlja po njenih besedah tudi pomnik slovensko-britanskemu zavezništvu v skupnem boju za svobodo, za katero danes, skoraj 80 let po koncu druge svetovne vojne, na drugem koncu Evrope ponovno umirajo mladi in nedolžni ljudje.

Direktor Parka vojaške zgodovine Janko Boštjančič je v svojem pozdravnem nagovoru izpostavil, da so na spomenik, ki ga je Park postavil pred dvema letoma, zapisali, da je mladi narednik Ramsbotham umrl za svobodno Evropo. »Nismo se zavedali, da bo ta napis dobil čez eno leto z izbruhom vojne v Ukrajini poseben pomen, posebno sporočilnost, spomenik je presegel nalogo označevanja kraja strmoglavljenja enega od britanskih letal na Slovenskem med drugo svetovno vojno, ampak je postal simbol evropskih vrednot in borbe za njihovo obrambo.«

PVZ

Pivčankam in Pivčanom je mar za svoje okolje!

V marcu je v organizaciji Občine Pivka ter vaških in trške skupnosti potekala tradicionalna čistilna akcija "Očistimo Pivko". Akciji so se pridružili številni občanke in občani iz večine vaških in Trške skupnosti.

"Zahvaljujemo se vsem predsednicam in predsednikom vaških in trške skupnosti za pomoč pri koordinaciji akcije ter seveda prostovoljcem, ki so se udeležili čistilne akcije in tako prispevali k čistejšemu okolju naše skupnosti. Brez vašega prispevka ne bi mogli uspešno izvesti te pomembne akcije," je poudarila koordinatorica Erika Kovačič.

Čistilne akcije so pomembne, saj imajo dolgoročne pozitivne učinke na okolje. S čiščenjem območij, ki so obremenjena z odpadki, zmanjšujemo negativne učinke onesnaževanja na naravno okolje in živali. Poleg tega čistilne akcije prispevajo k ozaveščanju ljudi o pomenu čistega okolja in pomagajo spodbuditi pozitivne spremembe v našem vedenju in navadah.

Vsak posameznik ima pomemben vpliv na okolje, in prav vsak lahko s svojimi vsakodnevnimi odločitvami in ravnanjem z odpadki prispeva k čistejšemu okolju.

Prispevek enega posameznika morda ne bo velik, toda če se vsak zave, da nosi svoj del odgovornosti za čisto okolje, lahko skupaj dosežemo pomembne spremembe, je zaključila Erika Kovačič.

AFC

Šmihel

Čepno

Petelinje

Destinacija Zeleni kras se je v Italiji predstavila kolesarskim turistom

Vodilna destinacija Zeleni kras se je tudi letos udeležila sejma, namenjenega kolesarskim navdušencem v Italiji, sejma Fiera del cicloturismo 2023 v Bologni. Destinacija Zeleni kras, ki jo vodi RDO Postojnska jama- Zeleni kras, je z regijskimi partnerji Visit Postojna, Visit Pivka, Notranjski park, Javni zavod Snežnik iz Loške doline, TIC Ilirska Bistrica in TIC Bloke obiskovalcem predstavila možnosti za kolesarjenje po destinaciji, kolesarsko ponudbo in aktivnosti v naravi, s poudarkom na doživetjih Nature & wildlife.

Dvodnevni dogodek v Bologni (1. in 2. april) je obiskalo več kot 19.000 ljudi, kar je 30 odstotkov več kot lani v Milanu, kjer je sejem potekal prvič. Na sejmu je bilo letos prisotnih 90 razstavljalcev, med njimi turistične, kolesarske destinacije, turistične agencije, organizatorji potovanj, hotelirji, izposojevalci koles, izdelovalci koles in opreme za kolesarjenje.

Obiskovalce so zanimalo predvsem možnosti krožnih in urejenih kolesarskih poti, pri čemer se zlasti navdušujejo za makadamske poti in stranske ceste. Ob tem jih zanimajo primerne nastanitve, kjer nudijo potrebno podporo za kolesarje, kot so na primer varen in ustrezen prostor za hrambo koles in kolesarske opreme, prevozi prtljage ipd. Obiskovalci so povpraševali tudi po možnostih najemanja koles in organiziranih vodenih kolesarskih programih, tako za skupine odraslih kot družine z otroki.

RDO Postojnska jama-Zeleni kras

Statistika turistov, ki prenočijo v občini Pivka

Najboljši slovenski kamp po izboru camping.info znova Plana & Bar 66

Statistika ponudnikov nočitev primerja število gostov in število nočitev od leta 2018, ko smo v Sloveniji začeli s sistemskim spremljanjem obiska, pa do konca lanskega leta.

Leta 2018 je bilo zabeleženih 4.461 gostov, leta 2019 se je število gostov povečalo na 9.004, kar je pomenilo več kot 100 odstotno rast. Hkrati je bilo leta 2019 zabeleženih 13.370 nočitev, kar je 61 odstotkov več kot leta 2018.

Leta 2020 se je zaradi pandemije Covid-19 število turistov zmanjšalo, saj je bilo zabeleženih le 4.386 gostov, kar je več kot pol manj kot v letu 2019. Skupaj so ti gostje opravili 7.299 nočitev, kar je 45 odstotkov manj kot v letu 2019.

V letu 2021 se je število gostov ponovno povečalo na 10.017, kar je 129 odstotkov več kot v letu 2020. Hkrati je bilo zabeleženih 15.488 nočitev, kar je 113 odstotkov več kot v letu 2020.

Leta 2022 je bilo zabeleženih že 15.147 gostov, kar je 51 odstotkov več kot v letu 2021. Hkrati so ti gostje skupaj opravili 21.532 nočitev, kar je 36 odstotkov več kot v letu 2021.

Turistični sektor je doživel velike spremembe zaradi pandemije Covid-19, kar je privedlo do zmanjšanja števila

turistov in nočitev v letu 2020. Vendar pa je turizem v nadaljnjih letih ponovno okrevljal in dosežena so bila tudi nova rekordna števila turistov in nočitev.

Leta 2018 je bilo zabeleženih 4.461 gostov, medtem ko jih je bilo leta 2022 15.147, kar predstavlja 240 odstotno povečanje. Hkrati so gostje leta 2022 opravili 21.532 nočitev, kar je 160 odstotkov več kot leta 2018. To kaže na izjemno rast turizma v tem obdobju in na to, da se je turizem v lokalnem okolju izkazal kot pomembna gospodarska panoga.

Statistika turistov, ki prespijo v občini Pivka, kaže, da so najpogostejši gostje turisti iz Nemčije, saj predstavljajo skoraj polovico vseh turistov, ki prespijo v naši občini. Sledijo Nizozemci, ki predstavljajo 15 odstotkov gostov ter Slovenci, ki predstavljajo 12 odstotkov vseh turistov. Sledijo turisti iz drugih evropskih držav, kot so Francija, Italija, Češka, Belgija, Poljska, Avstrija in Švica, ti gostje predstavljajo skupaj več kot 20 odstotkov vseh turistov in nočitev. V naši občini pa so prespali tudi turisti iz bolj eksotičnih dežel, kot so na primer Demokratična republika Kongo, Madagaskar, Tadžikistan, Mongolija, Svazi, Peru – več kot iz stotih držav sveta.

Erika Kovačič

Intervju: Franko Dolgan, predsednik Čebelarskega društva Pivka

foto: Jošt Gantar

» Čebele so eden od pomembnih opraševalcev, ki zagotavljajo hrano in prehransko varnost. Danes je že vsaka tretja žlica hrane odvisna od opraševanja, čebelji pridelki pa so bogat vir nujno potrebnih hranil.

Ob 20. maju, svetovnem dnevu čebel, obeležujemo spomin na rojstni dan Antona Janše, ki je pred več kot 230 leti znanje slovenskega čebelarja predstavil svetu kot prvi učitelj čebelarstva na cesarskem Dunaju. V ospredju praznovanja je čebela, krhko bitje, a s pomembno vlogo v naravi. Njenega izjemnega poslanstva se dobro zavedajo tudi na Pivškem, kjer negujejo tradicijo čebelarstva. V Čebelarskem društvu Pivka, ki šteje 92 članov, so lani obeležili 25 let delovanja. Prvi mož društva je Franko Dolgan, lastnik ekološke kmetije. Čebelariti je začel kot srednješolec in danes čebelari s 150 čebeljimi družinami.

Kako ste se srečali s čebelami in kaj za vas pomeni čebelarjenje?

Čebelariti sem začel leta 1995 kot srednješolec, ko sem v dar dobil dve družini. Menim, da je čebelarjenje gospodarska panoga. Trenutno čebelarim s 150 čebeljimi družinami in jih še povečujem. Čebele mi prinašajo največ dohodka in delam na tem, da bo čebelarstvo glavna panoga moje kmetije. Za čebelarstvo imam ekološki certifikat. Čebele pa imam postavljene na vrtu svoje kmetije ter dveh pašnikih za govedo. Rezervno stojišče je 15 kilometrov stran v vasi Volče pod Vremščico. Ker živim na območju medveda in ker so čebele nameščene na pašnikih, so zaščitene pred medvedom z električno ograjo.

Kakšna je vloga čebele v našem ekosistemu in kakšen je pomen čebelarstva?

Čebele so eden od pomembnih opraševalcev, ki zagotavljajo hrano in prehransko varnost, trajnostno kmetijstvo, biotsko raznovrstnost. Zato je pomembno ozaveščati javnost o pomenu čebel in čebeljih pridelkov za človeka in okolje. Res je, da imajo med, propolis, cvetni prah in ostali

čebelji pridelki veliko gospodarsko vrednost, vendar so to le stranski čebelji produkti. Ne smemo pozabiti, da so medonosne čebele pomembne opraševalke žužkocvetnih rastlin. To pomeni, da prek opraševanja zagotovijo kar tretjino svetovne hrane. Na Pivškem so čebele nastanjene enakomerno, tako da so žužkocvetne rastline oprašene. Večino naših čebelarjev čebelari v listovnih panjih AŽ, ki so poimenovani po konstruktorjih Albertiju in Žnideršiču. Anton Žnideršič je bil podjetnik in čebelar iz Ilirske Bistrice.

Kakšno bitje je čebela?

V Sloveniji poznamo okoli 550 vrst čebel, na svetu jih je več kot 20.000. Večina vrst živi samotarsko. Medonosna čebela, ki živi v skupini, ki ji pravimo družina, pa je kranjska sivka (znanstveno ime *Apis mellifera carnica*), ki je avtohtona čebelja rasa na območju Slovenije. V Sloveniji je dovoljeno čebelariti le z avtohtono kranjsko čebelo, ki ima izjemne lastnosti: je zelo mirna čebela, ki redko piči, mirno sedi na satju, značilen je hiter spomladanski razvoj, odlikuje se po veliki donosnosti, prezimi v majhni skupnosti, ki porabi malo hrane, ima zelo dobro orientacijo, zelo dobro razvit čistilni nagon, hitro in dobro prilagodi tev na temperaturne spremembe in dobro prenaša tako nizke kot visoke temperature.

Kako poteka delo čebelarja skozi leto?

Pri čebelarjenju je veliko dela skozi vse leto, skoraj vsak mesec je drugače. Največ ga je med pašno sezono, ko čebele dosežejo vrh razvoja po živahnosti v družini. Menim, da se čebelarsko leto začne avgusta, ko začnemo čebele pripravljati na naslednjo pašno sezono. Čebele zdravimo in krmimo, da so pozimi močne in zdrave. Pri čebelah moramo zatirati zajedalca - varojo, zaradi katere zime ne bi preživele. S temi posegi dosežemo, da so

spomladi čebelarje družine zdrave. Zimske čebele preživijo šest mesecev in imajo nalogo vzrediti prvo generacijo poletnih čebel, ki pa živijo le 60 dni, jih je pa številčno veliko več in se jih lahko na dan izleže do dva tisoč. Spomladi čebele pripravljamo na prvo obilnejšo pašo na divji češnji in regratu ter nato na sadnem drevju. Maja in junija izkoriščajo bogate čebelje paše (akacijo, lipo, kostanj, ponekod tudi smrekovo in hojevo mano), hkrati pa se pojavi rojilno razpoloženje, ko nagon sili čebele k razmnoževanju. Čebelarji s svojimi ukrepi preprečujemo rojenje, saj v izrojeni družini ostane le približno polovica čebel, ki seveda ne more tako dobro izkoristiti čebeljih paš, kot tista, ki ni izrojila. Po kresi, ko se dan obes, kot pravi pregovor, se razvoj čebel umiri, matice zmanjšujejo zaleganje in družine se počasi pripravljajo na jesenski čas. No, in smo spet pri avgustu - novem čebelarskem letu. To je zelo na kratko opisano delo s čebelami, v nobenem mesecu leta ne smemo storiti nobene napake, ker potem zamudimo oziroma sploh ne pridobimo čebeljih pridelkov.

Kakšna je današnja slika Čebelarskega društva Pivka?

V čebelarsko društvo Pivka je vključenih 92 čebelarjev. Štejemo se med mlajša čebelarska društva, saj je že deset let povprečna starost članov 58 let. Se pravi, za kolikor smo se starejši člani postarali, toliko smo se z mladimi pomladili. Čebelarimo s preko 2400 čebeljimi družinami. Lani smo obeležili že 25 let delovanja. Čebelarsko društvo Pivka je nastalo 20. decembra 1997 na pobudo košanskih in pivških čebelarjev, spontano, in sicer z nastankom nove občine Pivka.

Med glavnimi dejavnostmi društva je ozaveščanje javnosti o pomenu čebel za okolje in človeka. Že od leta 2010 ozaveščamo javnost tudi z "Ambroževo mašo" na god zavetnika čebelarjev svetega Ambrozija 7. decembra. Na to nedeljo čebelarji predstavimo naše delo, čebelje pridelke in izdelke ter pripravimo zakusko iz čebeljih pridelkov. Kot predstavnik čebelarjev naredim uvod k sv. maši s predstavitvijo sv. Ambrozija. Obe sv. Berili beremo čebelarji, sveče na oltarju zamenjamo z našimi svečami iz naravnega voska, na oltar namestimo čebelje pridelke in izdelke, pred oltar pa postavimo satni okvir, okvir s satnico, zgrajen sat in medeni sat. Zanimivost maše je tudi ta, da jo imamo vsako leto v drugi župniji.

Člani društva že od leta 2006 vsako leto nesebično darujemo med za izpeljavo tradicionalnega slovenskega zajtrka v šolah občine Pivka. Nekaj medu darujemo tudi Župnijski karitas.

Vsako leto se junija, na dan odprtih vrat slovenskega čebelarstva, predstavimo na dvorišču vrtca Vetrnica. Takrat našim najmlajšim in osnovnošolcem ter obiskovalcem predstavimo vso čebelarsko opremo, medonosne rastline, v opazovalnem panju pa čebeljo družino. Če pa vreme dopušča, prikažemo točenje medu ter degustacijo le - tega. Za člane društva in posredno za naše potrošnike je v ospredju nenehna skrb za zdrave čebele in neoporečnost čebeljih pridelkov in izdelkov, zato organiziramo

foto: arhiv ČD Pivka

izobraževanja, kot so zdravstveno varstvo čebel, apitehnični ukrepi in smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu. Vsako leto organiziramo strokovno ekskurzijo na Dneve čebelarstva ApiSlovenija v Celje ter eno ekskurzijo po Sloveniji ali v tujino, kjer obiščemo vsaj enega uspešnega čebelarja.

Čebelarsko društvo Pivka upravlja s pašnim katastrom čebelje paše v občini Pivka (območje Javornikov je hojeva paša, na območju Narina in košanske doline pa akacijeva in lipova paša). Društvo ima tudi svoj logotip, na katerem je napis ČD Pivka, oblikovan v čebelico v rumeno zlati barvi.

Kar polovica naših članov ima nacionalno poklicno kvalifikacijo Čebelar. Tesno sodelujemo s Čebelarsko zvezo Slovenije, sosednjimi društvi in drugimi ustanovami. Sodelujemo z nacionalnim veterinarskim inštitutom in območnim veterinarjem za čebele. Tako poskrbimo, da pridejo čebelji pridelki do naših najmlajših in seveda tudi najstarejših najvišje možne kvalitete.

Kakšni so bili začetki čebelarjenja na Pivškem?

Čebelarji so se od vedno radi družili med seboj. Je pa res, da je včasih bilo veliko manj čebelarjev kot danes. Na teh druženjih so prišli do ideje, da bi tudi uradno ustanovili čebelarske družine. Tako je bila Čebelarska družina Košana ustanovljena leta 1952, 12 let kasneje, leta 1964, pa še Čebelarska družina Pivka. Obe sta vse do decembra 1997, ko smo ustanovili svoje lastno društvo, delovali v okviru Čebelarskega društva Postojna.

S kakšnimi težavami so se srečevali čebelarji včasih in s kakšnimi se danes?

Nekje od leta 1980 se čebelarji bojujemo z zajedalcem – varojo, na katero naša kranjska sivka ni odporna. Zaradi varoje čebelje družine pozimi umrejo. Trenutno še ni zdravila niti na osnovi sintetičnih učinkovin in niti

» Bojim se, da bo zaradi podnebnih sprememb vedno težje čebelariti in kmetovati. Lahko živimo z naravo, za naravo, a od narave pa vedno težje.

na osnovi naravnih učinkovin, ki bi izkoreninilo varovo. Z večkratno uporabo zdravil varovo le toliko omejimo, da ni več pogubna za čebele. Trenutno čebelarstvo zelo škodljivo podnebne spremembe, kot so spomladanske pozebe in poletne suše.

Mislim, da je bilo včasih lažje čebelariti z manj potrebnega znanja za večje donose medu po družini. Ni bilo potrebno zdravljenje družin proti varovi in ni bilo potrebno v jeseni krmiti čebel za zimo. V jesenskem času je bilo več medenja rastlin (npr. cvetenje ajde). Ni pa bilo tehnologije za izdelavo panjev ter za prevoze čebel. Mislim, da ima vsako obdobje tako slabe kot dobre lastnosti. Se pa bojim, da bo zaradi podnebnih sprememb vedno težje čebelariti in pa tudi kmetovati. Lahko živimo z naravo, za naravo, a od narave pa vedno težje.

Kakšen je interes mladih za čebelarjenje?

Društvo dela tudi z najmlajšimi, skrbimo, da delujeta dva čebelarska krožka, prvi na Osnovni šoli Košana in drugi na Osnovni šoli Pivka. Društvo je za mlade čebelarje postavilo po en učni čebelnjak k vsaki osnovni šoli. Tako smo poskrbeli za praktični pouk čebelarjenja. Naši mladi dosegajo na vsakoletnih državnih tekmovanjih zelo visoka priznanja.

Kako doseči sožitje človeka in čebele?

Zaradi globalizacije in vse večjega prehajanja ljudi in raznega tovara med državami in celinami se pojavlja vse več negativnih vplivov na zdravje čebel, zaradi česar so te vedno bolj ogrožene. Klimatske spremembe v

zadnjem obdobju negativno vplivajo na naravo, čebele in čebelarjenje. To pa od nas zahteva še dodatno skrb za njihovo preživetje. Škodljivi dejavniki povzročajo padec odpornosti čebel, kar vpliva na njihovo dovzetnost za bolezni in škodljivce. Vsak posameznik lahko doprinese kaj pozitivnega k zaščiti in ohranjanju okolja, saj čebele poskrbijo za biotsko raznovrstnost v naravi in pozitivno vplivajo na celoten ekosistem ter so dober pokazatelj stanja okolja.

Kaj je tisto, po čemer so čebele zgled ljudem?

Star slovenski pregovor pravi: Po bečelah se vižej (po čebelah se zgleduj). Čebela je lahko zgled ljudem, ker ima izrazite lastnosti, kot so: pridnost, urejenost, organiziranost, čut za pripadnost skupini in skrb za varnost lastnega doma. Takšna je naša slovenska čebela -kranjska sivka ali po domače kranjica.

20. maja obeležujemo svetovni dan čebel, ki ga je Generalna skupščina Organizacije združenih narodov na pobudo Slovenije razglasila 20. decembra 2017. Kaj je sporočilo svetovnega dneva čebel?

Res je, 20. maja obeležujemo 20. čebelarski praznik Slovenije in 6. praznovanje svetovnega dneva čebel. Čebele so eden od pomembnih opraševalcev, ki zagotavljajo hrano in prehransko varnost. Danes je že vsaka tretja žlica hrane odvisna od opraševanja, čebelji pridelki pa so bogat vir nujno potrebnih hranil.

Alenka Furlan Čadež

Minilo jih je 50

Leta 1973 smo tedanji osmošolci zaključili šolanje v Osnovni šoli v Pivki in se razšli po različnih življenjskih poteh. Na petdeseti obletnici se nas je zbralo 28 nekdanjih sošolcev iz obeh razredov. Ob starih fotografijah so oživel nešteti spomini in večer je v prijetnem vzdušju hitro mineval. Veseli smo bili, da smo v svoji sredi lahko pozdravili tudi razredničarko 8.b, gospo Nevenko Černigoj, ki ni bila samo naša učiteljica matematike in fizike, temveč

nas je popeljala tudi v svet planinarjenja. Z njo smo se daljnjega leta 1972 prvič povzpeli na Triglav in osvojili še mnoge druge vršace. Žal nam je bilo, da se srečanja zaradi bolezni ni mogla udeležiti tudi druga razredničarka, gospa Irena Hreščak. V teh letih se je žal za vedno poslovilo kar osem naših nekdanjih sošolcev. Vsem namenjam spoštljiv spomin.

Organizacijski odbor srečanja

V Šmihelu so prvič pripravili ocenjevanje salam

Priprava suhomesnatih proizvodov na kmetijah je del tradicije in kulture prehranjevanja podeželskih prebivalcev. V Šmihelu imajo navado, da po praznični božični maši v vaško gostilno prinesejo gospodarji na pokušino kolone – klobase, ki jih skuhamo v istem loncu in nato degustirajo ter – ene bolj, druge manj – tudi pohvalijo. Letos so prvič pripravili tudi ocenjevanje salam šmihelske doline, ki ga je s pomočjo Občine Pivka in Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica izpeljala Vaška skupnost Šmihel, je pojasnila Tinkara Volk iz vaške skupnosti.

V Kmetijsko svetovalni službi Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica so za udeležence izvedli strokovno predavanje o ocenjevanju, nato pa še delavnico ocenjevanja salam. Prijavljenih je bilo 19 vzorcev, udeleženci so si vsakega skrbno ogledali, povonjali in okusili ter ocenili. Svojo oceno je podala tudi tričlanska komisija in podelila štiri zlata, pet srebrnih in osem bronastih priznanj. Udeleženci ocenjevanja so prejeli tudi unikatno dilco za rezanje mizarstva Adrimales, po uradnem delu pa na druženju nista manjkali niti dobra kapljica in vesela pesem.

Prejemniki zlatega priznanja (19-20 točk): David Rebec, Peter Bratoš, Nataša Volk, Marko Šonc

Prejemniki srebrnega priznanja (18-19 točk): Damjan Volk, David Rebec, Jože Gruden, Tomaž Volk, Boštjan Kaluža, David Rebec

Prejemniki bronastega priznanja (17-18 točk): Danijel Srebovt, Damjan Rotar, Tatjana Kaluža Lenarčič, Aleš Hrvatini, Matic Šonc, Jakob Rebec, Matija Rebec

Tinkara Volk, foto: Vaška skupnost Šmihel

Medvojni dogodki na Stari Sušici niso pozabljeni

Tudi letos so se padlih borcev Istrskega odreda spomnili člani občinske organizacije ZB Pivka s spominskim nagovorom in kulturnim programom.

Stara Sušica je poznana po spopadu 12. marca leta 1944, ko je številčnejša nemška vojska obkrožila vas in napadla bataljon Istrskega odreda. Pri preboju iz obroča je padlo 19 partizanov. V spomin na to bitko je v vasi vsako leto komemoracija ob obeležju v obliki kamnitega zidu, ki se zaključuje s simbolom Triglava. Vanj je vzdana napisna plošča s posvetilom padlim borcem. Prihodnje leto bodo ob 80. letnici bojev na Stari Sušici pripravili širšo slovesnost,

je pojasnila Boža Pečko, predsednica občinskega odbora ZB Pivka.

Uredništvo, foto: Aleksander Kušlan

17. tradicionalni pohod Šmihel - Ratečevo Brdo

Na velikonočni ponedeljek, 10. aprila, je Športno planinsko društvo Šmihelska dolina izpeljalo 17. tradicionalni pohod Šmihel - Ratečevo Brdo. Pešpot je pohodnike vodila iz Šmihela, mnoge tudi iz Zagorja, prek Šilentabra do Ratečevega Brda, kjer je bilo po šestih kilometrih prijetne hoje po gozdnih in travniških poteh druženje pri Kmečkem turizmu Janezinovi. Tokrat se je pohoda v izredno lepem vremenu udeležilo 120 udeležencev od najmlajše triletnice do skoraj 100-letne obiskovalke.

Pri zelo poznanem gostišču ob robu Brkinov po tretji popoldanski uri ni manjkalo velikonočnih dobrot, saj je pohodnike čakal topel čaj, pirhi, štruklji, štrudelj, pa tudi brkinska jabolka in še kaj. Obiskovalci in pohodniki, največ iz pivške, postojnske in bistrške občine, ki so večinoma

prihiteli brez posebnih vabil, so se na prizorišču imeli zelo lepo, za še lepše vzdušje in priložnostni ples pa je poskrbel znani harmonikar. Predsednik društva Jadran Božič, ki mu je pri organizaciji priskočil na pomoč prizadeveni Vito Kovačič, je povedal: »Z udeležbo dobre stotnije obiskovalcev, na lepi in znani destinaciji, pred covidom smo imeli rekordni obisk kar 240 udeležencev, smo zelo zadovoljni. Veseli nas obisk predvsem mladih, zato bomo v prihodnje dodali še nove aktivnosti, da bo druženje še mikavnejše in za vse prisotne še bolj veselo.«

Brane Fatur, foto: Jadran Božič

Mašna ustanova barona Janeza Krstnika De Lea

Leta 1689 je v Valvasorjevi Slavi Vojvodine Kranjske je kot lastnik gradu Ravne naveden baron Janez Krstnik De Leo pl. Lewenberg (1629-1694). Dejansko je bil takrat lastnik le treh petin posestva, lastnika preostalih dveh petin sta bila njegov brat Žiga (1625-1700), ki je bil župnik v Slavini, ter Janez Jeremija (1656-1725), sin njegovega pokojnega polbrata Tulija Egidija (+1680). Posestvo Ravne je pet bratov De Leo leta 1644 po pokojnem očetu Jeremiji Petru podedovalo po enakih deležih, vendar je to že zgodba za kak drugi prispevek.

Baron Janez Krstnik De Leo, ki je bil po funkciji poveljnik pešakov okrožja v Istri, je 25. maja 1686 napisal oporoko. V njej je najprej izrazil željo, da potem ko premije svojo ubogo dušo osvobodeno vezi smrtnega telesa izroča v roke Odrešenika, v zemljo pa predaja svoje mrtvo telo, ki naj bo položeno v grobnico rodbine De Leo v Košani.

Veliko bolj pa je zanimiva njegova poslednja želja izražena v naslednjem delu testamenta. Tam naroča, da za namen tolažbe oz. utehe njegove uboge duše, ter njegovih pokojnih staršev namenja deponiran kapital v znesku 1000 goldinarjev deželne vrednosti za mašno ustanovo. Določil je, da se od te vsote šest odstotkov obresti izroči župniku cerkve sv. Štefana v Košani, ki v skladu z oporoko za barona Janeza Krstnika in njegove pokojne starše daruje letno 120 svetih maš za vse večne čase. Obenem je v oporoki namenil še enkratno volilo za farno cerkev sv. Štefana v Košani, za cerkev Naše ljube Gospe v Gornji Košani, za cerkev sv. Janeza Krstnika v Stari Sušici ter za cerkev sv. Mihaela, in sicer 20 goldinarjev za vsako cerkev posebej. Mašna ustanova barona Janeza Krstnika De Lea je bila nato v veljavi skoraj 200 let po njegovi smrti 31. maja 1694.

Oporočni univerzalni dedič barona Janeza Krstnika De Lea je postal njegov nečak in sin njegovega brata Jurija - baron Franc Sigmund De Leo (1654-1712), ki je opravljal funkcijo prisednika deželnega sodišča v Ljubljani. Posestvo Ravne ter obligacijo De Leove mašne ustanove je nato

podedovala njegova hči baronica Marija Ana Šarlota De Leo (1696-1781), od leta 1719 poročena Hohenwart.

Kot obveznost se mašna ustanova omenja tudi v listini iz 14. marca 1755, ko starša Franc Karl pl. Hohenwart (1694-1772) in Marija Ana Šarlota predala posestvo Ravne svojemu sinu Juriju Jakobu pl. Hohenwartu (1724-1808). Na prošnjo slednjega, od leta 1767 grofa Hohenwarta, je bila 17. maja leta 1768 mašna ustanova barona De Lea kmalu po nastanku Deželne deske za Kranjsko, ki je dejansko zemljiška knjiga za plemiška posestva, kot prva vpisana pod rubriko bremen, pod točko 1, pri vložku za posestvo Ravne. S tem je še dodatno pravno zavezal sebe in vse svoje naslednike.

Mašna ustanova je nato navedena tudi kot izdatek v računski knjigi posestva Ravne za leto 1781-1782, v zapuščinskem inventarju grofa Jurija Jakoba leta 1808, kot tudi leta 1844 v zapuščinskem inventarju grofa Franca Jožefa Hanibala pl. Hohenwarta (1871-1844).

Ob nastanku nove Zemljiške knjige leta 1871, v času ko je ministrski predsednik Avstrije grof Karl Žiga pl. Hohenwart (1824-1899), dobi tudi njegovo posestvo Ravne svoj zemljiškoknjižni vložek. Tokrat je pod bremena (list C) ponovno kot prva vpisana mašna ustanova barona De Lea.

Nekaj let pred 200 letnico, na podlagi potrdila z dne 19. junija 1888, ki ga je napisal Matija Torkar, župnik v Košani, ter odobril ljubljanski knezoškof Jakob Missia, pa je obveznost mašne ustanove prenehala. Grof Karl Žiga pl. Hohenwart, takrat predsednik vrhovnega računskega dvora, kranjski poslanec v avstrijskem državnem zboru ter vodja vladne, koalicijske poslanske skupine, v kateri so bili tudi slovenski poslanci, je leta 1888 v celoti izplačal župniji znesek kapitala mašne ustanove skupaj z do takrat nabranimi obrestmi. Obveznosti tako ni bilo več ter je bila 12. novembra 1890 izbrisana iz zemljiške knjige.

Igor Gardelin, foto: Valter Leban

Obnovljen »Maslov« suhi zid v Drskovčah

Društvo Praprotn iz Vipavske doline je v sodelovanju z Občino Pivka obnovilo 25 metrov suhega zidu v Drskovčah. 5. maja so izpeljali predavanje v Krpanovem domu Borisa Čoka, graditelja suhih zidov in preučevalca kulturne krajine, udeležilo se ga je 27 obiskovalcev, naslednji dan pa je 47 udeležencev na delavnici obnovilo suhi zid v Drskovčah.

Ohranjanje naravne in kulturne dediščine, varovanje ostalin ter njihova obnova je eno ključnih poslanstev Društva Praprotn. »Suhe zidove najdemo povsod okrog nas, mojstrsko dediščino naših prednikov, ki daje okolici posebno dodano vrednost. Suhozidne konstrukcije imajo neprecenljivo kulturno in estetsko vrednost ter so nepogrešljiv oblikovalni element tradicionalne pokrajine. Znanje, tehnike in veščine suhozidne gradnje so od

leta 2018 vpisane na Unescov reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine. Na žalost pa te mojstrovine marsikje najeda zob časa in kličejo po temeljiti prenovi,« sporočajo.

V Drskovčah obnovljen suhi zid je prvi od treh zidov, ki bodo obnovljeni v letu 2023. Sredstva za obnovo so pridobili na **Javnem razpisu** za izbor javnih kulturnih projektov na področju nesnovne kulturne dediščine v letu 2023 (JPR-NKD-2023). Pridobljena sredstva za izvedbo bodo v letu 2023 namenjena obnovi treh suhih zidov v dolžini med dvajset in trideset metrov, ki bodo potekale v obliki delavnic ter dokumentarnem filmu. V društvu se zahvaljujejo **občini Pivka** za sodelovanje in donacijo.

AFČ, foto: Simon Avsec

Jožefovo in velika noč na Suhorju

V marcu je Vaško društvo Suhorje izvedlo tradicionalno prireditev jožefovo in velika noč na Suhorju, katere osrednje sporočilo je ohranjanje kulturne dediščine – izdelave suhorskega pirha in počastitev izročila pesnika Jožeta Volka – Suhorskega. Prireditev je spremljala razstava tradicionalne kulinarike ob veliki noči, razstava pirhov in razstava izdelkov različnih rokodelcev. Letos je bilo še posebej slovesno, saj je izdelovanje suhorskih pirhov od lani vpisano v register nesnovne kulturne dediščine.

Prireditev, na kateri so poleg Vaškega društva nastopali še ŽPZ Prem, Duo Mystica iz Divače, Dramska skupina Urbanščica iz Vrem, harmonikaš Jan Živec, pesnica Dora Hrvatič in recitatorka Nataša Suša Živec, je spremljala tudi delavnica izdelave suhorskega pirha, ki jo je vodila Jadranka Kristina Volk, najstarejša nosilka tega izročila. Razstavljalci pa so bili poleg vaščank Suhorja, še izdelovalke ročnih del iz Koči in Pivke, katerih članici sta Marta Krnel in Jožica Knafelc, ki sta se vpisali v Guinnessovo knjigo rekordov za svoje kvačkane izdelke, Lina Frank iz

Topolca, Sonja Rebec iz Sežane, Nataša Čeh iz Postojne, Maks Zajc iz Ribnice na Doljenjskem, Primož Polh s Suhorja, Nataša Suša Živec in Regijska varna hiša Kras. Prireditev se je zaključila v nedeljo s sveto mašo in nato v vaškem domu z nastopom vokalne skupine Rožmarinke, recitalom Volkovih pesmi in harmoniko Jana Živca.

Kristina Dekleva, foto: Ernest Margon

Žagarjeva domačija v Bujah najbolj avtentičen primer ohranjanja dediščine

Na podelitvi priznanj Šole prenove 29. marca v Dolenjskem muzeju v Novem mestu je 17 lastnikov objektov kulturne dediščine in kulturnih spomenikov, hiš, domačij, kmetij, cerkva iz mest in krajev iz vse Slovenije prejelo priznanja za uspešno prenovo v letu 2022, štirje med njimi pa so prejeli posebna priznanja za prenovo, tudi prenovitelji Žagarjeve domačije v Bujah.

Domačija se nahaja na obrobju Brkinov, v vasi Buje, ob glavni cesti Divača-Ribnica. Kmetija leži na samem, ob reki Reki in je znana po 400-letnici mlinarske in žagarske obrti ter kmetijski dejavnosti.

Priznanja programa Šola prenove, ki je nastal v partnerstvu s Fakulteto za arhitekturo Univerze v Ljubljani, Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Združenjem zgodovinskih mest Slovenije, Srednjo gradbeno, geodetsko in okoljevarstveno šolo Ljubljana in Šolskim centrom Škofja Loka, so bila podeljena drugič, tokrat za leto 2022.

Vseh 17 uspešno prenovljenih objektov kulturne dediščine je predstavljenih v monografiji Prenove, zgodbe o hišah.

AFC

30 let Kvarteta Sončki

15. aprila je bila avla Osnovne šole Pivka polna kot že dolgo ne. Člani kvarteta Sonček, ki so praznovali 30. letnico delovanja in izid nove zgoščenke, so medse povabili zanimive goste. Poleg njih so nastopili še domača Vokalna skupina Studenec, Vokalna skupina Domen iz Črnuč, Makedonska folklorna skupina Kalina iz Ljubljane, Trio Stopar iz Domžal ter posebna gosta, citrar Tomaž Plahutnik in dramski igralec Pavle Ravnohrib. Večer je povezoval Andrej Bratož.

»Kaj je lepšega, kot slaviti ljubezen v njenih brezštevilnih izrazih – od prijateljske in starševske, vihrave in mladostniške, preko erotične, strastne

in globoke v tistih najlepših letih, do zrele v vseh njenih ontoloških in metafizičnih razsežnostih! Sončki smo izbrali šopek skladb, ki so vsaka zase lahko visoka pesem ljubezni, skupaj pa njena hvalnica, ki naj nikoli ne izzveni, kajti ljubezen, ki je ni, najbolj boli,« so zapisali. Večer je ob številnih voščilih drugih pevskih skupin in posameznikov, ki so ob zaključku večera čestitali jubilarcom, minil v zadovoljstvu vseh prisotnih.

Primož Dekleva

Kulturni večer ob zaključku Krpanove bralne značke

Krožek Beremo skupaj Društva upokojencev Pivka je 21. aprila organiziral kulturni večer v počastitev svetovnega dneva knjige in zaključka 6. sezone Krpanove bralne značke 2022/23, iniciative društva, ki si že vrsto let prizadeva za spodbujanje branja in kulturne pismenosti med svojimi člani in širšo lokalno skupnostjo. Letos je 29 bralcev uspešno zaključilo Krpanovo bralno značko. Zahvala Knjižnici Pivka in knjižničarki Dartanieli Stegel za pomoč pri izvedbi bralne značke ter Občini Pivka za finančno podporo.

Jelka Čeligoj, foto: Andrej Knafelc

Razstava Društva likovnih umetnikov Kranj v galeriji Krpanovega doma

14. aprila so v galeriji Krpanovega doma odprli razstavo Društva likovnih umetnikov Kranj z naslovom Objekt. Društvo, ki deluje pod okriljem Zveze društev Slovenskih likovnih umetnikov, se ponaša z bogato tradicijo. Udejanja cilje, ki so povezani z vizualno kulturo, trudi se ohranjati visoke likovne standarde in omogoča kvalitetno predstavitev likovnih del in avtorjev iz Gorenjskega, širše slovenskega in mednarodnega prostora. Društvo likovnih umetnikov Kranj ima lastno galerijo, ki deluje v pritličju mestne hiše. Tokrat so svojo moderno instalacijo predstavili v Pivki. Na ogled so bile postavitve, ki na moderen način predstavijo različne objekte, razmišljanja o njih in razumevanje pa prepustijo obiskovalcu. Ob odprtju je zbrane nagovoril umetnik Klavdij Tutta, dogodek je popestrila sopranistka Guzel Abubekjarova, kurator Bagrat Arazayan, ki je razstavo postavil, pa je zbrane nagovoril.

Jana Gržinič

Pomniki boja za svobodo in partizansko šolstvo med 1943-1945 na Pivškem

Izšla je nova knjiga »Pomniki boja za svobodo in partizansko šolstvo med 1943 - 1945 na Pivškem« avtorjev Matjaža Vilharja, Bože Pečko, Andreja Žužka in Alenke Čuk ter fotografov Jožeta Pavzina in Simona Avsca, ki izpostavljajo, da je knjiga pomemben prispevek k poznavanju dogodkov iz obdobja treh vojn in vodnik mlajšim rodovom in zanamcem o tem, kako težka in krvava je bila pot do samostojne države Slovenije. Predstavitve se je udeležila tudi podžupanja Majda Godina. Knjiga, ki vsebuje 164 strani in več kot 80 fotografij, prikazuje spomenike in obeležja vseh vojn 20. stoletja: prve svetovne vojne, spominska obeležja TIGR, slovenske osamosvojitvene vojne, najboljširnejši pa so seveda podatki in spomeniki druge svetovne vojne, ki jih najdemo v 22 krajih oziroma vaseh na Pivškem. V nekaterih krajih so postavljeni celo spominski parki, kot na primer na Jurščah.

Drugo poglavje knjige govori o šolstvu med NOB na Pivškem. Kljub težkim, vojnim razmeram je bilo učenje in poučevanje otrok pomemben del boja za svobodo, jezik in kulturo. Knjigo je uredila Dragica Jaksetič, oblikovala pa Melita Rak. Izid knjige je omogočila Občina Pivka.

Občinski odbor ZB Pivka, foto: Jože Pavzin

Praznovali smo praznik kulture

Mladi člani Kulturnega društva Juršče so 8. februarja pripravili kulturni dogodek. Mladinski zbor, ki ga vodi Urška Žužek, je zapel slovensko himno ter pesem Slovenskega naroda sin. Maja, Vita in Gaja so prebirale pesmi našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Na harmoniko sta igrala Matic in Tara. Maja in Vita sta zaigrali na saksofon in prečno flavto. Program je vodila Ana Žužek Barle. Prireditev je podprla Občina Pivka.

Majda Žužek, foto: Anita Grželj

Zvonek preplet mladih glasov

Po štirih letih koronskega premora je v dvorani OŠ Pivka ponovno zadonela Območna revija otroških in mladinskih pevskih zborov občin Postojna in Pivka. Dvorano so do zadnjega kotička napolnili starši, stari starši, bratci in sestre pojočih otrok.

Na odru se je predstavilo pet pevskih zborov, med drugim tudi Otroški pevski zbor OŠ Pivka, ki ga vodi Damjana Morel, in Otroški zbor OŠ Košana z zborovodkinjo Katjo

Smrdel Zafred. Vsak zbor se je predstavil s tremi pesmimi, prireditev pa je povezovala Mateja Jordan.

Organizator JSKD OI Postojna je k sodelovanju povabil strokovnega spremljevalca Mateja Penka, ki je pohvalil ustvarjalnost mladih pevk in pevcev, zborovodjem pa v obliki razgovora ponudil nasvete za nadaljnje delo.

Anja Kocman

Naj gre pesem med ljudi!

Primorski pevski zbori se v pomladnih mesecih predstavijo na reviji Primorska poje, ki je letos potekala že štiriinpetdesetič. V avli Osnovne šole Pivka je letos zapelo šest zasedb, ki so predstavile pretežno slovenski program.

Občinstvo je prisluhnilo raznolikim sestavam iz Slovenije in Hrvaške: Fantje iz Mopz Ivan Laharnar Šentviška planota (Slap ob Idriji), Mešani peski zbor Bazovica (Reka), Moški pevski zbor Vinograd (Vrtovin), Ženski pevski zbor

Rože (Nova Gorica), Oktet Aljaž (Sveti Anton), Mešani pevski zbor Motiv (Nova Gorica). Organizaciji dogodka so se poleg JSKD OI Postojna pridružile še Ženska vokalna skupina iz Kulturnega društva Šmihel. Navzoče je z nagovorom pozdravila tudi predsednica Zveze pevskih zborov Primorske Janja Konestabo, ki je med drugim izpostavila »medkulturnost in odprtost revije, ki sta posebnost in ki ju velja razumeti, spoštovati in negovati.«

Anja Kocman

Mala princesa

Baletno društvo Postojna, je letošnjo produkcijo zasnovalo po zgodbi Antoine de Saint-Exupérya, Mali princ, ki ravno v tem letu obeležuje 80 - letnico prvega izida. 15. aprila sta se v Kulturnem domu Postojna odvijali dve zaporedni predstavi z naslovom Mala princesa »Če hočeš videti, moraš gledati s srcem.« 23. aprila je sledila še ponovitev v Kulturnem domu v Cerknici.

Na dogodku je zaplesalo 13 skupin Baletnega društva Postojna iz enote Postojna in enote Cerknica, skupno 95 nadobudnih plesalcev. Od tega se je predstavilo 11 skupin klasičnega baleta in 2 skupini sodobne plesne tehnike. Režiserka predstave je Tina Leder, koreografije sta pripravili Mira Marič in Tina Leder.

Baletno društvo Postojna

Vseslovensko petje s srcem tudi letos v Pivki

Na pobudo Vrtca Pivka in v organizaciji Zavoda za turizem so se tudi letos pivški pevci pridružili projektu Vseslovensko petje s srcem. S skupnim prepevanjem slovenskih pesmi v Sloveniji in izven meja pevci že šesto leto izražajo poklon našemu jeziku, kulturi in tradiciji. Pevci so se 24. aprila zbrali v Krpanovem domu, kjer so se jim pridružili otroci iz vrtca

z vzgojiteljicami in pomočnicami, 5. razreda OŠ Pivka z zborovodkinjo Damjano Morel in Ženska vokalna skupina Rožmarinke pod vodstvom Erneste Mevlja. Zbrane pevce in poslušalce sta nagovorili podžupanja Majda Godina in ravnateljica šole mag. Nadja Črnetič.

Jana Gržinič

Studenec v francoskem Aumetzu

Pevska skupina Studenec iz Pivke se je sredi aprila na povabilo organizatorjev udeležila tridnevnega zborovskega festivala v rudarskem kraju Aumetz na severu Francije, na katerem so se predstavili zbori iz Francije, Belgije, Ukrajine, Luksemburga in Slovenije.

Festival že enajsto leto zapored vodita domačina slovenskega rodu Mimica Lebrun in Andrej Kogovšek, ki je tudi zborovodja MoPZ Les voix de l'est, kar v prevodu pomeni Glasovi z vzhoda. V naslednjih dneh so se zvrstili štirje koncerti, ki so potekali v Aumetzu, okoliških krajih in v Luksemburgu, na njih pa so sodelovali zbori s poljubnim pevskim programom. Studenec se je predstavil pretežno s slovensko ljudsko pesmijo ter s svojimi nastopi zelo navdušil zbrano občinstvo - na enem izmed nastopov so nas poslušalci nagradili celo s stoječimi aplavzi. Prvič se je na odru predstavila tudi ženska zasedba Studenca in požela velik aplavz.

V okviru gostovanja naših prijateljev iz Aumetza je Pevska skupina Studenec organizirala koncert, ki je potekal v nedeljo, 7. maja, v avli OŠ Pivka. V prvem delu je nastopil Studenec, ki je z okrepljenim baritonom zapel v mešani

zasedbi, na novo se je domačemu občinstvu predstavil tudi ženski del skupine. S svojim ubranim petjem nas je znova razveselil Kvartet Sonček.

Večji del koncertnega programa pa je zapolnil nastop MoPZ Les voix de l'est. Ta se je pivškemu občinstvu predstavil s pestrim programom skladb v različnih jezikih. Največji aplavz so si gostje prislužili z izvedbo Vodopivčevih Žab.

Irena Rep, foto: Marie Lebrun

Čajanka o Kajuhu

13. aprila je KD Lipa v čitalnici knjižnice Pivka pripravilo 2. čajanko letošnje sezone v počastitev jubilejnega leta Kajuhovega rojstva. 100. obletnica rojstva pesnika Kajuha je bila sicer lani, vendar je letošnje namenjeno spominu nanj. Pogovora o pesniku se je udeležilo 13 članov in članic.

Po uvodnih besedah predsednice KD Lipa Irene Margon o mladem pesniku Kajuhu, ki je na pragu svojega življenja tragično umrl v vojni vihri, je spregovoril in orisal čas in potek tiskanja pesniške zbirke Andrej Žužek.

Ostali udeleženci pogovora so sodelovali s svojimi izkušnjami ob branju in poznavanju Kajuha, Dora Hrvatič

pa je prebrala lastno pesem, ki jo je napisala Kajuhu v spomin ob lanski stoletnici rojstva. Na koncu nam je knjižničarka Dartaniela Stegel postregla z zanimivimi podatki, da so bile Kajuhove pesmi prevedene kar v 23 jezikov. Naj navedemo nekaj zanimivih podatkov. Že leta 1944 je bil preveden v ruščino, 1946 v češčino, leta 1951 v finščino, 1957. leta v latinščino, v angleščino leta 1962, še ena zanimivost, da je bil leta 1994 preveden v esperanto, v letu 2014 pa tudi v albanščino. Ob zaključku čajanke smo ugotovili, da je bil mladi pesnik zelo nadarjen in »ujet« v posebnem času, njegove pesmi pa so »brezčasne«.

Uredništvo, foto: Dartaniela Stegel

Mladi šolarji na obisku

V prvem pomladnem mesecu je bilo v Hiši kulture izredno živahno. Poleg udeležencev ustvarjalnih delavnic, ki jih pripravimo ob vsaki razstavi, so nas obiskali tudi trije razredi drugošolcev z Osnovne šole Miroslava Vilharja iz Postojne in študentje programa Vizualna umetnost in oblikovanje Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem.

Drugošolci so se iz Postojne pripeljali z vlakom. Najprej smo jih popeljali na vodeni ogled razstave slik Ive Tratnik in jim pri tem na primeren način predstavili tematiko, umetničin likovni izraz in tehniko, v kateri ustvarja. Nato so se preizkusili v izdelavi matrice za visoki tisk in tiskanju izdelanega motiva v več barvah. Medtem ko so eni tiskali matrice, so drugi spoznali slepi tisk – vsak od njih je zasnoval in odtisnil malo grafiko z napisom Pivka in izbranimi podobami različnih živali. Za konec so se vsi skupaj sprostili ob igranju z našo igro Zgradimo nov svet, v barve odet.

Tudi študentke in študent vizualne umetnosti iz Kopra so k nam prišli z vlakom. Pripravili smo jim vodeni ogled razstave Ive Tratnik in strokovno vodstvo po stalni zbirki grafičnih del, kjer smo jim predstavili različne grafične tehnike (sitotisk na papir, les in blago, visoki tisk in globki tisk). Nato so v našem grafičnem ateljeju bolj podrobno spoznali tehniko sitotiska in potek tiskanja ter tudi sami ob pomoči vodje ateljeja poskusili odtisniti nekaj odtisov vnaprej pripravljene podobe. Sledila je delavnica, na kateri so odtise s tehniko kolaža nadgradili v individualna umetniška dela.

Prav vsi, ki so nas obiskali, so bili zadovoljni in obljubili, da pridejo še – skupaj s prijatelji. Zadovoljni smo bili tudi mi, saj le tako galerija doseže svoj namen – umetnost približati čim širšemu krogu ljudi.

Mojca Grmek, foto: Hiša kulture

Pesmi v grafiki / Dragotin Kette

V Hiši kulture so lansko leto začeli z izvajanjem novega večletnega projekta z naslovom **Pesmi v grafiki (2022–2025)**, ki raziskuje povezave med poezijo in likovno umetnostjo skozi medij grafike.

V prvi izvedbi projekta, ki je potekala lani, so se osredotočili na poezijo Srečka Kosovel. V uvodnem delu so se sodelujoči – Jovana Đukić, Miha Majes, Monika Plemen, Maša Pušnik – udeležili literarnega sprehoda po Sežani V korak s Kosovelom, na katerem so spoznali pesnikovo življenje in delo. Sledila je delavnica v Hiši kulture, kjer so ustvarjali grafike v tehniki sitotiska. Za izhodišče pri delu so si izbrali Kosovelovo pesem in jo uporabili kot navdih za zasnovo grafike, pri čemer so morali uporabiti dve vnaprej določeni barvi, črno in rdeče-rjavo, ter tipografijo kot neposredno vizualno vez s poezijo. Nato so grafiko odtisnili in tretjino natisnjenih izvodov spremenili v originalno delo z intervencijami, kot so kolaž, vezenina, risba... Na ta način so v grafike prevedli pesmi Rdeča raketa, Kos, Ekspanzije in Moja pesem.

V letu 2023 raziskujejo poezijo Dragotina Ketteja. Sodelujoči umetniki in umetnice – Matic Flajs, Marko K. Gavez, Andreja Kranjec, Nika Rupnik – bodo po ogledu Kettejeve spominske sobe na Gradu Prem na delavnici ustvarili grafiko na izbrano Kettejevo pesem in jo spremenili v original z intervencijo v obliki risbe v poljubni tehniki (tuš,

svinčnik ipd.). V okviru delavnice bo tudi hitri tečaj izdelave zina, na katerem bodo skupaj ustvarili katalog projekta. Vsa dela bodo v prihodnjem mesecu predstavljena na razstavi v Hiši kulture, kasneje pa bo razstava prenesena tudi v prostore na Gradu Prem.

Dela, ki nastajajo v okviru projekta, postanejo del stalne zbirke Hiše kulture, ki trenutno šteje nekaj več kot 150 del in vključuje okrog 50 umetnic in umetnikov iz Slovenije in tujine. Vsa dela iz zbirke, med katerimi so grafične mape, grafična dela na različnih podlagah, grafične knjige in zini, so stalno razstavljeni v naših prostorih in si jih je mogoče ogledati v času, ko je galerija odprta.

Mojca Grmek, foto: Hiša kulture

Predstavitev rezultatov projekta "Pilotiramo spravilo lesa z izboljšano mobilno gozdarsko žičnico in inoviramo nov način izdelave lesenih objektov iz manj vrednega lesa"

Izdelana brunarica iz manjvrednega lesa borovih drogovnjakov na kmetiji Černigoj.

Na pobudo Srednje gozdarske, lesarske in zdravstvene šole Postojna se je v letu 2020 začel izvajati projekt, v katerem skupno sodeluje devet partnerjev. Cilj projekta je bil razvoj oziroma izboljšava tehnologije spravila lesa z mobilno gozdarsko žičnico ter preizkus novega načina izdelovanja malih lesenih objektov iz manjvrednega lesa na kmetijah.

Z mobilno gozdarsko žičnico COBRA sta bila izvedena dva preizkusa spravila lesa iz strmih površin brez izgrajenih vlak (Nanos, Kobalove planine nad Idrijo). Žičnica se je v obeh primerih izkazala kot zelo uporabna in ekonomsko ter okoljsko upravičena.

Na petih partnerskih kmetijah (Majdič iz Topolca, Černigoj iz Velikega Ubelskega, Volk iz Suhorja, Podobnik iz Idrije in Smrekarjeva domačija iz Grobšč) so preizkusili izdelavo malih lesenih objektov iz manjvrednega lesa drogovnjakov, ki bi bil sicer uporabljen kot celulozni les ali pa za sekance. Ti objekti (brunarica, manjši turistični objekt, gugalnica, paviljon, zavetje za koze) so na ogled na omenjenih kmetijah.

Poleg omenjenih petih objektov so rezultati projekta tudi: dva izobraževalna filma na temo varnega dela z mobilno gozdarsko žičnico in na temo izdelave malih lesenih objektov. Oba izobraževalna filma bosta v pomoč kmetijam tako pri izvedbi spravila lesa kot tudi pri izdelavi malih lesenih objektov, v kolikor se člani kmetije odločijo za samostojno postavitve objekta. Prav tako sta v pomoč kmetijam tudi dva izdelana dokumenta z naslovom Analiza izvedljivosti, ki sta poleg filmov in opisa rezultatov projekta dostopna na spletni strani SGLZŠ Postojna: www.sgls.si. si pod opisom projekta, ki je med drugim sofinanciran iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

Vljudno ste vabljeni na predstavitev rezultatov omenjenega projekta v živo in sicer 24. maja, ko v dopoldanskem času na Srednji gozdarski, lesarski in zdravstveni šoli Postojna poteka Dan gozdov, z več aktivnostmi povezanimi z gozdovi. Učitelj Martin Dužnik bo demonstriral izdelavo malega lesenega objekta, z njim in z učiteljem Tomažem Ščuko se boste lahko pogovorili o izkušnjah z lesenimi objekti in žičnico. Vabljeni!

Tamara Urbančič

Izdelava lesenega objekta za turistične namene na kmetiji Volk

»Majstrska« učilnica kot prostor za ustvarjalno medgeneracijsko druženje

Na Osnovni šoli Košana so prenovili likovno-tehnično učilnico in jo v okviru projekta Erasmus+ uredili po modelu sodelovalnega prostora, imenovanega **Maker space**. Gre za delovni prostor, namenjen ustvarjalnemu medgeneracijskemu druženju, je pojasnila Urška Tušar, učiteljica likovne umetnosti na OŠ Košana. Prostor so opremili z novimi napravami: 3D tiskalnikom, dvema šivalnima strojema ter mehanskim rezalnikom za obdelavo različnih materialov.

Ker je bil namen že od vsega začetka tudi ta, da bi prostor lahko uporabljali tudi zainteresirani posamezniki oziroma skupine iz lokalne skupnosti, so 6. aprila odprli vrata in predstavili možnosti njegove uporabe za različne dejavnosti. Veseli so bili obiska **podžupanje Majde Godine** in okoliških prebivalcev.

Učenci so novo delovno okolje zelo dobro sprejeli in presenečajo učitelje s svojo izvirnostjo, motivacijo in samostojnim pristopom k delu. Zelo radi šivajo, ustvarjajo voščilnice, izdelke iz gline, preizkusili so se v sitotisku, izdelovali so nalepke za odtis na blago in celo ročno izdelali škarje iz vezane plošče.

V preteklosti so likovno učilnico že uporabljale krajanke, ki so učence v podaljšanem bivanju učile ročnih del, z nadgradnjo pa so možnosti ustvarjanja v učilnici še obogatili. V novo dinamično skupnost vabijo tudi vse zainteresirane krajanke. »Razmišljali smo o tem, da bi učilnico ponudili zainteresiranim skupinam in posameznikom za uresničevanje svojih projektov – izdelovanja različnih izdelkov, ponudili bi znanje s področja šivanja, kvačkanja, 3D tiska, programiranja,« je pojasnila **Tušarjeva**.

Alenka Furlan Čadež

Učenke so z vzgojiteljico Margareto Ludvik izdelovale velikonočne zajčke, obesek za ključke in prevleko za odejo, foto: AČ

Urška Tušar, učiteljica likovne umetnosti na OŠ Košana, foto: AČ

Učenca sta z učiteljem Izidorjem Ličerjem pripravila prikaz programiranja, upravljanja in delovanja robotkov, foto: AČ

Kako zvabiti otroke v naravo?

Postali smo družba, ki je odvisna od tehnologije. Ta je zelo privlačna in ne zahteva nobenega napora. Zato je gibanje v naravi, za današnje otroke še toliko bolj pomembno in dragoceno. V vrtcu Pivka se trudimo, da bi redno gibanje v naravi postalo otrokova vsakodnevna rutina.

Tako je za nami uspešno izpeljan 1. gozdni poligon, ki je nosil slogan **»Z dotiki narave do dotikov srca.«** Poligon so za otroke vseh skupin, razen najmlajših iz jasli, pripravili otroci iz skupine Kamenčki z vzgojiteljicama. Odzivi otrok in vzgojiteljic so bili izredno pozitivni. Naš namen, da bi otroci imeli priložnost in možnost več časa preživeti na prostem, je bil dosežen.

Kako rad bo otrok imel naravo, je močno odvisno tudi od nas in naših navad. Saj veste, otroci se več kot z besedami naučijo z opazovanjem in posnemanjem. Zato le obujmo

športne copate ali škornje in se odpravimo v bližnji gozd. Tako bo večja verjetnost, da se bodo v gozd večkrat odpravili tudi otroci, ko odrastejo.

Katja Sedmak Ronzullo

Akreditacija Erasmus Osnovni šoli Pivka

Osnovna šola Pivka je bila uspešna na razpisu za dodelitev Erasmus akreditacije za obdobje 2023-2027 na področju šolskega izobraževanja. Akreditacija Erasmus je orodje, namenjeno organizacijam, dejavnim na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, splošnega šolskega izobraževanja ter izobraževanja odraslih, ki želijo vzpostaviti kakovostne čezmejne izmenjave in sodelovanje.

Za odobritev akreditacije je šola izdelala svoj razvojni načrt za izvedbo kakovostnih aktivnosti mobilnosti v okviru širših prizadevanj za razvoj svoje organizacije. Z dodelitvijo je šola v okviru ključnega ukrepa 1 programa Erasmus ki ga koordinira mag. Mirjam Francetič, omogočeno vsakoletno financiranje mobilnosti in aktivnosti učencev, učiteljev in vzgojiteljc v Vrtcu do leta 2027.

Cilj šole v obdobju 2023 – 2027 je izboljšanje kakovosti poučevanja in učenja prek: podpiranja strokovnega razvoja učiteljev, vzgojiteljic, ravnateljice in drugega šolskega osebja; spodbujanja uporabe novih tehnologij in inovativnih metod poučevanja; izboljšanje učenja jezikov

in jezikovne raznolikosti v šoli; podpiranja izmenjave in prenosa najboljših praks na področju poučevanja. Poleg tega želi prispevati k oblikovanju Evropskega izobraževalnega prostora: krepiti čezmejne izmenjave in izvajanje visokokakovostnih projektov mobilnosti; omogočiti, da učna mobilnost postane realna možnost za vse učence; spodbuditi priznavanja učnih izidov, ki so jih učenci, učitelji in vzgojiteljice dosegli med mobilnostmi na evropskih šolah oz. organizacijah.

Mirjam Francetič

Uspehi mladih pivških glasbenikov

Letos je Glasbeno šolo Postojna na državnem tekmovanju mladih glasbenikov zastopalo sedem solistov in šest komornih skupin. Učenci so dosegli odlične rezultate, med njimi tudi **Zala Grmek Cvelbar**, ki je v duetu s **Tadejo Sovdat**, pod mentorstvom **Maje Vrbnjak**, osvojila srebrno plaketo (93,33 točk). Kitarski duet je svoj uspeh nadgradil

na Dnevih kitare v Krškem, kjer sta dekletki s 97 točkami prejeli prvo nagrado in zlato priznanje.

Pod mentorstvom **Pavle Lušin Kolman** se je Dnevov kitare udeležil tudi **Tim Kokošar**, ki je z osvojenimi 92,67 točkami, prejel drugo nagrado in zlato priznanje.

AFC

Ob (dvain)dvajseti obletnici o turizmu v naših krajih skozi čas

Bil je miren petek popoldan 10. marca 2023, ko so se po treh šolskih letih z avtobusoma v Matavun pripeljali predstavniki sedmih od osmih osnovnih šol Mreže šol parka Škocjanske jame, ki so sodelovali pri vsakoletni raziskovalni nalogi v počastitev mednarodnega dneva žena. V šolskem letu 2022/2023 so se pod budnim očesom mentoric posvetili raziskovanju turizma v naših krajih skozi čas.

Svoje umetnine so na razstavo prinesli tudi učenci 2. razreda Osnovne šole Košana, ki so svojo pot na morje upodobili pod mentorstvom **Marije Mršnik**. Učenci izbirnega predmeta računalniška omrežja iz 8. in 9. razreda, pa so pod mentorstvom **Katje Čekada**, kot se za računalništvo spodobijo, med starši šolskih in vrtčevskih otrok izvedli spletno anketo na podlagi katere so ugotovili, da je kar 96% od vprašanih v otroštvu dopustovalo, največkrat s starši, se na dopust peljalo z avtom na morje, kjer so prebivali v apartmajih v lasti podjetij v katerih so

bili zaposleni starši. Posneli so zanimive intervjuje med katerimi izstopa tisti o štirinajstdnevem taboru pionirjev v Dolenjskih toplicah na katerem je sodelovalo po deset pionirjev iz vsake jugoslovanske republike. Leta 1985 je Slovenijo na tem taboru zastopalo pet učencev iz Košane in pet iz Prestranka.

Darja Kranjc

Medgeneracijsko srečanje

Ko se je marec že poslavljajal, so se otroci skupine Zvezdice iz Vrtca Mavrica odločili, da bodo nekemu s pesmico polepšali dan.

S super – že spomladansko – energijo so se odpravili proti železniški postaji pod Kerin, kjer živi gospa Vera. Obiska otrok, ki so ji zapeli nekaj pesmic, se je zelo razveselila. Ko se je pridružila še nona Milena, so se čustva poglobila, v očeh so se zalesketale solze sreče. Stric Lojze je otrokom pokazal kože in kozličke, hranili so kokoške in si ogledali vse kmetijske stroje na kmetiji.

Zvezdice iz Vrtca Mavrica so polepšale dan starejšim, foto: Ema Žitko

Ema Žitko

Gozd naša igralnica

Vrtec Pivka se je z letošnjim šolskim letom vključil v Mrežo gozdnih vrtcev Slovenije, kar pomeni, da redno izvajajo aktivnosti v naravnem okolju. Da bi širšo javnost ozaveštili o pomenu naravnega okolja za otroke, so otroci iz skupin Kamenčki in Zvezdice v centru Spar v Pivki pripravili razstavo »Gozd naša igralnica«, ki je bila na ogled do konca marca.

Razstavili so svoje izdelke ter zanimive izjave o tem, kaj vse počnejo v gozdu in zakaj se v njem dobro počutijo. Gozdno okolje, ki je senzorično bogato, predstavlja eno najbolj uravnovešenih okolij, ki omogoča odličen otrokov razvoj.

Katja Sedmak Ronzullo

Otroci iz skupin Kamenčki in Zvezdice v vzgojiteljicami, foto: Katja Sedmak Ronzullo

Pomladno druženje

»Pomlad je čas, ko se prebudi narava in se lahko na vsakem koraku navdušujemo nad cvetlicami, živahnimi barvami, ptičjim petjem... Vse to je kot nalašč za spomladanska druženja,« sporočajo »Gumbki« iz Vrtca Pivka.

27. marca so povabili starše na pomladno druženje. Najprej je bilo slišati veselo prepevanje in razigran ples otrok. Nato pa so vsi tako otroci kot starši prepustili spretnim prstom v ustvarjalni delavnici. Nastale so zanimive, pisane rožice, ki krasijo vrtec. Med ustvarjanjem so se tkale prijateljske vezi, čutiti je bilo veliko dobre volje in pozitivne energije.

Barbara Tomšič Prelec

Gumbki z Lariso in Barbaro pošiljajo pomladni pozdrav, foto: Barbara Tomšič Prelec

Prvi dan pomladi

Prvi dan pomladi in mednarodni dan gozdov so v Vrtcu Pivka obeležili z obiskom tetke Pomladi. Otroci iz skupin drugega starostnega obdobja so se zbrali na travniku ob gozdu, kjer jih je pozdravila tetka Pomlad. Oblečena v zelena oblačila in z mavričnimi lasmi je privabila toplo sonce, iz zemlje pa priklicala prve cvetlice in živali.

Za otroke je pripravila zanimivo nalogo: iskanje znanilcev pomladi. Navdušeno so se lotili dela in jih razigrano iskali v bližnji okolici. Preden so se poslovili, so skupaj zapeli še nekaj vsem znanih pomladnih pesmi.

Katja Sedmak Ronzullo

Tetka Pomlad o naravi, otrokovi najboljši učiteljci, foto: Katja Sedmak Ronzullo

Kšoppovo kresovanje

Tudi letos so aktivisti Kluba študentov občin Postojna in Pivka tradicionalno prižgali kres na igrišču pri osnovni šoli v Pivki. V popoldanskih urah so z maskoto Kresko rajali najmlajši, preizkusili so se v različnih aktivnostih ter bili nagrajeni s simbolično nagrado. Ob poskočnih ritmih skupine Fairplay in ansambla Lisjaki so se zabavali tako mladi kot nekoliko starejši obiskovalci. Na kresno noč se je v Pivki našlo nekaj za vsakega, od različnih glasbenih žanrov do različne hrane in pijače. Kres je pod budnim

očesom gasilcev Prostovoljnega gasilskega društva Pivka gorel vse do jutra, ko je naposled le ugasnil ob prisotnosti zadnjih, najbolj vztrajnih žurerjev.

Vsem obiskovalcem se zahvaljujemo za udeležbo in vas ob tej priliki lepo vabimo na praznovanje KŠOPP-ove 30. obletnice, ki bo 23. junija 2023.

KŠOPP

Ta svet je pesmi vreden

14. aprila je Društvo upokojencev Pivka v avli OŠ Pivka organiziralo enajsto revijo upokojenskih pevskih zborov Južne Primorske pokrajine. Nastopili so: ŽPZ Društva upokojencev Pivka, Brkinci, moška vokalna skupina DU Postojna, Mepz Bonaca iz piranskega društva upokojencev, Mepz Avgust Šuligoj iz DU Ilirska Bistrica, Mepz Burja Društva upokojencev Postojna ter MPZ Društva upokojencev Bertoki – Prade.

Revija je imela tekmovalni značaj, tričlanska strokovna komisija, ki so jo sestavljali glasbeni pedagog Miran

Žitko, predsednik komisije za kulturo pri Zvezi društev upokojencev Slovenije Franc Gombač in predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev Južno Primorske Mirko Miklavčič so izbrali zmagovalni zbor, Mepz Burja Društva upokojencev Postojna, ki se je uvrstil na Dneve medgeneracijskega sožitja na 12. večeru petja in plesa v Ljubljani.

Jožica Knafelc, foto: Andrej Knafelc

Pisarna za starejše Pod lipo

Pisarna za starejše je na začetku svoje poti in je eden od delčkov mozaika, ki ga želimo soustvariti za kakovostno staranje v občini, deluje v okviru uresničevanja strategije Starosti prijazne občine Pivka. Njen glavni namen je na enem mestu nuditi vse osnovne informacije o različnih vsebinah za starejše, kot na primer o aktualnih dogodkih, prostovoljskih skupinah in njihovem delovanju, izobraževanjih in svetovanjih na različnih področjih, pomoč pri izpolnjevanju obrazcev, uporabe interneta ali pametnega telefona.

Najbolj pogosta so vprašanja glede oskrbe v domačem okolju, sprejemov in oddaje vlog za domsko oskrbo ter usposabljanja za družinske oskrbovalce. Najbolj pa pisarna zaživi, ko se v njej zberemo prostovoljci za kakovostno

"POD LIPO"

pisarna za kakovostno staranje
in medgeneracijsko sožitje

PISARNA: Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5,
Mala sejna soba, pritličje

URADNE URE: torek 10:00 – 12:00 in 13:00 – 15:00

TELEFON: 064-138-553

E-NASLOV: leja.zakelj@iat.si

staranje, skupaj spijemo kavo in malo poklepetamo. Vabljeni, da se pri nas oglasite!

Leja Žakelj

Spomladanski pohod

Pohodnice Kluba upokojencev občin Postojna in Pivka smo se na sončen aprilski dan odpravile na pohod na Katarino nad Ljubljano in naprej na Jeterbenk. Pot smo pričele na postajališču Žirovnik, se skozi gozd podale po lepo urejeni planinski poti na Katarino ter ob tem opazovale okoliško hribovje in prebujajočo se naravo. Na Jeterbenk smo se vzpenjale po poti roparskih viteзов in na cilju se nam je odprl čudovit pogled proti Karavankam in Kamniško Savinjskim Alpam. Dobro razpoložene smo pot nadaljevale proti Mednem, kjer smo pohod zaključile.

Edvarda Sajovic

Pro bono zobozdravstvena ambulanta zapira svoja vrata

V maju se izteka šesto leto delovanja pro bono ambulate v Matenji vasi. V tem času je dr. Želimir Božič oskrbel 188 oseb, ki so obiskale ambulanto kar 665 krat. Zaradi izrazitega upada povpraševanja po pro bono zobozdravstvenih storitvah na območju občin Pivka in Postojna ter osebnih izzivov, je ustanoviteljem, vodstvu občin Pivka ter Postojna, Centru za socialno delo Postojna in Slovenski filantropiji, predlagal zaprtje ambulate.

»Če se pokaže interesent za nadaljevanje dela, mu z veseljem odstopim v uporabo prostor in sem mu pripravljen pomagati z nasveti,« je prijazno ponudil in se zahvalil ustanoviteljem za plodno sodelovanje in »potrditev, da je mogoče s pomočjo drugim doseči tudi lastno zadovoljstvo in zadoščenje brez materialnih koristi, kar mi bo ostalo v lepem spominu«.

»Rad bi Vam izrazil svojo hvaležnost za Vaše izjemno prostovoljsko delo v pro bono ambulant v Matenji vasi. V šestih letih ste nesebično pomagali našim občanom iz socialno šibkih družin ter prosilcem za mednarodno zaščito in migrantom z dodeljenim statusom mednarodne zaščite, ki živijo v Sloveniji. Ponosni smo, ker smo Vam lahko v teh šestih letih finančno pomagali tudi v Občini Pivka. Rad bi se iskreno zahvalil za vaš humanitarni prispevek, nesebično pomoč in oskrbo ljudi v stiski. Z Vašo pomočjo ste jim dali žarek upanja, je v zahvalo dr. Želimiru Božiču zapisal župan Občine Pivka Robert Smrdelj.

Alenka Furlan Čadež

Odgovorno lastništvo mačk

Hišni ljubljenci prinašajo veselje in toplino, lastništvo pa pomeni veliko odgovornost, ki se začne s trenutkom, ko vstopi ljubljencek v naše življenje. Osnova odgovornega lastništva sta ustrezna prehrana in skrb za zdravje. Pomembna je tudi odločitev o sterilizaciji oziroma kastraciji. Čeprav se je ozaveščenost ljudi o nujnosti sterilizacije hišnih živali izboljšala v primerjavi s stanjem preteklih desetletij, še vedno ni na ravni, kakršno bi si želeli v živalovarstvenih organizacijah, poudarja Silva Bajc, predsednica Društva za zaščito živali Postojna.

»Kljub informacijam, ki so dostopne na spletu, še vedno opažamo negativen odnos ljudi do veterinarskih posegov, kot sta sterilizacija oziroma kastracija hišnih mačk,« dodaja. Razlogi so različni: od predragega posega do mnenja, da bo ob vsesplošni sterilizaciji mačk zmanjkalo. »Med ljudmi velja tudi prepričanje, da mora mačka imeti eno leglo pred sterilizacijo. Da po sterilizaciji ali kastraciji ne bo več lovila miši. Tudi izgovore, da s sterilizacijo posegamo v osebno svobodo mačke in jo prikrajšamo za materinstvo, velikokrat slišimo. Pa pogost stavek ljudi, katerih mačke imajo legla vsako leto: »Mi vedno vse oddamo,« pojasnjuje Bajčeva in opominja, da so izgovori na trhlih nogah in daleč stran od sodobnih veterinarskih dognanj: mačk ne bo »zmanjkalo«, ker je njihova populacija v svetovnem merilu visoko nad številko, ki zagotavlja sprotno obnovo vrste. Sterilizacija mačke pred spolno zrelostjo oz. pred prvim breznanjem v starosti 4. do 6. mesecev je za mačko koristna, saj prepreči nezaželeno vedenje in številne bolezni, poudarja Silva Bajc. »Prav tako je nujna kastracija samcev, saj zaradi tega ne bodo nič manj »moški«, se bo pa občutno zmanjšala možnost za prenos neozdravljivih in hudih bolezni, ki jih prinaša okuženost z virusoma FIV in FeLV (mačji AIDS in mačja levkoza), prav tako veterinarski poseg ne zmanjša plenilskega nagona mačk, ki s spolnim nima nikakršne povezave,« dodaja. »Kar se tiče materinstva, pa je mačko neumestno primerjati s človeško vrsto in materinstvom; mačkino materinstvo je nagonsko, po dobrih dveh mesecih mladiče zapusti in je pripravljena

na novo brejost,« pojasnjuje Silva Bajc in nadaljuje: »Tisti ljudje, ki mladiče svojih mačk sicer oddajajo, pa s svojim početjem posredno vplivajo na to, da po zavetiščih in pri društvih ostajajo številne mačke, ki ne najdejo doma, so pa veterinarsko popolnoma oskrbljene za razliko od tistih, ki si jih ljudje "podajajo" kot navaden potrošni material in ne kot čuteče živo bitje.«

Sterilizacija oz. kastracija sta enkratni strošek, za katerega občina nudi tudi subvencijo. V posameznih primerih pa s plačilom posegov pomaga skrbnikom živali tudi društvo. Na Občini Pivka opominjajo, da so lastniki mačk, ki imajo stalno prebivališče na območju občine Pivka, upravičeni do subvencioniranja stroškov kastracije in sterilizacije. Lastnikom živali sofinancirajo storitev kastracije v višini 40 evrov bruto in 50 evrov bruto za sterilizacijo mačke. Pravica do subvencioniranja stroškov se prizna za največ dve mački na leto na gospodinjstvo, v katerem prebiva upravičenec. Za sofinanciranje storitve lahko zaprosijo v obdobju od 1. decembra 2022 do vključno 30. novembra 2023. Vloge za prijavo na razpis so na voljo v sprejemni pisarni Občine Pivka ali na spletni strani občine <http://www.pivka.si>. K vlogi morajo prosilci priložiti račun za opravljeno storitev s podatki o lastniku živali. Ljudje se premalo zavedajo tudi tega, da so vse prostoživeče mačke, ki so se razmnožile v nekem okolju, potomke lastniških, katerih skrbniki niso poskrbeli za sterilizacijo, pove Silva Bajc. »Ljudje jih velikokrat imenujejo "divje mačke", ker so plašne, nesocializirane in se človeka bojijo, bi se pa ljudje morali zavedati, da so te živali posledica neodgovornega ravnanja ljudi. In za vsako na novo opaženo brezdomno žival ali skupino mačk je potrebno nemudoma obvestiti pristojno zavetišče,« opozarja. Za pivško občino je to Zavetišče Oskar Vitovlje, ki opravi odlov mačk ter jih po opravljenem veterinarskem posegu vrne v njim znano domače okolje. Znak, da je bila prostoživeča mačka sterilizirana oz. kastrirana, je pristrizen vršček uhlja, še pojasnjuje predsednica Društva za zaščito živali Postojna Silva Bajc.

Alenka Furlan Čadež

Dan odprtih vrat v Centru za krepitev zdravja (CKZ)

31. marca je CKZ ZD Postojna povabil prebivalce občin Postojna in Pivka na Dan odprtih vrat z namenom ozaveščanja o pomenu preventive zdravja, tako fizičnega kot duševnega, želeli so se približati tudi ranljivim skupinam prebivalstva in jim ponuditi enakovredno možnost vključitve v preventivne programe.

Zainteresirani so lahko opravili analizo telesne sestave, testirali zmogljivosti prijema rok, meritev krvnega tlaka in gleženjskega indeksa. Seznanili so se z novostmi vzgoje za ustno zdravje, preizkusili znanje o pravilnem samo-pregledovanju dojk in mod za zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb ter preverili učinkovitost razkuževanja rok. Kratke posvete sta nudili psihologinji ter dietetičarka. Vključili so tudi promocijo nacionalnih preventivnih programov Svít, Zora in Dora.

CKZ, foto: Valter Leban

Osvežitev znanja prvih posredovalcev

18. marca so prvi posredovalci iz Pivke na prvem obnovitvenem tečaju, ki so ga organizirali v ekipi Nujne medicinske pomoči Postojna, financirala pa ga je Občina Pivka, osvežili že pridobljeno znanje.

Prvi posredovalci so lahko odločilen člen v prvi pomoči, ko gre za minute med življenjem in smrtjo, zato je tudi v občini Pivka organiziran sistem prvih posredovalcev. Njihovo poslanstvo in namen je pomoč pri življenjsko ogrožujočih stanjih, predvsem na lokacijah, kjer je dostopni čas prihoda reševalnega vozila dolg. Študije namreč kažejo, da je pri srčnem zastoju za preživetje najbolj pomembno čimprejšnje izvajanje temeljnih postopkov oživljanja in uporaba AED, česar pa se popolni laiki (svojci, mimoidoči) premalokrat lotijo, večinoma zaradi strahu in neznanja.

Besedilo in fotografija: Klemen Rebec

Posadili vrbo ob klopi za žalujoče

Prostovoljci, člani Območne enote Slovenskega društva HOSPIC Primorsko – Notranjska s sedežem v Pivki, so skupaj s Kulturnim društvom LIPA Pivka 20. aprila na Habjanovem hribu pri klopi, ki so jo poimenovali »klop za žalujoče«, v krajšem kulturnem programu posadili drevo – vrbo žalujsko.

Vse prisotne je pozdravil predsednik Ernest Margon, o ideji in uresnitvi pa je povedala pobudnica Roberta Noemi. Sodelavka Hospic-a Vinka Čučič je darovala vrbo za zasaditev. Klopca, ki jo je društvu Hospic podarila Občina Pivka, stoji pod kostnico padlih borcev in simbolno pomeni kraj počitka in premišljevanja. Vsi prisotni so bili za idejo, da se povabi lokalne umetnike, da po svoji želji in navdihu sporočilno uredijo zunanjo podobo klopce za žalujoče. Lepo vabljeni k sodelovanju!

Irena Margon

Tekmovalke iz Košane tretje v državnem prvenstvu

Končala se je ženska futsal liga za sezono 2022/23, kjer je zmagovalec ŽNK Celje. Celjanke so v vseh treh finalnih tekmah premagale KMN Slovenske gorice. ŠD Košana je ponovila lansko tretje mesto, saj je v polfinalnih tekmah dvakrat premagala ŽNK Vrhniko.

Končni vrstni red četverice najboljših ekip v osem članski ženski ligi: 1. ŽNK Celje 55 točk, 2. KMN Slovenske gorice 34, 3. ŠD Košana 29, 4. ŽNK Vrhnika 26. Najboljša strelka v ekipi je bila ponovno 21-letna Anja Žvokelj 16 golov, Teja Keržič jih je dodala 14, Šejla Čibukčič pa 10.

Za ekipo ŠD Košane in trenerja Miho Osojnika je sezona 22/23 najboljša doslej, saj so nepričakovano osvojile

pokalno lovoriko in 3. mesto v državnem prvenstvu, kar bo z zlatimi črkami zapisano v klubske zgodovino.

Brane Fatur

Tjaž Dolgan državni prvak v sprint duatlonu

Mladi član Atletskega kluba Pivka (AK Pivka) Tjaž Dolgan se je na domačih tekmah v novi triatlonski sezoni odrezal zmagovalno. V izjemno izenačenem finišu sta se 15. aprila v moški konkurenci naslova državnega prvaka v sprint duatlonu veselila kar dva tekmovalca, Luka Kosovel (TK Ajdovščina) in Tjaž Dolgan (TK Ljubljana).

16. aprila je Dolgan nastopil še na Istrskem maratonu in v teku na 10 kilometrov osvojil tretje mesto. Tjaž je odlično pripravljenost potrdil že februarja v Zagrebu na članskem državnem prvenstvu, ko je s časom 8:54,35 osvojil peto mesto na 3000 metrov, ter na 1500 metrov v kategoriji U20 s časom 4:07,69 postal slovenski atletske podprvak.

Tjaž je član AK Pivka že več kot deset let in »ponosni smo«, da nam je uspelo vzgojiti odličnega atleta.

AK Pivka

Tjaž Dolgan in zbirka medalj in pokalov v letu 2023, arhiv AK Pivka

Pivčan Denis Pašić je zmagovalec druge izvedbe turnirja Notranjska Open

S finalnim nastopom najboljših kegljačev in kegljavk s treh mednarodnih turnirjev, ki so aprila meseca potekali na kegljiščih v Postojni, Pivki in Cerknici, se je v organizaciji KK Proteus Postojna na kegljišču v športnem parku 27. aprila zaključil letošnji finalni turnir Notranjska Open 2023. Nastopilo je 16 igralcev in osem igralk, povečini slovenskih reprezentantov in znanih imen v svetu kegljanja. Pri kegljačih je prvo mesto in nagrado 550 eurov osvojil 22 letni mladi reprezentant Denis Pašić, član KK Pivka.

Do finala je izločil Uroša Stoklasa (Pergola), dva članska reprezentanta Mateja Lepeja in Kristijana Mijatovića, v velikem finalu pa še 18 letnega mladega reprezentanta,

domačina Matevža Vilharja, ki je v polfinalu odpravil izkušenega Borisa Benedika (KK Zadar).

Brane Fatur, foto: KZS

Izkoristite naše
brezplačne storitve

MREŽNI
PODJETNIŠKI
INKUBATOR
PERSPEKTIVA

SMO PRAVI KORAK NA VAŠI PODJETNIŠKI POTI!

- poslovna izobraževanja in usposabljanja
- poslovni coaching in individualno svetovanje
- iskanje finančnih virov in podpora pri pripravi vlog
- pomoč pri vstopu na tuje trge
- povezovanje s podjetniki v skupnosti PIP, drugimi podjetniki, javnimi institucijami doma in po svetu
- subvencionirane najemnine za poslovne in proizvodne prostore na območju Primorsko-notranjske regije

dr. Jana Nadoh Bergoč

Ana Širca, mag. tur.

Dolores Keš, mag. manag.

Dosegljivi za vas: info@inkubator-perspektiva.si, 031/257 222.

Veseli smo, da vas lahko ponovno povabimo k soustvarjanju Tednov vseživljenjskega učenja, ki bodo letos potekali že 28. leto zapored. Letos bomo izvedli tudi Parado učenja v mestnem parku Postojna.

Začnemo 15. maja, zaključimo 18. junija 2023.
Parada učenja bo potekala 24. maja 2023.

Vsi, ki bi želeli sodelovati s svojimi dogodki na Tednih vseživljenjskega učenja, nas lahko kontaktirate na ana.sabec@lu-postojna.si ali 05 721 12 84. Če bi se nam pridružili na Paradi učenja s stojnico ali nastopom na odru, nam to sporočite na lea.poropat@lu-postojna.si ali 05 721 12 83. Veseli bomo vaše družbe.

Parada učenja® 2023

Dan učenci se skupnosti, 24. maj

Vaško društvo Petelinje organizira:

36. PETELINJSKI TEK

Sobota, 27.5.2023

14:00 start - MLADINA

17:00 start - ODRASLI

8:30 start - POHODNIKI (Koče 57a)

Več informacij na:

www.petelinjskitek.si

SLAVEC-PRO

NOVO!

Izdelava systemskega zaklepanja:
VSA VRATA - EN KLJUČ!

- Kljuge ter ostalo okovje za vrata in okna
- Cilindrični vložki in obešanke
- Kovano okovje za polkna
- Varnostne kljuge
- Elektronska kontrola pristopa
- Digitalna kukala

www.VSEZAVRATA.SI

Selce 17, 6257 Pivka

Jan Slavec: +386 40 989 306

FINANČNI URAD SVETUJE

Obdavčitev dohodkov doseženih v tujini

Davčna obveznost posameznika je odvisna od njegovega statusa (rezident, nerezident). Rezidenti Slovenije so zavezani za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki jih dosežajo v Sloveniji in v tujini. Nerezidenti pa so zavezani za plačilo dohodnine od dohodkov z virom v Sloveniji. Kadar ima posameznik v Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče, kjer živi tudi njegova družina, delo pa opravlja v tujini, se šteje za rezidenta Slovenije.

Podrobnejše informacije o davčnih obveznostih rezidentov v zvezi z dohodki iz zaposlitve so objavljene na spletni strani finančne uprave, v podrobnejšem opisu Zaposlitev v tujini pri tujem delodajalcu in v zloženki Mednarodna obdavčitev posameznika.

Dohodke iz delovnega razmerja oziroma pokojnine, dosežene v tujini, mora rezident Slovenije napovedati:

- v medletni napovedi za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz delovnega razmerja za rezidente ali v napovedi za odmero akontacije dohodnine od pokojnine za rezidente,

- ugovoru zoper informativni izračun dohodnine (v nadaljevanju: IID), če mu leta ni bil izdan, pa v letni napovedi za odmero dohodnine do 31. 7. tekočega leta za preteklo leto.

Plačani davek v tujini se v izogib dvojni obdavčitvi pri odmeri slovenske (akontacije) dohodnine poračuna, tako, da rezident v Sloveniji doplača le morebitno razliko med tujo in slovensko dohodnino.

Če želi rezident Slovenije uveljavljati odbitek v tujini plačanega davka tudi pri poračunu dohodnine na letni ravni, mora odbitek uveljavljati tudi v ugovoru IID, in če mu ta ni izdan, v letni napovedi za odmero dohodnine do 31. 7. tekočega leta za preteklo leto.

Oprostitev plačila davka se upošteva v izdanem IID, če je davčni zavezanec (rezident) uveljavljal oprostitev v napovedi za odmero akontacije dohodnine in je davčni organ priznal oprostitev v odločbi, izdani na podlagi te napovedi.

V kolikor imate zanimivo podjetniško idejo, vam na RRA Zeleni kras ponujamo kakovostno podjetniško svetovanje. Strokovni sodelavci vas vodimo skozi celoten proces od idejnih zametkov do uresničitve vaše poslovne ideje:

- kako oblikovati uresničljivo poslovno idejo,
- kako jo realizirati,
- kako se ustrezno registrirati za izvajanje dejavnosti,
- pomagamo vam najti vire financiranja (povratna in nepovratna sredstva).

Osnovna podjetniška svetovanja so brezplačna za vse prebivalce Primorsko-notranjske regije, v sodelovanju

z Občinami Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina in Pivka pa izvajamo tudi **nadaljnja brezplačna podjetniška svetovanja** ter nudimo **pripravo poslovnih načrtov in/ali vlog na javne razpise** na različnih področjih po subvencionirani ceni **do 70 % cene**.

Za podjetniško svetovanje je obvezna predhodna uskladitev termina, na naslednjih kontaktih:

- Tadeja Pecman Penko,
tadeja@rra-zk.si, 05 721 22 32
- Živa Ložar, ziva@rra-zk.si, 05 721 22 40

KUPAJ VITALNI ZAVOD ZA OSEBNO ASISTENCO KOPER, Kovačičeva ul. 20, 6000 Koper

BREZPLAČNO

In brez obveznosti

Svetovanje, pomoč in usmeritve pri uveljavljanju pravice do osebne asistencije

Za invalide vseh kategorij

info@skupajvitalni.si ali mobilni: 068/123-451 (Aljaž Golja)

ZAHVALA

Župnijska Karitas Pivka se iskreno zahvaljuje za dar, ki ga je prejela od družine pokojnega Janka Ženka iz Trnja in za dar, ki je bil zbran ob pogrebu pokojne Božidare Možina iz Klenika. V imenu sodelavcev Karitas se družinama in vsem dobrotnikom iskreno zahvalujemo.

Župnijska Karitas Pivka

Čudno, kako prazen je svet,
ko umre en sam človek.
(Dante)

Zahvala ob nenadni in boleči izgubi
dragega moža, ata in starega ata.

JANKO ŽENKO iz Trnja

28. 5. 1948 – 12. 3. 2023

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom in prijateljem za izrečene besede sožalja in podpore in da nam v težkih trenutkih stojite ob strani. Vaša tolažilna beseda in bližina nam veliko pomenita.

Hvala vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od njega, hvala za cvetje in za prispevek, ki smo ga namenili Karitas Pivka.

Za vedno ga bomo pogrešali, vedno bo z nami v naših srcih in mislih.

Žalujejoči žena Stanka in otroci Erika, Peter, Borut in Barbara z družinami.

A dan je črni moral priti,
bridkosti dan, oj dan solzan;
težko je bilo se ločiti,
a vse solze, ves jok zaman.
Simon Gregorčič

Zahvala

V 88. letu nas je zapustil naš dragi

FRANC HEBAR

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče in denarne prispevke in vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, še posebej pa domačim pevcem in govornicam za poslovilne besede.

Zahvaljujemo se tudi vsemu zdravstvenemu osebju, ki je skrbelo zanj, še posebej njegovi osebni zdravnici in osebju bolnišnice Sežana.

*Žalujejoči: žena Meri
in sin Miran z družino*

**Geodetske
storitve**

Parcelacija

Ureditev meje

Izravnavna meje

Inženirska geodezija

Določitev hišne številke

Označitev meje v naravi

Izdelava geodetskega načrta

Zakoličba stavbe in drugih objektov

Izdelava elaborata lokacijske izboljšave

Izdelava elaborata za spremembo podatkov katastra stavb

Pomoč pri prodaji in nakupu nepremičnin [izpeljava celotnega posla]

Izdelava elaborata za vpis stavbe in delov stavbe v kataster stavb

Določitev zemljišča pod stavbo in izdelava elaborata za evidentiranje stavbe

2023 Maj

Eden od naših občanov, ki se sodeluje v športnem klubu, je tudi gospod Valter. Valter je na oglede (Kamniško kranjsko) obiskoval, na steni nilec sodeloval v Osnovni šoli na Podgračju in športnem klubu. Valter je na oglede (Kamniško kranjsko) obiskoval, na steni nilec sodeloval v Osnovni šoli na Podgračju in športnem klubu.

Možen začetek obratovanja: 1. julij 2023

Maj

Sobota, 25. maj

Medena dežela - Medena zemlja

Tamara Kotevska, Ljubomir Stefanov / Severna Makedonija / 2019 / 86 min / makedonščina, turščina

Režija: Ljubomir Stefanov in Tamara Kotevska;

Fotografija: Fejmi Daut, Samir Ljuma;

Montaža: Atanas Georgiev;

Glasba: Foltin; produkcija Atanas Georgiev, Ljubo Stefanov;

nastopata: Hatidže Muratova, Nazife Muratova;

distribucija: Demiurg

Festivali, nagrade:

Sundance (velika nagrada žirije in posebna nagrada za fotografijo v kategoriji svetovni dokumentarni film);

nominacija za oskarja v kategorijah najboljši mednarodni celovečerec in najboljši dokumentarec;

nominacija Evropske filmske akademije za najboljši dokumentarec; Sarajevo; FDF Ljubljana

Film, v katerem odročna makedonska vasica postane mikrokozmos sodobnega sveta, je portret krhkega ravnovesja med človekom in naravo, pogled v hitro izginjajoči način življenja ter poklon trdoživosti, življenjski energiji in optimizmu neke ženske.

27. maj ob 17. uri

Čebelica Maja 3: Zlato jajce

Maya the bee 3: The Golden Orb, 2021, Nemčija, Avstralija

Scenarij: Adrian Bickenbach, Noel Cleary, Fin Edquist;

Režija: Noel Cleary;

Jezik: Sinhronizirano v slovenščino;

Animirana pustolovščina, 88 minut

Majne dogodivščine se tudi tokrat odvijajo v naravi, pozitivne zgodbe pa so polne upanja, prijateljstva in strpnosti. Prav takšne, kakršne svet potrebuje. Kraljica ji je odločno prepovedala kakršnokoli novo pustolovščino. Seveda je Maja ne posluša in se poda na zelo pomembno nalogo – dostaviti zlato jajce nazaj k svojim lastnikom in v kolonijo mravelj, saj se ne more upreti, da ne bi pomagala še enemu žužku. Ko pa se jajček izvali, se morata Maja in Vili soočiti z največjo odgovornostjo do sedaj – s prekrasno, ljubko, malo mravljičo, ki pa je v resnici prava mravlja princesa.

27. maj

Hitri in drzni X

Scenarij: Justin Lin, Zach Dean, Dan Mazeau

Režija: Louis Leterrier

Deseti film v sagi Hitri in drzni, z naslovom Hitri in drzni X, odpira zadnja poglavja ene najbolj znanih in priljubljenih svetovnih franšiz v kinematografiji, ki je zdaj v svojem tretjem desetletju z isto osrednjo igralsko zasedbo in liki kot na začetku. V številnih misijah in proti nemogočim pričakovanjem so Dom Toretto (Vin Diesel) in njegova družina preigrali in pregnali vsakega sovražnika na svoji poti. Zdaj se soočajo z najhujšim nasprotnikom, kar so jih kadarkoli srečali: grozljivo grožnjo, ki prihaja iz senc preteklosti, ki jo napaja krvno maščevanje in je odločena, da bo za vedno razbila družino in uničila vse in vsakogar, kar Dom ljubi.

Deseti del sage je režiral Louis Leterrier (Spopad Titanov, Neverjetni Hulk), vrnejo pa se igralci Vin Diesel, Michelle Rodriguez, Tyrese Gibson, Chris "Ludacris" Bridges, Nathalie Emmanuel, Jordana Brewster, Sung Kang, Jason Statham, John Cena, Scott Eastwood, ter oskarjevki Helen Mirren in Charlize Theron. Novemu poglavju se pridružuje izjemna igralska zasedba - Jason Momoa, oskarjevka Brie Larson, Alan Richtson, Daniela Melchior in legendarna oskarjevka Rita Moreno.

MAJ

Sobota, 20. maj

Dokumentarni film Fenomen ozdravitve
Dejavnosti Kroga prijateljev Bruna Gröninga po vsem svetu.
⌚ Od 14. do 19.30 ure
i Krog prijateljev Bruna Gröninga, Krog za naravno življenjsko pomoč
🏠 Krpanov dom Pivka

Nedelja, 21. maj

Majnik gre čez trato
Koncert Ženske vokalne skupine Šmihel in MePZ dr. Francišek Lampe iz Črnega Vrha nad Idrijo
⌚ 18.00
i Kulturno društvo Šmihel
🏠 V cerkvi sv. Jakoba v Narinu

Ponedeljek, 22. maj

Otvoritev Medenega tedna in razstave Bodi čebela (22. - 28. 5.)
V galeriji Krpanovega doma si boste skupaj z avtorico Polonco Lovšin in kustosinjo iz Hiše kulture Pivka Mojco Grmek ogledali razstavo Bodi čebela / Be a bee.
⌚ 17.00
i Zavod za turizem Pivka – Dina Pivka in Čebelarsko društvo Pivka
🏠 Krpanov dom Pivka
Po kratkem kulturnem programu si boste v družbi članov ČD Pivka lahko ogledali paviljon. Vabljeni!

Četrtek, 25. maj

Medena dežela / Medena zemlja
Film, v katerem odročna makedonska vasica postane mikrokozmos sodobnega sveta, je portret krhkega ravnovesja med človekom in naravo, pogled v hitro izginjajoči način življenja ter poklon trdoživosti, življenjski energiji in optimizmu neke ženske. To je bil prvi film v zgodovini oskarjev, ki je bil nominiran za najboljši mednarodni celovečerec in hkrati za najboljši dokumentarec.
⌚ 17.00
i Zavod za turizem Pivka – Dina Pivka in Čebelarsko društvo Pivka
🏠 Kino Pivka, Krpanov dom Pivka

Ogled paviljona Medena zgodba
Vabljeni na voden ogled paviljona s člani Čebelarskega društva Pivka in pokušino medenih izdelkov.
⌚ 18.30
i Zavod za turizem Pivka – Dina Pivka in Čebelarsko društvo Pivka
🏠 Krpanov dom Pivka

Sobota, 27. maj

Tomosijada na Kalu
150 km po poteh občin Pivka, Postojna, Vipava in Sežana
⌚ 9.15 štart 1.skupine
i Matjaž Mankoč s prijatelji
🏠 Vrt za prireditve na Kalu

Družinska delavnica in vodenje po paviljonu

Medeni paviljon skriva številne zanimivosti o čebelah – poznate že vse? Vabljeni na raziskovanje paviljona, pokušino medenih izdelkov in družinsko delavnico.
⌚ 10.00
i Zavod za turizem Pivka – Dina Pivka in Čebelarsko društvo Pivka
🏠 Krpanov dom Pivka

Družinska delavnica in vodenje po paviljonu

Medeni paviljon skriva številne zanimivosti o čebelah – poznate že vse? Vabljeni na raziskovanje paviljona, pokušino medenih izdelkov in družinsko delavnico.
⌚ 15.00
i Zavod za turizem Pivka – Dina Pivka in Čebelarsko društvo Pivka
🏠 Krpanov dom Pivka

Čebelica Maja 3

Scenarij: Adrian Bickenbach, Noel Cleary, Fin Edquist, režija: Noel Cleary, sinhronizirano
⌚ 17.00
i 🏠 Kino Pivka

36. Petelinjski tek

Po nekaj letih premora ponovno vabljeni na Petelinjski tek.
⌚ 8.30 planinski pohod; 14:00 tek predšolskih in šolskih otrok za pokal »Petelinček«;
16:00 podelitev priznanj za pokal »Petelinček«; 17:00 start tekmovalnega teka
19:00 podelitev priznanj
i Vaško društvo Petelinje
🏠 Petelinje

Hitri in drzni X

Scenarij: Justin Lin, Zach Dean, Dan Mazeau, režija: Louis Leterrier
⌚ 19.30
i 🏠 Kino Pivka

Ponedeljek, 29. maj

Pesmi v grafiki/Dragotin Kette
Sodelujoči umetniki in umetnice: Matic Flajs, Marko K. Gavez, Andreja Kranjec, Nika Rupnik
Delavnica od 29. maja-2.junija
i 🏠 Hiša kulture v Pivki

JUNIJ

Petek, 2. junij

Pesmi v grafiki/Dragotin Kette
Sodelujoči umetniki in umetnice: Matic Flajs, Marko K. Gavez, Andreja Kranjec, Nika Rupnik
Razstava od 2. do 23. junija
i 🏠 Hiša kulture v Pivki

Sobota, 3. junij

Koncert "Šopek pesmi"
Nastopajo: Mešani pevski zbor Divača, zborovodja Matej Penko, Pevska skupina Studenec, umetniški vodja Irena Rep.
⌚ 19.00
i Kulturno društvo Juršče
🏠 Kulturni dom Juršče

Shod v Trnju

Ansambel Šepet ter Mauro Staraj & La banda
⌚ 21.03
i ŠKD Trnje
🏠 Igrišče v Trnju

Sreda, 7. junij

Vodkov dan

Skupaj se bomo zabavali, plesali, družili, preizkusili v vodnih igrah, ustvarjali, spoznavali naše junake...
⌚ 8:30-9:30 za vrtce, 9:30-12:00 za
i razredno stopnjo OŠ
Kovod Postojna
🏠 Trg pred Krpanovim domom

Četrtek, 8. junij

Čajanka, posvečena spominu na prikljubljenega pisatelja Ivana Tavčarja ob 100. obletnici smrti

⌚ 17.00
i KD LIPA Pivka in knjižnica Pivka
🏠 Knjižnica Pivka

Sobota, 10. junij

Otroška ustvarjalna delavnica ob razstavi Pesmi v grafiki / Dragotin Kette

⌚ 10.00
i 🏠 Hiša kulture v Pivki

Petek, 16. junij

Družinska ustvarjalna delavnica ob razstavi Pesmi v grafiki / Dragotin Kette

⌚ 17.00
i 🏠 Hiša kulture v Pivki

Sobota, 17. junij

Poletna muzejska noč

Javno vodenje po Centru Dina Pivka, ob 18. uri, filmska predstava, ob 19. uri, nočni sprehod z lovcom, druženje ob ognjišču in pripovedovanje zgodb, ob 21. uri. Vsi dogodki so brezplačni.
⌚ 18.00-24.00
i Dina Pivka
🏠 Dina Pivka

Petek, 23. junij

Slavnostna seja ob 130 letnici Prostovoljnega gasilskega društva Pivka

⌚ 17.00
i PGD Pivka
🏠 Krpanov dom Pivka

Sobota 24. junij

Praznovanje ob 130 letnici Prostovoljnega gasilskega društva Pivka

Prezrev novega prapora društva in gasilska veselica.
⌚ 17.00
i PGD Pivka
🏠 Na igrišču pri dvorani Skala

Nedelja, 25. junij

Pohod in maša za domovino

Nastopa Vokalna skupina Šmihel
⌚ 9.15
i KD Lipa Pivka in OO N.Si Pivka
🏠 V cerkvi sv. Martina na Šilentabru